XII. évfolyam. Budapest. 167. szám. Kedd, 1878. junius 18.

Előfizetési dij:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy évre . . . . . 20.—
Félévre . . . . . 10.—
Negyedévre . . . . . 5.—
Egy hóra 1.80
Egy szám 6 krajczár.
Hirdetési dij: 9 hasábos petitsor egyszeri hirdetése 12 kr., többször 10 kr.
Bélyegdij minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyilttér: Öt hasábos sor 30 krajczár.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:
Budapest, IV. himző-utcza 1. sz.
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény küldendő. — A küldemények csak bérmentesen fogadtatnak el.
Kéziratok csak rendkivüli esetben küldetnek vissza.
Kiadó hivatal:
Budapest, IV. himző-utcza 1. sz.
hová az előfizetési pénzek küldendők.

M. KIR. EGYETEMI KÖNYVTÁR

A váltó.

A ki életében soha jót nem tett, haldokló ágyán is az utolsó kenetet szolgáltató papnak tárczája után nyul görcsös keze. A ház, mely életében csak roszat tudott mivelni, kimulóban is a nemzet zsebét metszi ki, hogy ne maradjon ott egyéb az elcsent jogok, az eleszkamotirozott érdekek helyén az ürességnél.

Magyarországnak joga volt az önálló bankhoz; Magyarországnak szüksége volt az önálló bankra.

Kiegyeztek. Maradt az osztrák bank hitelünket agyon csigázó rendszere, üzheti törvényes szabadalommal, a mit eddig törvénytelenül üzött.

Magyarországnak joga volt önálló vámterülethez. Magyarországot a közös vámterületen kizsarolják mezőgazdaságában, tönkreteszik házi és kézi iparában, megkárositják a fogyasztási adókban.

Kiegyeztek. Maradt a közös vámterület fölemelt iparvámokkal, hogy ne vásárolhassunk olcsót és jobbat a külföldről, hanem kénytelenek legyünk vásárolni roszat és drágát az osztráktól: hogy ne árva iparunk emelésére rendezkedjünk be saját közgazdaságunkban, hanem fogyasztva osztrák iparczikkeket, terményeink egyetlen vevője is Ausztria maradjon, s verseny hiányában lenyomva árait jutányos vásárért cserében uzsorával hajtsa be rajtunk; hogy fogyasztási adóviszonyaink osztrák gyámság alatt maradva, necsak szenvedjük a szesz, czukor, sör emelkedő fogyasztásából államháztartásunkra háruló kárt, hanem a közvetett adók minden neme, kezdve són, végezve dohányon, az osztrák piacz és közönség érdekeinek megfelelően legyenek rendezve.

Törvény kifolyásaképp, e rongy alkotmány keretein belől is, jogunk volt terheinket adóképességünkhöz mérni.

Kiegyeztek. Régi terhekhez ujakat csatoltak; a mi ugyis tul sok volt, még szaporitották. Viseljük a hadsereg fokozott terhei mellett a bosnyák ingyenélők ellátásának terheit, lyukat furunk a tengerbe és a Lloyd hajózás kedvéért ugy dobjuk oda haszon nélkül a pénz-áldozatokat.

Meg volt a kiegyezés. Kinos győtrelem, erkölcsi bukfenczek, elvek, jogok és érdekek semmisültek meg. Azt hittük, ez már csak elég. Nem volt elég. Most iratják a váltót, a melylyel minden igazság, minden józanság ellenére fizetjük megállapitott határidőre egy soha föl nem vett, soha el nem költött adósság harminez százalékát: nyolczvan millióból huszonnégy milliót.

Ép azon tanácskoznak az országházban. Szent isten! még ennek is országgyülés, még ennek is tanácskozás a neve?

Vita tárgyává teszik, s a többség meg is fogja szavazni, hogy a kiegyezés békéjeért vagyis a fosztogatás rendszerének törvényesitéséért váltságdijat kell fizetnünk. Le kell mondanunk az osztrák bank jövedelmének reánk eső részéről; lemondani akkor, midőn az előbbi kiegyezésnél egyszer mindenkorra elvállaltunk az államadósságok részes fejében egy évi állandó megváltozhatatlan járulékot; lemondani akkor, midőn a szelvényadó és sóbányautalványok miveletével Ausztria államadósságain könnyitett, mi ellenben az aranyban való fizetés által vesztettünk.

És akad, a ki nemcsak megszavazza, hanem prókátoroskodik is a bankadósság elvállalása mellett. Persze a korszakhoz illő logikával, melynek morálját ne a jogéletben, ne törvénykönyvekben, s ne a népérdek védelmére hivatott parlamentekben keresd, hanem ott, a hol a rablónak házőrző cselédek nyujtanak segédkezet, hirdetve, hogy jobb kibékülni a gazda tönkrefosztogatása árán, mint harczba keveredni a kényelem feláldozásával. Hisz azok a képviselők, a kik mindent megszavaznak, kapnak gazdát a munkában is oly szolgálatokért, a minőket tesznek, de a nemzet nem kapja vissza se vagyonát, se életét, ha egyszer elvesztegették és elárulták.

Németh Berczi maró sarkasmusa a nemzeti lelkiismeret dobbanását adta vissza, midőn ez ordóért közjogunkat meghamisító osztrák cselédvilág nyakába akasztotta képmásának bélyegét. Bár ezt a világot nem a szép szó, nem az érv, nem az ostor, hanem a megsemmisités fogja egyedül veszélytelenné tenni.

Megbizható-e akkorra cynismussal szép szó, érv és ostor, midőn a haza nevében, a nép megbizottai gyanánt Orbán Balázs kemény itéletét igazmondássá emeli minden szavuk, minden tettök.

Miféle fáról rázták le az olyan alkotmányt, az olyan parlamentarismust, az olyan kormányt és támogatóit, melynek gyümölcsei mérget izzadnak, kórt árasztanak? Nem az a fa-e ez, a melynek környezetében nem él meg más növény, nem él meg más állat, csak a saját mérges hajtása, saját állatja? Nem az a barlang-e ez, a melynek kénköves légáramlat lebóditja a felette elrepülő madarat, elszéditi az embert, megöli a növényzetet.

Akárki alkotá, akár honnan nőtt, igaza van Cherinnak, hogy a kiegyezés, egy első virága és gyümölcse a fenálló államrendnek, első lépés a dualismus felforgatására. Saturnus fölfalta gyermekét; itt a gyermek fölfalja apját. Mert ez államrend, mely önmagának veszedelme, öntestéből szüli a szörnyeket, a melyek, mint a mesebeli sárkány fölemésztenek és elpusztitanak mindent, a hová hatalmuk befészkelődött. Verhovay Gyula.

Budapest, junius 17.

A függetlenségi párt junius 18-án, d. u. 5 órakor értekezletet tart.

—

A főrendiház távollevő tagjai az elnökség által tisztelettel értesittetnek, miszerint az 1878. évi államköltségvetésről szóló törvényjavaslat folyó hó 22-én tartandó ülésben érdemleg fog tárgyaltatni.

—

A képviselőház pénzügyi bizottsága mai ülésében Hegedüs Sándor inditványozá, hogy tekintettel a jelen országgyülés szükre szabott munka körére, mellőzze ezuttal a bizottság a borgyártás iránti — még kellően el nem készitett — tjavaslat tárgyalását.

Muzslay az ország nagy részének megnyugtatása szempontjából kivánatosnak tartja annak tárgyalását.

Csengery azon kérdést intézi a miniszter képviselőjéhez, magáévá teszi-e a miniszter a tjavaslatot, mert az, mint egy enquette javaslata a bizottság tárgyalása alá nem kerülhet.

Kenessey min. tanácsos kijelenti, hogy a miniszter igen is magáévá teszi a javaslatot, bár azt maga sem tartja minden tekintetben kielégitőnek.

Felszólalás történvén ezután az iránt, vajjon ily fontos tjavaslat tárgyalható-e akkor, mikor a bizottság tagjai határozatképes számmal nincsenek jelen, a bizottság e körülmény folytán a tárgyalást szerdára halasztotta.

—

A szabadelvü párt végrehajtó bizottsága tegnap ülést tartott, s a választási ügyekre vonatkozólag több határozatot hozott. A szükebb bizottság agjainak névsora a következő: Elnök: Gorove István. Tagok: Ernust Kelemen, Horváth Gyula, gr. Károlyi Tibor, Kiszely Árpád, Kovách László, Móricz Pál, Nagy György jegyző, Papp Lajos, gr. Péchy Manó, b. Podmaniczky Frigyes, b. Rudics József, gr. Szapári Gyula, Szeniczey Ödön jegyző, Tóth Vilmos, Tisza László, Wahrmann Mór A főrendek részéről elnökké választatott b. Vay Miklós; tagok gr. Andrássy Aladár, gr. Karácsonyi Guido, gr. Szapáry Antal és gr. Zichy Ferraris Viktor.

Mozgósitás.

A részleges mozgósitás ügyében a lapokhoz intézett felhivás következtében egy magyar lap sem hozott a részletekre kiterjedő tudósitást. Nem hoztunk mi sem, jóllehet a mozgósitás részlegessége, annak egész iránya lapunkat abba helyzetbe hozta, hogy a kezünk alatt lévő adatok alapján, egész nyiltan tárgyaljuk ez ügyet, melynél a félrevezetés és szemfényvesztés oly nagy szerepet játszik. Mindazonáltal, nehogy bármely oldalról vádoltassunk, hogy nem engedünk a „magasabb érdekeknek,“ hallgattunk a mozgósitás részleteiről, csak annnk jellemét, tendentiáját és czélját bolygattuk. — Hallgatunk, noha az egész manőverben ép a magyar sajtóra rót hallgatási pecsét a legérthetetlenebb, a mikor külföldi lapok sorban hozzák a mozgósitás részleteit, s ha nem az ország tévedésbe hozása lappang a titkolódzásra való fölkérés alatt: ugy igazán eredeti gondolat csak az idevaló közönség elől zárni el a részleteket, hogy csak a külföldi lapokból meritsen rólok tudomást.

Volna értelme e dolognak, ha valódi nemes, nagy „nemzeti czélu politika“ érdekében történnék a mozgósitás. De ma nem ily politikáért történik. S igy puszta lovagiasság dolga egyelőre elhallgatni a részleteket, mig más oldalról az ellenkező nem történik, s még pedig a kormányhoz közel álló sajtó részéről, a mely sietett a nyilvánosság elé a „P. Lloyd“-ban a következő adatokkal:

„E közlemény szerint mozgósittatik négy hadosztály, még pedig:

A XVI-ik gyalog-hadosztály: törzskar Nagy-Szebenben; parancsnok szokolgradai Gyurics Vitéz altábornagy; a hadosztályt alkotják: a 31-ik dandár (2 sz. sorezred és 28. sz. vadászzászlóalj) Van der Sloot vezérőrnagy alatt, a 22-ik dandár (31-ik sorezred és 23-ik vadász zászlóalj) Krzisch vezérőrnagy alatt és a 12-ik lovasdandár (2. és 3-ik huszárezred) Haizinger vezérőrnagy alatt.

A XVIII-ik gyalog-hadosztály: törzskar Spalatoban, parancsnok b. Jovanovics altábornagy; alkatrészei: a 35-ik dandár (32-ik sorezred, 7. és 19-ik s a 3. sz. császárvadász-zászlóaljak), Schluderer vezérőrnagy alatt, a 36-ik dandár (27., 69. és 72-ik sorezredek s 11. és 33-ik vadászzászlóaljak), poppenheimi Popp vezérőrnagy alatt.

A XX-ik gyalog hadosztály: törzskar Eszéken, parancsnok gr. Szapáry altábornagy, alkatrészei: a 39-ik dandár (38. és 61. sorezredek) Kaiffel vezérőrnagy alatt és a 40-ik dandár (39. sorezred és 31. vadászzászlóalj) Deésy ezredes alatt.

XXXIV-ik gyaloghadosztály: törzskar Temesvárt, parancsnok Stubenrauch altábornagy; alkatrészei: a 67. dandár (78. sor. és 61. tartalékezred) Gröller vezérőrnagy alatt; a 68. dandár (34. és 64. tartalékezredek), s a 7. lovas hadosztály (1. és 13. huszárezredek), Meyszner ezredes alatt.

Minden hadosztály átlag 14 zászlóaljból, egy mérnökkari századból, négy lovas szakaszból és 3 ütegből állván, az egész létszám tehát 380 tiszt, 15.461 katona, 85 polgári hivatalnok, vagyis mindössze egy-egy hadosztály 16.665 ember, 2570 ló, 24 ágyu és 420 szekér. Ebből tulajdonképi hadakozó létszám: 13.093 ember, 605 lovas. A hadikészültségbe lépett négy hadosztály tehát összevéve 52.400 gyalog, 2420 lovas katonából és 96 táboriés hegyi ágyuból áll.

Megjegyzendő, hogy a csapatok még csak „készültségbe“ lépnek és nem „hadilábra“, a mi nagy különbség a dijazásra nézve. A tábori dijakat a sereg nem kapja, hanem a következő pótlékokat: az altábornagy kikészülési járulék fejében 1840 frtot, a vezérőrnagy 1400 frtot, az ezredes 640 frtot, az alezredes és őrnagy 490 frtot, a kapitány 150 frtot (lovas kapitány 390 frtot) tiszt 80 frtot (lovas tiszt 320 frtot). A havi fizetéshez a hadikészültségi parancs kiadásától számitva kap naponként pótlékot: az altábornagy 4 frtot, a vezérőrnagy 3 frtot, az ezredes 2 frtot, az alezredes és őrnagy 1 frt 75 krt, a kapitány 1 frtot, a tiszt 75 krt, a legénység 2 krt. A lovasság ezenfölül nagyobb takarmány-adagokat kap.

*

Ez adatokból a földrajzi viszonyokkal ismerős tisztába jöhet a foganatositott részleges mozgósitás tulajdonképeni czéljával. Négy mozgositott hadosztályból három van a boszniai, herczegovinai és montenegrói határok felé elhelyezve, s csak egy hadosztály Erdélyben. Ha még hozzá vesszük, hogy az erdélyi hadosztályhoz kisebb létszámban hitták be a szabadságoltakat: előttünk áll egész mesztelenségében a mostani részleges mozgósitás által tervezett granicsár expeditió a magyar vidékek gazdaközönségének óriás megkárositásával aratás idején végrehajtva 60 milliónyi katonai kiadás mellett.

Végig tekintve a tisztikarnak már a „hadi készültség“ tartama alatt járó pótlékokra, igen természetessé válik, hogy katonai körökben oly rendkivüli érdeklődés nyilvánult e könnyü dicsőséggel, még könnyebb hóditással, háboru veszélye nélkül dupla léhnung élvezése mellett végrehajtandó viláhirü katonai manőver.

És ezért a manőverért a Bácska, Kecskemét, Debreczen, Székes-Fehérvár, Temes, Torontal, M.-Vásárhely, földmives vidékeit a legszorgosabb időben megfosztják a munkaerőtől, csakhogy ámithassák a nemzetet. Hadd vesszen a termés, hadd emelkedjék a munkabér, hadd folyjon a költség, csak Boszniára nézve a nemzeti akarat tiltakozása daczára, valósuljon a terv.

Magyar vidékeknek, magyar gazdaközönségnek kell meginni e csaló politika levét; mert hát a magyart sanyargatni kell mindenféle módon, sanyargatni midőn legjobban megérzi.

Mikor sürgettük, hogy egy nagy szabásu politika érdekében inditsanak actiót, az egész hivatalos apparatus mozgásba jött, dühöngtek és erőszakoskodtak. Most aztán, hogy a által nemzet elitélt terv mellett szóllitssák fegyver alá a szabadságoltakat, nem kimélik se a gazdaságot, se a családokat, se a pénzügyeket, hiszen még van mit veszteni e nemzetnek. A fő csak az, hogy szemébe puskaport hintve veszszen, a mi veszendő, mert a nemzet rabjává lett a félrevezetések és csalások lánczolatos politikájának.

*

A mint a kimutatásból kitünik, tizenkét ezred és a hozzátartozó lovas és müszaki csapatok vannak mozgósitva. Vannak tehát a következők:

A 2-ik Sándor gyalog ezred. Kiegészitési kerülete: Fogaras. A behivottak rendeltetési helye: Brassó.

A 23-ik Ayroldy gyalog ezred. Kiegészitő kerülete: Zombor. A behivottak rendeltetési helye: Károlyváros.

A 29-ik Scudier gyalog ezred. Kiegészitő kerülete: Nagy-Becskerek. A behivottak rendeltetési helye: Petrinje.

A 31-ik Frigyes Vilmos gyalog ezred. Kiegészitő kerülete: Nagy-Szeben. A behivottak rendeltetési helye: Nagy-Szeben.

A 32-ik Este gyalog-ezred. Kiegészitő kerülete: Budapest. Rendeltetési helye: Zára.

A 38-ik Mollináry gyalog ezred. Kiegészitő kerülete: Kecskemét. Rendeltetési helye: Vinkovcze.

A 39-ik Alexis gyalogezred. Kiegészitő kerülete: Debreczen. Rendeltetési helye: Bród.

Az 50-ik Frigyes Vilmos Lajos gyalogezred. Kiegészitési kerülete: Gyula-Fehérvár. Rendeltetési helye: Kolozsvár.

A 61-ik Czezarevics gyalogezred. Kiegészitő kerülete Temesvár. Rendeltetési helye: Mitrovicza.

A 62-ik Lajos gyalogezred. Kiegészitő kerülete: Maros-Vásárhely. Rendeltetési helye: Gyula-Fehérvár.

A 69-ik Jellasich gyalogezred. Kiegészitő kerülete: Székes-Fehérvár. Rendeltetési helye: Raguza.

A 72-ik Dormus gyalogezred. Kiegészitő kerülete: Pozsony. Rendeltetési helye: Cattaro.

*

Mind e tizenkét ezred behivott szabadságoltjai hadkiegészitő kerületeik székhelyére gyülnek, hogy onnan ezredeik ez idő szerinti tartózkodási helyeire, mint rendeltetési helyökre vezényeltessenek.

Valamennyi behivott ezred magyarországi. Egyetlen egy osztrákot se hivtak be, némi müszaki csapatokon kivül. A boszniai expeditiónak egész katonai sulya Magyarország gazdaságára nehezedik, arra a gazdaságra, mely aratásból élvén, ilyenkor leginkább igényli a munkás kezeket. Az osztrák népet kimélik, nem terhelik meg, noha ott nem a mezőgazdaság képezi egyetlen forrását a közgazdaságnak.

Hanem hát ugy kell a magyarnak, a ki boldog, hogy van közös ügye, melynél ő huzza a rövidebbet; van közös hadserege, melynél első sorban az ő testi és vagyoni erejét csappantják.

Ezt hijják osztrák-magyar gazdálkodásnak.

Jönnek a választások, az istenért el ne szalaszszák rászavazni!

Budapest, junius 17.

Tegnap este a congressus tagjainak némelyike azon módokról tanácskozott. mint rendeztessék a bolgár kérdés és erre nézve Beaconsfield, Andrássy, Suvaloff és Bismarck közt bizonyos megegyezés jött létre, de azért még nem tudhatni, nem fog e ezen megegyezés más fordulatot venni, mihelyt Gorcsakoff is részt vesz a tanácskozásokban, mert az egész világ tudja, miszerint Suvaloff kész mindenre ráállani, talán még azon javaslatot tennék is neki, hogy Muszkaország minden hóditásait, miket nagy Péter czár ideje óta tett, adja vissza, kész volna elfogadni, mert igen jól tudja, hogy igéretei azon államot, melyet képvisel, ugy sem kötelezik.

A kis államoknak a congressusba eresztésére nézve pedig Bismarck, Beaconsfield és Waddington közt folyt a tanácskozás. Francziaország ugyan kinyilatkoztatta, hogy a görögök érdekében Angliával együttesen kész minden kedvezményekre, de a congressus szervezetére nézve, nem tartja magát hivatottnak a régibb traditioktól elállani, minthogy a congressus a párisi és londoni szerződéseket aláirt hatalmasságokból van szervezve, ezekhez Görögország előbb sem tartozott és igy most sem tartozhatik.

A mi végre a bessarabiai kérdést illeti, arra nézve eddig oly megállapodás történt, hogy Besszarabia visszaengedését Európa nem fogná ellenezni, ha Muszkaország valamennyi többi kérdésre nézve mutatná magát készségesnek Európa óhajtásai teljesitésére.

Petrovics, Montenegro képviselője, hireket kapott a Bojana vidéken történt csatákról, miről Andrássy grófnak közléseket tett. Azt mondják, hogy ezen hirek Berlinbe igen lehangolták a congressus tagjai kedélyét.

Uj nehézségek felmerüléséről beszélnek, mert Törökország állitólag kereken megtagadta Várna és Sumla kiürítését.

Azt is mondják, hogy a san-stefanoi szerződés nem azon pontok sorozata szerint fog revisió alá kerülni, mint az eredetileg fogalmazva van, hanem a tárgyakhoz képest, me-

---

AZ „EGYETÉRTÉS“ TÁRCZÁJA.

A hajóvesztők.

REGÉNY.

Irta:

Rochefort Henrik.

(22-ik folytatás.)

Kezébe vette azon névjegyet, melyre a „csunya név“ Xaver volt vésve, keztyüje alá helyezte és a lépeső felé indult. De azon perczben, midőn a házat elakarta hagyni, perczinglen megállott, szemeivel az ég felé tekintett és karjait széttárta. Azután, mint meggyőződésből prostans nő e rövid imát mondá magában.

„Oh, Krisztusom; Bánkódók vigasztalója! ne hagyd el alázatos szolgálódat!“

XIV.

Egy koczkázott lépés.

A jelenkor szindarabjai egyike egy nőt teremtett, ki férjenek ezt mondja: Nálad nélkül élni ép annyit tesz mint vérpadra menni. Te vagy gyermekeim apja, férjem isten és emberek előtt, szóval, imádlak és most: menj és verekedjél! Ezen hősnő egészen el van hibázva. Azon nő, ki oly vakon és oly szenvedéllyel szeret, melyen kivül minden más szerelem nem egyébb női számitásnál és női hiuságnál, azon meggyőződéssel él és hal meg, hogy azon férfinak, ki vele frigyet kötött, egyetlen kötelessége magát érte fenntartani.

Nem elég, hogy ha ilyen eset előfordul, hogy azt tanácsolja neki, ne verekedjék meg, de eszébe sem jut pirulni azon türelmességen, melyet a világ némelykor sokkal erősebben fejez ki, sőt hálát érez iránta, ha meg hagyja magát bántatni anélkül, hogy a bántalmakat viszonozná és nem gondol a megvetéssel, melynek magát kiteszi, csak hogy ezen fergeteg ne zavarja házi boldogsága illatos légkörét. A becsületen ejtett sebek mit sem nyomnak nálla. A nők becsületérzetről fogalma, mely nem oly kényes mint nállunk férfiaknál, azonnal talál ezer különféle okot, melyet fel bir hozni, és melyek mintegy tartalékul szolgálnak neki, hogy adott alkalommal azt mondhassa.

„És most ne menj verekedni.“

Midőn Xaver ajtaja elébe jött, ezen fiatal ember kulcsával megnyitá az ajtót, mi arra mutatott, hogy csak egyedül lakott azon szálláson, melyen találkozni kellett vele. Szivesen oda adta volna utolsó ékszereit, ha őt valamely nő társaságában, nővérével, feleségével vagy szeretőjével találta volna, kinek jelenléte vagy féltékenysége Leonicenek védő paizsul szolgálhatott volna.

De egy gondolat megvigasztalta.

„Ő ismer, sokszor látott férjemmel. Tudja, hogy mit tartson róllam.“

A következő érvelés még több bátorságot öntött lelkébe:

„Ha Emmánuel és én sétacsónakázást tennők és ő vizbe esnék, hát nem ugranám utánna, hogy megkisértsem őt megmenteni?“

Az erény egy nőnél, itt pedig azt értem, mit erényes erénynek lehetne nevezni, valamint mondjuk „valóságos való“, szóval a meggyökerezett erény, nem azon ingatag valami, azon különös és csodálatra méltó jelleggel bir, hogy azoknak, kik elég szerencsések azzal birni, megengedi, miszerint anélkül, hogy jó hirnevüket koczkáztassák, oly kisértéseknek tegyék ki magukat, melyeknek egy boltos lány nem birna ellent állani.

Leonice hasztalan tettette volna magát: nem folyamodott volna Xaverhez, ha nem lepte volna meg több izben a szinházban, mint tekintett rá bizonyos makacssággal, miként igyekezett mindig feléje közeledni, ez mind eszébe juttatta a különben oly lealázó tudatot, mely bizonyos be nem vallott viszonyokból ered, bármi ártatlanok legyenek is azok.

Látogatása tehát igen kétes elemeket foglalt magában, miután egyedül ment egy fiatal emberhez, kiről gyanitotta, hogy szerelmes belé és hogy épen azért ment hozzá, mert tudta, hogy ezen ifju őt szereti. De ezen különös bizalom jele oly tiszta forrásból eredt, hogy ez Xavernek több gyöngédséget öntött lelkébe, mint büszkeséget.

Xaver némán nyitotta meg előtte az ajtót, mely egy kis tojásdad kerekségü szalonba vezetett, és a mely XVI. Lajos korára emlékeztető butorokkal igen izletesen volt berendezve, fehér selyem pamlagokkal és támlányokkal, a szalon falai pedig kékszinü papirral szürkés czifrázatokkal. Egy székre ült, vagyis inkább egy székre hanyatlott, melyet Xaver elébe tett, mig ő maga elég távol tőle foglalt helyt, mi által szegény Leonice mintegy elszigetelve érezte magát, és ez emelte zavarodását, anélkül, hogy biztonsága érzetét növelte volna.

Midőn hátra vetette nehéz fátyolát, mely mintegy sisak rostély födte szép arczát, nem volt többé ugyan azon nő, mint Xaverreli találkozása első perczében. Xaver ismét látta azon őszinte szemeket, azon bársony simaságu arczbőrt, azon XV. Lajoséhoz hasonló gyönyörü szájt, melynek pittyedt ajkai az egész arcznak egyszersmind a nemes származás és a szív jóság bélyegét kölcsönzik.

E fiatal ember egy pillantással végig futott szalonjában, hogy azt megszemlélje, attól tartván, hogy ott talán valami lehet, mi egy ily tiszta fehér homlokot botránkoztathatna és elpirithatna.

Ez semmi gyanust sem vett észre és e percztől kezdve egészen Leonicenek szentelhette magát, kinek arczái remegtek és kinek egész bátorsága enyésző félben volt, midőn alig volt képes ezen szókat habozni.

— Ön látja, uram, hogy mindent tudok.

— Valóban, asszonyom, látom, mert ön ide jött, felelt Xaver.

— Nos, önhöz jöttem, folytatá a fiatal nő, kissé neki bátorodva, mint egy a maga becsületére tartó emberhez, ki nem fog akarni örökös gyászba temetni, de nem örökösbe, hanem rövidbe és halálosba, mert ha férjemet vesztem, egy órával sem élem őt tul.

— Önnek tökélletes igaza van, hogy becsületembe bizik, válamint jó szándékaimba is mlnd azok iránt, kik önt érdeklik. Én azon küldetést, melyet Archambault ur rám rótt, csak is azon remény fejében vállaltam magamra, mivel kiegyenlitést reméltem. Igen távol voltam attól, hogy azt higyjem, miszerint az ki nem egyenlithető.

— Hogyan, ki nem egyenlithető? mond Leonice fuldokló hangon. Tehát önnek szándéka a dolgot végletekig menni hagyni?

Sibermann igen jól felfogta Tréviéres aszszonyt, hogy még most is arról álmodozott, miszerint a dolgot ki lehessen egyenliteni és nem is gyanitotta, mi kevés kilátás mutatkozott arra nézve.

De még is nem mondotta, hogy Leonice az ügyet oly kevéssé komolynak tartotta és nagyon sajnálta, hogy kétségbeesésének uj tápot nyujtott.

Azonban Leonice érezte, hogy lépésének döntőnek kell lenni, igy tehát erőszakot tett magán, hogy ki ne törjenek felesigázott érzetei és egész erejéből küzdött önmagával, hogy megtartsa a nélkülözhetlen higgadtságot.

— De, kérdé, miért akar az ön barátja verekedni?

— Egy oly rágálom következtében, melynél már nem létezhet valami sértőbb és melyet Tréviéres ur ellene szórt.

— De, uram, Emmanuel nemes lelkületü férfiu, ha nem volt igaza, bizonyos vagyok benne, hogy hibáját jóvá tenni kötetességének tartandja.

— Be fogja imerni, arról biztos vagyok, de csak a párbaj után.

— Utánna? Ő hát elfogadta a párbajt?

— Azonnal és legörömestebben, válaszolt Xaver, a fiatal nőt hiuságánál akarván megfogni.

Ezen kisérlet szerencsétlenül sikerült.

— Egy párbajt oly könnyen elfogadni! Ah, ő engem nem szeret! Bizonyos voltam benne, mind inkább felingerelve maga-magát.

Utóbb azonban eszébe jutott neki azon eskü, melyet magának tett, melynél fogva nyugodt akart maradni, ismét leült a székro, melynél a „párbaj“ szónál felpattant, és azt kérdé:

— Minő fegyverrel fognak verekedni?

— Pisztolylyal, mond Sibermann.

Ezen szó végkép lesujtá Leonicet.

— Ah, ő meghal! Önök megölik őt, megölik férjemet! ismétlé, mindkét kezével arczájához kapja, melyet széttépett volna, ha nincs keztyü rajtok.

— Uram, tevé hozzá, ön ezen bünt meg fogja gátolni: férjemnek még sohasem volt pisztoly kezében. Nem kellene önnek ezt mondanom, mert barátja azzal visszaélhetne, de én mitsem titkolok el ön előtt, mert meggyőződésem, miszerint ön ezen párbajt meg nem fogja engedni. Nemde uram, ön ezt nekem megigéri, megesküszik rá. Ön, nemde, nem gyülöl engem, mivel egy estén megvédelmezett és ótalma alá vett. Óh, én azt nem feledtem és végre én ön iránt hálás voltam.

Leonice ugy hazudott, a mint ahhoz értett, azaz igen ügyetlenül.

— Könyörgöm, asszonyom, ne idézzünk fel semmi emléket, felelt Xaver. Nekem is ép ugy van szükségem hidegvérüségre, mint önnek. De legyen arról meggyőződve, hogy mindent, mit követelni fog tőlem, szivesen megteszek. Kész volnék önért életemet áldozni és ha ezt elhiszi is, még azzal sem közeliti meg azt, mire késznek érzem magamat ön irányában.

— Nos, tehát? kérdé Leonice ártatlanságában.

— Nos, tartok attól, hogy egyesült erőlködéseink sem fognak biztos sikerre vezetni. Minden, mi jelenleg hatalmamban áll, csak annyi, hogy valami ürügyet találjak arra, hogy Archambaultot nem kisérem a helyszinére.

— Oh, nem! a világért sem! kiált Leonice, én önt minden más tanunak elibe teszem. De gondolkozzunk csak: ha Emmanuel lábaihoz borulnék és őt rá birnám, hogy minden szót vonjon vissza.

— Ellentállana az ön rimánkodásának.

— De hát ön, ki tiltja meg önnek, uram, hogy barátját engedékenységre birja, hogy kövesse meg férjemet?

— Archambault! ki a sértett fél! Ah, ha ez az, mire ön számit! mondá Xaver alig tarthatván vissza hangos felkaczagását.

Valamennyi ág, melybe Leonice kapaszkodott, egymás után törtelt el alatta. — Férjének rémes képe, golyó által szétzuzott homlokkal elhomályyosodott szemei előtt egyszerre csak érinthető alakot öltött magára és pokolbeli tánczot kezdett lejteni körülte. Arcza egészen elsáppadt.

— Oh istenem! ön roszul érzi magát! kiált fel Xaver. Igyék egy pohár czukros vizet. Pár csepp narancs virág szeszt keverünk belé. Mindenek előtt szükséges idegeit lecsillapitani.

Leonice annyira száraznak érezte száját, hogy az ajánlatot elfogadta, reszketett azon gondolatnál, hogy ezen ifju ember szobájában idegrohamba es-

---

Lapunk mai számához féliv melléklet van csatolva.

lyek a congressus tagjai által máskép csoportositva fognak szövegeztetni.

A montenegróiak, attól tartván, hogy a congressus minden eddigi nyereményeiknek és várakozásaiknak véget fog vetni és igy érdekökben áll, a congressus szétoszlása, mielőtt eredményhez juthatna. Ennek következtében a Bojanában összeütközéseket akarnak előidézni. Egy török csapat csakugyan montenegrói előőrsöket meg is támadott, de visszaveretett, mely alkalommal több török el lett fogva, egy része a csapatnak pedig el lett vágva.

Reuter hivatala azt jelenti Konstantinápolyból, hogy ha a congressus autonomiát határozna el Epirus, Thesszalia, Bosznia és Herczegovina javára, akkor a török követek utasitásaik szerint visszavonuljanak és jelentsék ki, hogy Törökország egyedül és egymagában fogja a san-stefanói szerződést végrehajtani.

A congressushoz közel álló körök ma azt akarják tudni, hogy a congressusi meghatalmazottak közt az egyetértés nem igen halad előre, és a dunai várak kiüritése nehézségekre látszik bukkanni. A törökök határozottan megtagadják a várak kiüritését, mivel a muszkák nem teljesitették a békefeltételeket. Több hatalmasság ugyan ezen nézet felé hajlik és azt követeli, hogy az oroszok kötelezzék magukat, hogy nem fogják a várakat megszállni, ha Törökország azokat kiüriti. Azt hiszik, hogy a congressus legközelebbi ülése ezen kérdést fogja legelébb is tárgyalni.

Azt mondják, hogy orosz körökben itt elégedetlenség uralkodik Ausztria-Magyarország ellen, mivel ez a bolgár kérdésben követeléseivel még messzebb megy mint Anglia; az egyébiránt igen érthető volna, mert a bolgár kérdes közelebbről és közvetlenebbül érinti Ausztria-Magyarországot mint Angliát. Duzmazkodjanak a muszka urak Angliával, ha majd az örmény kérdés fordul elő, és akkor meg Anglia megy tovább követeléseivel mint Ausztria-Magyarország.

Egy magyar államférfi, egyike azoknak, kik Berlinben a congressusnál vannak, Ausztria-Magyarország feladatát ugy definiálta, hogy ne csak békét biztositson, de ennek tartósságát is, hogy válassza el Törökországtól, mit ellehet választani, de biztositsa Törökországnak ázsiai és európai fennmaradhatását is és szolgáltassa neki kezébe az eszközöket, melyekkel magát jövőre ellentállásra alkalmassá teheti.

Bratianunak több óráig tartó értekezése volt Andrássy gróffal. A román küldöttek hirt vettek arról, hogy az oroszok beállitották előnyomulásukat Romániában, mit főleg Andrássy gróf erélyes fellépésének tulajdonitanak, ki állitólag az oroszoknak a kárpátok felé nyomulásának tiltakozást tett elébe.

Az örmény patriarcha Narses nagyon faggatja a portát, engedné meg, hogy a congressusra utazzék, hogy ott az örmények sorsa javitását szorgalmazza.

Azt állitják, hogy a Globeben felemlitett emlékirat orosz eredetü és valót valótlannal kever össze.

Waddington jelentései biztatók, de azt engedik sejtetni, hogy igen komoly viták fognak fejlődni.

A mult hét végén a monarchia konstantinápolyi nagykövete, Zichy gróf nagy vendégséget adott Perában Hornby admirálnak s egész táborkarának. Az egész ebéd alatt igen barátságos hangulat uralkodott. Zichy az angol királyné egészségére ürité poharát, viszonzásul Hornby az osztrák-magyar fejedelmet köszönté fel s reményét fejezte ki, hogy a két hatalom együttes működése biztositani fogja Európa békéjét. — Ugyancsak Perából tudósitják a Daily Telegraphot, hogy a szász királyné már régebben több ápolónőt küldött Törökországba a szegény török sebesültek mellé. Elvégezve irgalmas müveket, most visszatértükben a szultán által kitünő fogadtatásban részesültek. A szultán személyesen adta át minden egyes nőnek a Medsidje-rendjét, s szerzetük számára is jelentékeny ajándékot adott.

—

A „Times“ az Oroszország és Anglia első miniszterei közt fönálló versengésről következőt irja: „Lord Beaconsfield és Gorcsakoff személyes találkozása egyik főoka lehet a congressus kedvezőtlen kimenetének. Gorcsakoff egészségi állapota őt egészen idegessé teszi. Érzi végét közeledni s nem szeretne a politikai láthatárról letünni anélkül, hogy dicsősége nehány sugarát hátra ne hagyná. Nem szeretné vereséggel végezni pályáját. Beaconsfield lord ellenben fiatalabb s erőteljesebb mint a herczeg, politikai pályája zenithjében áll s a dicsőség koszoruja után vágyakozik. E két férfi közt igen könnyen adhat egy kérdés ellenkezésre alkalmat, s ez esetben nem igen valószinü a békés egyezés. A legnagyobb biztosság e veszély ellen Bismarck herczegben rejlik, ki mindent mi összezördülésre alkalmat nyujtana, az utból eltávolit. — Benne van reményünk, hogy a főnnebbi két államférfi versengését ártalmatlanná teszi, s rábirja őket, hogy kétes babérok elnyerése helyett, a béke helyreállitására együtt működjenek.

Angol-orosz egyesség.

A „Globe“ egy angol-orosz egyezésről tudósit két emlékirat nyomán, melyeket Schuwaloff és Salisbury május 30-án irt alá. Tartalma főbb vonásaiban a következő: 1. Anglia nem egyezik Bulgária határainak a hosszuság irányában tervezett kiterjedésébe. Oroszország a kiterjedés felvett mértékét a congressuson védelmezni fogja a nélkül azonban, hogy megmaradna mellette, ha Anglia állhatatosan ellenszegül. 2. Bulgária határa délfelé nem fogja az Aegei tengert érinteni. — Lagostól a Fekete tengerig terjedő határairól későbbi tanácskozmányok fognak dönteni. 3. A nyugati határok az ott lakó nemzetiségek szerint lesznek meghatározandók, a Novi-Bazártól egészen a Kruschowa. Balkánig terjedő vonalat azonban nem szabad lényegesen tulhaladniok. 4. Bulgária két tartományra oszlik: a Balkántól éjszakra fekvő rész politikai önállóságot nyer és külön fejedelmet: a déli pedig önálló adminisztrátiót és Európa megegyezésével kinevezett kormányzót. 5. Salisbury nem fogja ellenezni a czár óhaját, mely szerint a török csapatoknak déli Bulgáriából ki kell vonulniok, s viszont Oroszországnak sincs ellenére, ha a congressus azt határozza, hogy lázadás vagy külső támadás esetére a török csapatok ujra bevonuljanak. Anglia fentartja magának, hogy a szultán jogát — Bulgária határain csapatokat tarthatni — védelmezze. 6. Anglia kivánja, hogy déli Bulgária nemzetőrségéhez a főparancsnokok egyikét Európa megegyezésével a porta nevezhesse ki. 7. Örmeniát illetőleg mind orosz-, mind Angolországnak engedményeket kell tenni. 8. A hatalmaknak, Angliát és Oroszországot is beleértve, tanácsadó szavazattal kell birniok, Thesszália, Epirus s a többi keresztény tartományok szervezését illetőleg. 9. Oroszország nem fogja a hadikárpótlást területfoglalásra átváltoztatni. A hadikárpótlás Anglia hitelező jogát nem csorbitja. — 10. Oroszország visszaadja Bajazidot s az Alaschgerdi völgyet, de Perzsia számára Kothur vidékét kivánja. 11. Anglia fájlalja ugyan, hogy Oroszország Besszarábia visszacsatolását kivánja, de nem fogja ellenezni, mivel a többi hatalom sem akarja Románia szerződésileg biztositott határait fegyverrel védelmezni. Anglia megengedi Batum megszállását s az armeniai foglalások megtartását, de Oroszország sem fogja ázsiai határait tovább terjeszteni. A san-stefanói békekötés főnebb nem érintett pontjait Anglia megtámadni nem fogja. — Mindkét kormány a jelen okiratot kötelezőnek ismeri el, hacsak a congressus onkölcsönösen módositásokba bele nem egyeznek. — A második okirat tartalma következő: Anglia fentartja magának 1) hogy Európa részvételét inditványozza Bulgária szervezésében; 2) hogy az orosz megszállás tartamát és természetét Bulgáriában az európai beleegyezéstől függővé tegye. Fentartja továbbá magának további tanácskozásra 3) déli Bulgária elnevezését, 4) a dunai-hajózás kérdését, 5. a tengerszorosok ügyét. — Oroszország — Derby korábbi nyilatkozataival egyezőleg — a tengerszorosok tekintetében a status-quo mellett marad. 6) Anglia a szultántól követelni fogja, hogy az Athos hegyén minden nemzetiség szerzeteseit egyaránt megvédje.

XIII. Leo pápa mint vatikáni fogoly.

A „Lanterne“ érdekes részleteket hoz XIII. Leo pápáról, melyeket olvasóinkkal ezennel közlünk:

XIII. Leo pápa letartóztatása a vatikánban nem tréfa. Csakugyan fogoly. A jezsuiták foglya. Pápasága elején némi függetlenségi hajlamot tanusitott és ugy mutatta magát, hogy békülékeny lesz a világi hatalom és az olasz kormány iránt. Most már annyira elkeseritik életét, hogy leköszönni készül. Ha nem köszön le mihamarébb, akkor őt nem sokára szomoru sors érheti. A jezsuiták mindenre készek,

A világ tudja mint tettek XIV. Kelemennel ki elég merész volt a Jézus társaságának eltörlését aláirni. Az aláirás után azonnal méreggel rontották meg életét.

Egyébiránt a malaria is elég lesz arra, hogy XIII. Leot tönkre tegye. Ezen kór a vatikánban a legnagyobb mérvben uralkodik. Az 1623-i conclave alatt, mely ezen palotában tartatott, a bibornokok egymásután haltak el. A mostani pápa szánakozásra méltó egészségi állapotban van; valamennyi orvos követeli egészségi szempontból elutazását falusi jószágára; a Jézus buzgolkodói ezt ellenzik. Sokan azt hiszik, hogy a római nép nemsokára ismét látni fogja a vatikán kéményeiből felfelé szállani az uj választások füstjét.

Ezen részletekhez a „Lanterne“ a papi predikatiók egyik remes példáját is közli:

— Tudjátok e keresztény atyámfiai, miért haltak meg Ádám és Éva? Talán azért, mert az almából ettek? Épen nem, hanem azért, mivel nagyon sok hirlapot olvastak.

Ezt egy belga plébános prédikálta egy vasárnapon hivő falkájának. A „Lanterne“ erre azon élczet mondja: miszerint eddig a világ azt hitte, hogy a paradicsomban alig találkozott más, mint fügefa levél.

UJDONSÁGOK.

Lapunk mai mellékletének tartalma: Országgyülési tudósitás; Törvényszéki csarnok és Csengery Antal akadémiai beszédének folytatása.

— Hymen. Spitzer Mór pozsonymegyei földbirtokos holnap d. u. 1 órakor kel egybe Grosz Etel kisasszonynyal, Grosz Adolf Nagykun-Szolnok megyei földbirtokos bájos leányával a helybeli dohány-utczai izraelita imaházban. — Incze Kálmán, Kolozsmegyei állami főmérnök f. h. 12-én vezette oltárhoz Ér-Semjénben Frater Gabriella kisasszonyt.

— Halálozások. Szalay Elek Borsodmegyei birtokos f. hó 15-én életének 44-ik évében, — Maruthy József a veszprémi mészáros ipartársulat elnöke f. hó 12-én 55 éves korában, — Balázs Theophil a bakonybéli apátság perjele 84 éves korában, — Özv. Zámbó Istvánné szül. Sigray Ida f. hó 13-án életének 48-ik évében Győrött, — Nonn Károly, a nagykárolyi polgári lövésztársulat pénztárnoka életének 56-ik évében meghalt.

— Illmer Károly a Hungaria szálloda bérlője, s a párisi világkiállitáson oly nagy keresettségnek örvendő „magyar csárda“ vállalkozója, hirtelen meghalt. Reggel halva találták szobájában. Életének szélhüdés vetett végett.

— Kossuth Lajos nagy hazánkfiától a „Vásárhelyi közlöny“ egy levelet közöl, melyet ő — öreg Szekeres István H. M.-Vásárhelyi lakoshoz intézett, ki ez év elején paprikát küldött neki. A levél következőleg hangzik: .... „Paprikát itt is termesztenek, ökol nagyra nő, de biz annak se sava, se borsa. Itt eczettel, olajjal salátaképen eszik az olaszok bevezetésül ebédjükhöz, melyet ők sós hussal, olaj gyümölcscsel, sárga paprikával, nyers paradicsom almával, zeller szárral, retekkel, mogyoróhagymával, meg isten a megmondhatója mi minden ilyes félével szokták megkezdeni, s levessel végezik; a magyar paprikával ellenben ugy vagyok mint fiaim: kik bár gyermekek voltak mikor szülőföldjükről kiüzettek; s idegen levegőn, idegen són kenyéren táplálkozva lettek férfiakká, mégis annyira megtartották a magyar izlést, hogy azt szokták mondani: nincs étel, melyen a magyar paprika nem javitana, tán még az ananász fagylalt is jobb paprikával. No ezt nem próbáltam, hanem az szent igaz, hogy nagyon jó dolog a magyar paprika a maga helyén. Fogyasztjuk is szorgalmatosan, s mert a szegedi gyár is küldött egy jókora provisiót, azt hiszem el vagyok látva vele halálomig — ami már remélem — nem fog magára soká váratni, nem is várathat: 76 év sulya nyomja vállamat, és mennyi bu! Fogadja Ön szives köszönetemet megemlékezéseért, küldeményeért, s tős gyökeres magyar zamatu jó kivánataiért, melyeket barátságos őszinteséggel viszonzok. Adja Isten, hogy a magyar paprika hazája, egészen szabaddá legyen, s magyar maradjon az idők végeiglen. Az ég áldása legyen a magyar népen.

— A mezei gazdák egyes vidékeken már kétségbe voltak esve az eső hiánya miatt. Ma már harmadnapja tart az országos eső, és sok helyütt valóságos áldás. Egyes vidékeken azonban több a kár, mint a haszon; most az esőt vihar és jég követte. Kecskeméten mint a „P. N.-nak irják, 15-én iszonyu vihar dult; a jégeső végigvágtatott s a határon levert mindent, mit csak a mezőn talált. Tápió Szent-Mártonból irják ugyancsak a „P. N.-nak, hogy ott szombaton e hó 15 kén esti 6 és fél órakor esővel párosult oly rendkivüli szélvihar dühöngött, hogy az ev. egyház épülőfélben s már bádogozásig elkészült uj tornyát a templom-térre vetette. Szerencsére emberélet nem esett áldozatul. — Volt ezenkivül áldásos eső Nagybecskereken és Perjámoson.

— Lelkes iíjakból álló társaság gyült össze ma délután a Bieringer kávéházban, hogy a sajtóvétségért egy évi fogságra itélt Scheffer Lászlót, lapunk belmunkatársát, a gőzhajó állomásig kisérjék. Barátai s ismerősei közül Szücs Gyula, Lukács Gyula, Tóth Béla, Mócs Zsigmond, Milassin Károly, Hegedüs Ferencz, Lázár József, Markovics Lajos, Nagy Kálmán, Biringer Károly s még többen egész a váczi fogházba kisérték, hol az elitélt azonnal jelentkezett a fogház igazgatójánál azon reményben, hogy a törvényszabta időig még barátai körében tölthet néhány perczet; ez óhaja nem teljesült, s csak néhány rövid pillanata maradt, hogy barátaitól elbucsuzzék. — A válás fájdalmainak hatása alatt könnyező arczon nyugalom ült, bizonyára azon öntudat jelétül, hogy hazafias kötelességét teljesithette. Még egy Isten hozzád, s a fogház nehéz nagy kapuja elzárta előlünk a nemes barátot, s a lelkes hirlapirót. Távirati uton is ertesitik lapunkat, hogy Scheffert huszan kisérték Váczra, s a bucsuzás igen érzékeny volt. Scheffert fél 6-kor kisérte Varga igazgató börtönébe.

— A plevnai hőst, Ozman pasát hivta meg komának Szommer Károly, csáktornyai vasuti szakaszvezető. A hős tábornak elfogadta a keresztapaságot, s az ő kérelme folytán az uj honpolgár Árpád és Ozman nevet fog nyerni a keresztségben.

— A pápa. A legutóbbi római ujságok szerint a pápa egészsége szemlátomást javul. A hideg zuhany, melyet reggelenkint orvosai tanácsára használni szokott, jóltevő hatással vannak az agg emberre, kinek ereje nagy kora s a rekkenő hőség következtében, erősen fogyóban volt.

— Az osztrák képviselők közötti vélemény különbségek. A reichsrath szombati ülésében nagy élénkség uralkodott a szélsőbal padjaiban. Az egyik stiriai képviselő hangos megjegyzést mondott Wolfrum beszédére, ugy hogy az elnök rendre utasitotta. A leczkét nagyon szivükre vették pártfelei. Midőn tehát Hackelberg báró, a ki nem elvből ül a szélső baloldalon, későbben szintén megjegyzést tett Schaup beszédjére, megszólitotta Heilberg képviselő, hogy tehát őt és elvtársai nem viselik ugy magukat, mint az utczai gyerkőczök. Ezen szó miatt hárman hivták ki őt párbajra: Heilsberg, Foregger és Seid, mind a három stiriai képviselő. De Walterskirchen báró és Plener a három megsértettnek, továbbá Kálnoky grőf és Spens báró Hackelbergnek segédei kiegyenlitették az ügyét. Hackelberg báró nyilatkozott, hogy az utczai gyerkőczök kifejezéssel csak magát akarta menteni, és senkit sem akart vádolnif Igy tehát békésen végződött a parliamenti cause célébre.

— Az idegenek Párisban. Azon 1808 idegen közül, kik az utolsó tiz nap alatt csötörtökig Párisban megfordultak, a „Franse“ szerint 2210 angol 954 belga, 720 német, 531 olasz, ugyanennyi amerikai, 407 osztrák s magyar, 392 hollandi s 245 spanyol; a maradék szám a földkerekség minden nemzete közt oszlik meg.

— Sport. Páris városa és öt vasuttársaság egy 100.000 frt dijat tüztek ki egy junius 16-án tartott lóverseny alkalmával. Futhatott bármily országbeli három éves ló. Betét volt 1000 fr, bánatpénz 600 fr. A második ló 10.000 frankot, a harmadik 5000-et kapott. Suly: 55 kilogramm, távolság 3000 meter. Aláirás volt 286. Első ló: Soltykoff herczeg sötétbarna „Sibthorpe“ nevü méne; második: Lagrange gróf „Insulaire“ pejméne, ugyanannak barna „Juval“ méne a harmadik volt.

— A végeladások tárgyában kiadott belügyminiszteri rendelet hiteles szövege a következő: Azon czég eladás és mü üzlet, melyet az országnak valamely lakosa rendes és állandó lakhelyén kivül egy más belföldi helyen, illetőleg községben, hol t. i. mint adóköteles összeirta mi ellen gyakorol, az 1875. XXIX. t. cz. értelmében III-ad osztályu keresetadó váltandó meg. Ezen osztály alól kivételt azon eset képezhet, ha a végeladási üzlet s tulajdonost saját gyárának gyártmányait árusitja el és hitelesen igazolja, hogy gyára után rendes állandó üzleti székhelyén, más adónál szabályszerüen megrovatott. A mi az idegenek külföldiek által gyakorlandó ilynemü üzletet csak a fenn jelzett módon az idézett t. cz. 55. §-a 2. b) pontjának utolsó tétele értelmében szinte adó alá vonandó, miután bizvást és mindenkor föltehető, hogy a magyar honpolgárok, ha ily czimü üzletet a külföldön gyakorolnak ezen üzlet után az ottan fennálló adótörvények szerinti adófizetésre kötelezteknek az illető iparhatóságok által a „végetadások“ czimü üzletek megnyitására adott engedélyeknek az illető adófelügyelőkkel való közlése végett egyuttal a földmivelés, ipar és kereskedelmi m. kir. miniszter urat megkerestem. A kérdéses üzleteknél adókivetés tekintetében az 1875. évi XXIX. t.-cz. 18. esetleg 19. és következő §§-ai alkalmazandók ügy, hogy az üzlet terjedtségéhez arányitott adó az üzlet tulajdonos terhére azonnal kivettessék, illetőleg eláirattassak, és az adókötelestől egyszerre és egy összegben községi pótadóval együtt beszedessék.

— Tulságosan elszaporodtak az idén a hernyok, ugy annyira, hogy sok helyen, mint pl. a veszprémmegyei Szt.-Gálon és a gecse-gyarmathi erdőben minden fát pusztára emésztettek. A gecse-gyarmati erdőn a magy.-nyugoti vasut sinei vonulnak keresztül s ez által az erdő két részre van metszve, mely közül az egyiket a hernyók tökéletesen elpusztitották; és miután a fákon mi zöld sem volt többé, tömegesen vándoroltak az erdő másik részébe a sineken keresztül. A hernyók száma milliárdokra ment s a sineket és a pályatestet egészen elboritották s miatta vonat ezen mozó tömkelegen áthatni akart, fenakadt, mivel a kerekek és a sinek közötti surlódást a szétzuzott hernyók tökéletesen megszüntették. A vonatvezető — irják a Pápai Lapok — kénytelen volt erős homokhintés által n ritka közlekedési akadály ártatlanná tenni, a minek megtörténte után ismét folytathatta zakatolva utját.

— A képviselőház könyvtári bizottság elnökétől a következő sorokat vesszük: „Az országgyülés tartama vége felé közeledvén, felkérem az illető képviselő urakat, hogy a kölcsön kért s többször eredmény nélkül visszasürgetett könyveket a képviselőházi könyvtárnak haladéktalanul beküldeni sziveskedjenek, különben a bizottság az e részben fennálló szabályok alkalmazását fogja igénybe venni. Budapest, junius 17. 1878. Tóth Kálmán a képv. ház könyvt. bizotts. elnöke.“

— A népszinházi sorsjáték huzása ma délután 3 órakor történt a régi városháza tanácstermében. Hatósági biztosul Gerlóczy Károly alpolgármester szerepelt; a népszinházi bizottság részéről Kléh István jelent meg. A főnyereményt a **14.844** szám nyerte, a 2-ik nyereményt az **59.086**, a 3-at a **74.716**-ik szám. Kihuzattak még a következő számok: 30710 64333 3554 26414 76482 63393 86412 709 44013 21300 7949 80242 21544 59416 86629 53150 86553 84288 9507 32910 80236 29649 5738 16980 54036 48594 91477 77942 66529 47406 71239 22488 11550 84656 42814 50229 44544 94238 72430 49245 76539 27564 67689 98254 75806 24011 68112 34503 76143 15859 98289 82411 76852 39010 3206 17410 34491 1027 53242 45130 81658 74521 7462 53964 38053 9718 2514 80361 40928 32861 9551 79622 42826 32951 65469. Nyertek továbbá a következők: 26201—26300-ig 25201—25300 88501—88600 81901—82000 35501—55000 3301—3400 11501—11600 10301—10400 84201—84300.

— A phonograph. A phonograph egy érdekes használatáról irnak Amerikából. Beállitották oly helyre, hol gonosztevők voltak elzárva; a békés phonograph ezek beszélgetését szép csendesen följegyzé, s később a törvényteremben az illetők nagy bámulatára szóról-szóra ismétlé.

— A rendőri büntető eljárásról szóló javaslat — mint a „Ny—g“ értesül — elénk vitát fog támasztani a képviselőházban. — Meg fogják támadni többen a jelenlegi szervezetében tehetetlen államrendőrséget, az ügyetlen titkos politikát és sürgetni fogják, hogy a mostani drága és a czélnek meg nem felelő rendőrség helyébe törvényhozásilag egy rendszeres testület szerveztessék. Két képviselő e tárgyban határozati javaslatot is készül benyujtani.

— Veszélyben forgott vasuti vonat. Az osztrák államvasut Orsováról jövő személyvonata tegnapelőtt, midőn esti hét óra tájban Pilis közelébe ért, veszélyben forgott. Az uralgott szélvész ugyanis több távirda-oszlopot döntött el s fektetett épen a sinekre, azonban az illető mozdonyvezetőnek még ideje korán sikerült megállitani a vonatot. Monornál szintén veszély fenyegette a vonatot, hol a szél több üres vasuti kocsit megragadva a vonat felé hajtott. Ezen kocsik azután a vonat mozdonya által lettek sineikre visszatolva. Ezen akadályok folytán a vonat mintegy $1^1/_2$ órai késedelmet szenvedett, mely után az végre Budapestre szerencsésen megérkezett.

— Verseny a vasuti vonattal. Egy alföldi földbirtokos a mult csütörtökön Mező-Keresztestől Borsig árkon hokron keresztül versenyre kelt a vrsuti vonattal, s azt le is győzte, a mennyiben nehány perczczel előbb érkezett meg Borsra, mint a vonat. Mint a Nagyvárad irja, a versenyre az adott okot, hogy a tulajdonos a vonat indulásakor érkezett Keresztesre, a mikor már jegyet nem adtak a számára. Ő tehát a hivatalnak egy-két szava által felboszankodva, kocsijába ugrott, s lefőzte a vasuti vonatot — hivatalnokostul.

— A kutba fullt. Már 4 nap előtt eltünt Kőbányáról a 60 éves hajadon napszámosnő, Balázs Róza. Tegnap találták meg holttestét szegénynek ugyancsak Kőbányán egy nyitott kutban, hová valószinüleg vizmerités alkalmával az egyensulyt elvesztvén beleesett.

— Féltékenységből agyonütötte egy veszprémmegyei Gecse községi legény egyik czimboráját. A féltékenység tárgya Boriska annyira szivére vette ezen esetet, hogy bánatában borotvával metszete fel torkát s szörnyet halt. A két szerelmest e hó 12-én temették el, a tettes elfogatott.

— Egy különcz halt meg Győrött. Neve Veöreös Mihály, 88 éves aggastyán. Végrendeletében következő módon intézkedett eltakaritásáról, melyben, mint a „Gy. K.“ irja, az a legfurcsább, hogy végrehajtatott. Holta után őt meg ne borotválják. Festetlen koporsóban, közönséges lepedővel letakarva vigyék ki a temetőbe két lovas kocsin; a pap őt ne dicsérje, ha dicsérné, csak az egyszerü stólát kapja, különben tetemesb összeget. Gyászruhát érte senki se viseljen, halotti jelentést ne adjanak ki. A sirnál a koldusok közt 100 frtot osszanak ki; a temetés után a halottas háznál 12 akó jó bor méressék ki; a népnek az udvarban, jobbmóduaknak a szobában, üvegekben. A bort ott helyben meg kell inni; haza vinni nem szabad. Ez alatt valamely czigány muzsikáljon (csak Farkas Miska nem), vig nótákat huzzanak s ezért 20 frt fizettessék.

Népnevelés.

— A Dunamelléki reform. egyházkerület ma tartotta első nagygyülését főtiszt. Török Pál superintendens és gróf Lónyai Menyhért főgondnok kettős elnöklete mellett, a kálvinteri templomban. A közgyülést igen sok egyházi és világi ur jelenlétében Török püspök nyitotta meg egy terjedelmes kimutatást terjesztvén elő az egyházkerület ügyeiről. A többek közt örvendetes tudomásra hozta, hogy ezen évben a minden osztályba oly nyomasztólag nehezendő anyagi terhek mellett is, a nyolcz egyházmegyében, iskolai és egyházi czélokra egyes nemes lelkü adakozók 140 ezer forintot adományoztak. A világi elnök gróf Lónyainak, Tisza Lajos, Degenfeld Lajos s több képviselőnek az országházi fontos gyülésre kellvén eltávozniok, a gyülés ez időre a kevésbé fontos ügyek tárgyalását vette elő Décsey Lajos helyettes főgondnok vezetése alatt. Az eltávozottak visszatértével szőnyegre került fontos ügyek között legbevesebb vitát idézett elő a Dunántuli egyházkerületnek ezen egyházkerület által a papválasztás ügyben hozzá intézett átiratára tett s valóban egy erkölcsi testület méltóságához nem illő sértő kifejezésekben telt válasza, melyben visszautasit minden belügyekbe s igy a lelkészválasztásra hozott határozatába is, minden beavatkozást. A vitában több egyházi és világi tekintély vett részt. Egyik inditványozta, hogy szeget szeggel, ha a Dunántuli superintendentiában, más egyházkerületből való lelkész nem választható, mondja ki ez az egyház kerület is, hogy ő sem engedi meg, hogy onnan ide járkit is beválasszanak, mig az a superintendentia vissza nem vonja, vagy nem módositja határozatát. Ezen inditványt Kovács Albert, Molnár Aladár, id. gr. Ráday Gedeon, Kiss Miklós és mások védték. Ellene Szász Károly, Török, Filó, Farkas stb. igen erős érvekkel szólottak, hangsulyozván, hogy ezen egyházkerület mint moralis testület, ne kövesse a minden humanus ember által elitélt ösvényen a dunántuli egyházkerületet s ne kövesse azon ma már meg nem állható törvényt, hogy fogat fogért, hanem legyen következetes azon a XIX-ik század követelményeimegfelelő emberbaráti s életben levő határozatához, hogy ezen egyház kerületben széles nagy Magyar- és Erdélyországból bárhonnan is elválasztható az, akinek reform. lelkészi oklevele van. A több óráig tartó érdekes vita eldöntése, az előre haladt idő miatt holnapra halasztatott.

Fővárosi ügyek.

— A fővárosi pénzügyi és gazdasági bizottság mai ülésének legnagyobb részét a marhahajtó pénzszedési jognak, a legelő bérbeadásának és a lóvásári álláspénzszedési jognak együttes bérbeadását czélzó árverési feltételek tervezetének megvitatása meritette ki. A bizottság a többek közt kikötendőnek javasolta, hogy azon esetre, ha a főváros a lóvásár tartási jogot társulatnak adná bérbe, vagy maga kivánná kezébe venni, a bérlő köteles a lóvásári álláspénzszedési jogot a 3 évi bérletidején belül is bár mikor felmondási határidőre kikötés nélkül azonnal a lóváros rendelkezésére bocsájtani. — A bérlő ezért semminemü kárpótlásban nem részesülend, hanem az összes bérleti összeg helyett egy tizedrészszel kevesebbet fizet. Cséry Lajos inditványára felvétetett még a szerződési pontokba, hogy a bérlő nemcsak az árkokra, hanem a fákra is terjeszsze ki figyelmét s a szarvasmarha által a fákon okozott károkért felelős legyen. — Továbbá kikötetett, hogy a legelőt nem szabad felszántani, s a legelőből csak egy a hatóság által kijelölt helyet szabad kaszáltatni. A szerződés a tanács és közgyülés retortáján átmenve a miniszteriumnak terjesztetik fel, s csak a szerződésben megállapitott legelési és lóvásár állási dijak helybenhagyása után fogják az árverést kihirdetni. — A mostani bérlő Eigel Nándor, eddig ezen összegezett bérletekért összesen 22.420 frtot fizetett. Jövőre a legelőből 8000 hold ki lesz szakitva gazdászati czélokra a kereszturi határ mellett, s ez külön lesz bérbe adva, s igy a bérbe adandó legelők területe ezáltal kisebb lesz mint eddig volt. — A redotue épület bérbeadására ma 10 órakor tartott árverésen 3 ajánlat adatott be. Rosenfeld Adolf és Deutsch Mór a redoute-termek és a hozzátartozó helyiségekért, a sörház nélkül 6 évre évenkint 14.260 frtot ajánlottak. Czeiger Mór a redoute termekért és a sörházért 6 évre, évenkint összesen 16.016 forint 16 krt, Schallern Frigyes pedig 3 évre évenkint összesen 13.000 frtot ajánlott. Eddig Schallern évenkint 23.200 frtot fizetett, melyből a redoute termeinek helyiségeire 19.000 frt, a többi pedig a sörházra esett. A bizottság az ajánlatokat nem tartotta előnyösöknek s uj árverés iratik ki, még pedig a bérletet csak 3 évre ajánlva. — Az 1877. évről szóló zárszámadások és vagyonleltár kinyomatva a közgyülési tagok között kiosztatott. A bizottság belenyugodott az albizottság jelentésébe s azt elfogadta azzal a hangsulyozással, hogy ha ezentul a tisztviselők, különösen a mérnöki osztályokban levők a költségvetésben megállapitott összeg keretét átlépik, birság, sőt degradátió által is sujtassanak, mert az eddigi gazdálkodás tovább nem türhető. Lampl Hugó főszámvevő határozottan kijelentette, hogy ha ezen szabály nem lép életbe, a költségvetés korlátait az illetők mindig átlépik s a deficitet soha sem lehet kikerülni, mert az illető tisztviselő, ha átlépte a költségvetés keretét, tudta, hogy őt legfölebb megdorgálják, de a birság és a degradatiótól való félelem őt vissza fogja tartani a költségvetés átlépésétől.

TÁVIRATOK.

—

A congressus.

Berlin, jun. 17. (Az „Egyetértés“ távirata). Valamennyi itt jelenlévő külügyér a bojanai harczok hire vételénél nagy követeiket Konstantinápolyban utasitották, javasolnák Törökországnak a béke fenntartását, mert veszedelmes játék lenne a congressust ily módon befolyásolni akarni.

Bécs, jun. 17. A „Pol. Corr.“ egy berlini közlést tartalmaz, mely az osztrák congressus-politika vezérelvét akként foglalja össze, mely szerint a Balkán félszigeten oly állapotokat kell létrehozni, melyek a békezavaró kriziseket mennél hosszasb időre távol tartsák, ezt azonban csak ugy lehetne elérni, hogy mindaz, mit Törökország a Balkán szigeten mostanság még bir, oly garantiákat és tömegesitést nyerjen, mi mint élet és ellentállási képességgel biró államszervezet tovább maradhasson fenn, ellenben a gondolat, mindannak felelevenitésére, mi a Török birodalomból korhadtnak bizonyult be vagy a mi bensőleg fenntarthatlan és elszakadással fenyeget, abból ki legyen zárva. Az osztrák politikával összhangzásban áll az angol congressus politika. Az előzetes megbeszélések a bolgár kérdés felett, mely valószinüleg ma kerül vitatás alá, noha az egyetértés erre nézve kétségtelen, de mégis némely pontokra nézve nehézségeket is foglal magában, jelesül a bolgár várak kérdése, a török ellentállás következtében Varna és Sumla kiüritésére nézve igen kényessé alakult. A törökök Konstantinápolyban egy erősen izgató elemet képeznek, ők azt remélik, miszerint bizonyos előnyös katonai helyzetnél fogva és a várak birtokában, melyeket a törökök csak a legmakacsakb ellentállás után adnának fel, Bulgária végleges szervezkedését, legalább a szultán szuzerainitása értelmében kivihetni. Ha a törökök egy vagy több nagy hatalmasság támogatására számolhatnának, akkor vagy reményeik jobb eredményre valósulhatnának vagy igyekezeteik a congressusra nézve örökös bökkenőjévé lenne. — A congressuson kivül álló hatalmak közt még eddig csak Románia kérte az engedelmet a részvételre, egész tegnapig erre nézve még nem érkezett semmi ha-

---

hetnék, kit még tegnap alig mert volna lopva is megtekinteni kettős látcsővel a szinházban.

— Ön engem igen kegyetlennek tartand, mond szomoruan Sibermann, a poharat feléje nyujtva, melyet Leonice ajkaihoz emelt, és melynek széle fogai közt reszketett. Ha azonban csak tőlem függne önt ezen borzasztóan válságos helyzetből megmenteni, hogy magam állhatnék férje helyébe . . .

— Hiszem, hiszem! szakasztá felbe Leonice. igyekezvén, mint mondani szokták, „az esküdtszéket megnyerni.“ De ön nem fogja magát kitenni és Emmanuel sem fogja magát kitenni azon veszedelemnek.

Most a legtulságosb megoldások czikáztak át képzeleti agyán: férje rágalmazta Archambaultot, most már Archambault uron legyen a sor férjét rágalmazni és mind ketten nem fognak egymásnak mivel sem tartozni, sat. sat. Xaver némán hallgatta ezen esztelen terveket, melyek önmagukat czáfolták meg.

Ezen hallgatagság Leonice rémülési állapotát legmagasb hőmérsékre csigázták, ugy hogy felkelt székéről, mintha menni akarna, noha ahhoz legkisebb kedve sem volt, de még is két lépéssel közelekedett az ajtóhoz, Xaverre ezen utolsó kötődési nyilat lövelvén:

— Ah, uram, látom már, hogy ön mitsem akar értem tenni. Sokkal több könyörületet mutatott volna ön irántam, ha azonnal kimondja, hogy ön nyilt ellenség.

— Én, az ön ellensége, kiálta fel Xaver, ezen meglehetősen közvetlen kihivásra érezni kezdvén, miként tolul vére agya felé.

— Ha ön nem ellenségem, mi másnak tekintsem önt?

Ezen kaland különös fordulata, egy magasb rangu hölgynek jelenléte szobája butorai közt, ki szerelme öntudatának erejével jött hozza, oly arczczal, mely egy fiatal nőtlen ember kisértéseinek oly paizst tartott elibe, mely az erény felé kényszeritse őt, mint ezt Petrarca leirja; ezen kihivások, melyek oly kevéssé voltak tettetve, csak arra látszának őt kényszeriteni akarni, hogy maga is tegyen vallomásokat, ezen egész jelenet neki oly tündériesnek, álomszerünek tetszett, hogy mintegy erőszakoltatva érzé magát azon szerepről lemondásra, melyet eddig mint párbajbeli tanu viselt.

(Folytatása következik.)

tározat, de a kilátások arra nem igen kedvezők. A románok tegnap egy nagy hatalmasság miniszterétől azon biztositást nyerték, miszerint a bessarabiai kérdés eldöntése még épen nincs román ellenes értelemben eldöntve. Ristics lemondott Szerbiának a congressusban leendő résztvételéről és egy emlékirat átnyujtására fog szoritkozni. — A görög küldött Delijannis, a congressus határozatára vár Görögországnak a congressusba bocsáttatására nézve és egyelőre egy emlékiratot készit; a görög küldöttek kijelentik, miszerint odabocsáttatásuk csak ugy fogadható el, ha nemcsak a meghatározott congressusi időszakra, melyben a görög kérdés szóba kerül, határoztatik el részvételük. — A montenegrói-török összeütközés igen kedvezőtlen benyomást tett a congressusra és holnap szóba kerülhet.

Berlin, jun. 17. (Az „Egyetértés" távirata.) A szerbek mondják, hogy minden reményüket elveszték arra nézve, hogy a congressusban részt vehessenek.

Berlin, jun. 17. (Az „Egyetértés" távirata). Tegnap számos magán értekezletet tartottak, s szorgalmasan dolgoztak. Tegnap óta a congressus tagjai állitják, hogy a tanácskozások vége elláthatlan. Ma ebéd Bismarcknál, estély pedig Odo Russelnél.

Berlin, jun. 17. (Az „Egyetértés" távirata.) Az aggodalmak, hogy a congressus müködését közbejövő váratlan akadályok meg fogják akasztani, a Montenegro s Törökország közt kiütött ellenségeskedés óta növekednek, s itt attól tartanak, hogy a „kicsinyek" még más módon is alkalmatlanokká válhatnak. A stambuli viszonyok is katastropha jeleit hordják magukon, mi a Törökország erősitésére czélzó törekvéseknek nagy akadályokat gördit utjukba.

Berlin, jun. 17. (Az „Egyetértés" távirata.) Még a legvérmesebb felfogás szerint sem lesz ma a congressuson a „bolgár kérdés" megoldva, mivel nem egy részlete még sok más kérdés előzetes elintézésével függ össze. A mint hirlik, Oroszország hitében csalódott, mert Ausztria-Magyarország még mindig nem tér el az Ignatieffel szemben elfoglalt álláspontról s e tekintetben Angliától is pártoltatik.

Berlin, jun. 17. (Az „Egyetértés" távirata,) Az orosz sereg s az angol hajóhad Konstantinápoly előli visszavonulásának kérdése nagy nehézségeket okoz. Egyelőre a nehézségeket ama fordulattal akarják kikerülni, hogy e kérdés nem szükségkép a congressus tárgya, mert róla a meghivóban szó nincs. Ezért a mai ülés tárgyát tisztán csak Bulgária ügye fogja képezni. Angolország és Ausztria-Magyarország részéről elvül tüzik ki, hogy a portának Európában területtel midenesetre kell birnia, hogy fönmaradása lehetségessé váljék s ázsiai birtokai felett is uralkodhasson. A porta megdülése Európában azonnal a syriai és libanoni kérdést támasztaná fel halottaiból. Ezért a porta birtokában kell maradniok Európában a fontosabb katonai a hadászati pontoknak is, hogy magát védhesse. Ily pont pl. Sumla. Hogy Oroszország más nézetben van s azt érvényesiteni is törekszik, mondani sem szükséges.

Berlin, jun. 17. A „Nordd. Ztg." a lapok hireit a kongressus programmra nézve a mai ülésen és Bismarcknak a congressus tagokhoz intézett nyomtatott javaslatára nézve, mint költöttet jelzi és arra nézve leghitelesb közlésekre hivatkozik, és azt javasolja, hogy minden a congressus tárgyalásaira vonatkozó közlések óvakodással fogadandók el, sőt mint hazugok elvetendők. A gyülekezethez intézett azon felszóllitásnál fogva, hogy mindenre nézve legnagyobb titoktartással történjék, a congressus tagok és az azokkal összeköttetésben álló hivatalnokok loyalitása vonatnék kérdésbe, ha azt lehetne feltételezni, hogy ezen becsületbeli fogadást valamelyikük megszegte volna és oly tüzetes közléseket bocsátanának nyilvánosság alá, mint azokat a lapok türelmetlen olvasóik kiváncsisága kielégitése czéljához koholnak. Komoly irányu lapoknak tartózkodniok kell congressusbeli mesék felvételétől és közlésétől.

Berlin, jun. 17. A mai congressus ülés 2 órakor kezdődött és 5 órakor végződött. A küldöttek fekete ruházatban jelentek meg. — Nagy néptömeg volt a congressusba vonuláskor az utczákon. Gorcsakoff herczeg az ülésen jelen volt.

Berlin, jun. 17. Azon állitás, hogy az angol és osztrák küldöttek nyomással követelték az orosz csapatok visszavonulását San-Stefanóból Drinápolyba, már azért sem lehet való, mert tegnap a nevezett képviselők közt semmiféle értekezés nem volt. A meghivások a mai ülésre tegnapról keltezvék. Olaszország még eddig semmire nézve nem nyilatkozott, mi Montenegrónak Antivari elfoglalása ellen lenne irányozva. Ezen kérdésnek a congressuson történendő későbbi tárgyalásánál Ausztria érvényesiteni fogja álláspontját. Russel lord a congressus tartama alatt elfogadásokat hétfő napokon tartandja és mai napon kezdi. Esti 6 órakor a congressus meghatalmazottak Bismarck herczegnél vannak ebéden. Szerdán nagy ebéd lesz az olasz nagykövetnél.

—

Bécs, jun. 17. A „Pol. Corr." jelenti Konstantinápolyból: Thesszaliába uj önkénytes csapatok nyomultak be. Azt hirlik, hogy az angol hajóraj a herczegszigetek felé vitorlázott.

Bécs, jun. 17. A „Pol. Corr," Cattaróból jelenti: 300 albániai basibozuk 15-én reggel megtámadta Ublanál a montenegróiakat, ezek azonban viszont támadtak és 30—40 albant elfogtak. — Egy vegyes vizsgáló bizottság fog oda elküldetni. A montenegróiak 4 zászlóalj erősitést kaptak. Ezen esély nem fog nagyobb kiterjedésüvé lenni.

Bukarest, jun. 16. (Az „Egyetértés" távirata.) Az orosz hadparancsnokság Oroszországból — hir szerint — azon szigoru meghagyást vette, hogy ne szállitson több csapatot a román sereg által elfoglalt területekre. Ennek következtében az orosz előőrsök egy részét vissza vonták. E parancsot berlini meghatalmazottjanak e tekintetben tett lépéseivel hozzák kapcsolatba. Kivánatuk jogosultságát általánosan elismerték. Különben a hirek Berlinből nagyon kedvezőtlenek.

Bécs, jun. 17. (Az „Egyetértés" távirata.) A miniszterek ma több képviselővel szemben kijelentették, hogy megmaradnak előbbi szándékuknál s a kiegyezés befejeztével feladatukat megoldottnak tekintik. A kabinet lemondása, mint halljuk, majd csak akkor történnék, midőn a kiegyezési törvények a fejedelem megerősitésével a „Reichsgesetz-blatt"-ban meg fognak jelenni. — A kiegyezési törvényeket még ők akarják ellenjegyezni s egyszersmind ők akarják a kiegyezés szükségelte kiviteli rendszabályokat is véghez vinni. Csak ha ez megtörtént, fognak a miniszterek visszalépni. Visszalépésük tehát összeesik a parlamenti szünettel. Tehát nem a parlamentben lesz jelezve, hanem egyszerüen a hivatalos lapban.

Bécs, jun. 17. (Képviselőház.) A miniszterelnök válaszol Monti interpellatiójára, a dalmátiai törökök legyilkoltatása tárgyában: hogy a kormány már igen erélyes lépéseket tett, teljes elégtétel nyerése végett. Sroni interpellatiójára az eladási szabadalmak megvonása tárgyában a Morawska Orlice részére, azt válaszolja a miniszter, miszerint az a lap honárulási czikkei következtében történt. A nevelésügyi miniszter Fux interpellatiójára, Kuerzinger plébánosnak a linczi püspök által történt excommunicatiója tárgyában azt válaszolja: hogy ezen ügyben már volt vizsgálat, mely büntény kiányában be lett állitva. Kuerzinger még nem lépett ki a katholikus egyházból, azért is a püspök fel volt jogosulva hivatalosan igy bánni vele. A kormány javaslat az árviz kölcsön viszszafizetése tárgyában Csehország részére első olvasás után a budget bizottsághoz utasittatott. A törvényjavaslat az alsó ausztriai délnyugati palyák megnyérése tárgyában, harmadik olvasásnál 110 szóval 84 ellen elfogadtatott. Steffens jelentést tesz Rosers inditványa felett a katonaság lehetséges szabadságolásáról aratás alatt és egy ennek megfelelő határozatot javasol, mely elfogadtatik. Legközelebbi tárgy volt a bizottság jelentése a marhavész törvényről. — Dunlewski és Tomaszuk ennek a napirendből való elmozditását kivánják, több szónok ellene van, a ház elhatározza a vitát. A bizottság a határ elzárást Muszkaország és Románia ellen hozza javaslatba, a vesztegzár szigoru fentartását és lépéseket a határzár megszüntetése iránt a német kormány részéről. Hosszas vita után Daworski, Fux, Steudel, Tomaszczuck, Siegel, Granitsch, Wedl, Riesstallberg és Proskowett közt a bizottsági javaslat elfogadtatott. Scharschmidt jelentést tesz a behozatali törvényről a kiegyezési törvényekben. A részletes vitába ereszkedés névszerinti szavazással 150 szóval 83 ellen elfogadtatott, mire a törvény vita nélkül fogadtatott el a 2-dik és 3-dik olvasásban. Legközelebbi ülés iratban fog közhirré tétetni.

London, jun, 17. (Az „Egyetértés" távirata.) A „Times" Berlinből ugy értesül, hogy a „Globe" által közlött irományok pusztán Suwaloff részéről tesznek ajánlatot, miket azonban az angol kabinet el nem fogadott.

Berlin, jun. 17. A nemzeti szabadelvü párt választó-felhivása kiemeli, hogy a nemzeti szabadelvü párt az uj birodalmi gyülésen és a társadalmi rend alapjának támogatásában a birodalmi kormány oldala mellett fog állani, s mindenütt, hol a fennálló törvények nem elegendők, a felhatalmazást minden ingadozás nélkül megfogja adni, s minden e ezél elérésére irányzott javaslatok, melyek a nehezen elért polgári szabadság érdekeit nem veszélyeztetik, a nemzeti szabadelvü párt támogatásában fognak részesülni. A választóknak nem szabad feledniök, hogy a nemzetnek feltétlenül szükségelt jogait nem szabad elvesztenie, és hogy a társadalmi betegség gyógyitása nem egyedül a törvények által várható hanema nép minden rétegének szabad és tettdns közremüködését feltételezi. A nemzeti szabadelvü párt a jövőnen is hü fog maradni eddigi elveihez.

London, junius 17. A felsőházban Reichmondnak felelve Granville mondja: A „Globe"-ban közölt memorandum oly egyén által közöltetett, ki a bizalmas iratokhoz hozzáfértetett. A kormány részéről a közlésre felhatalmazás nem adatott. A kormány politikájának megvilágitását illetőleg a memorandum tökéletlen, s ezért hiányos. Mihelyt ideje lesz, a kormány ki fogja fejteni politikáját.

KÖZGAZDASÁG.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara ülése.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara ma délután b. Kochmeister Frigyes elnöklete alatt teljes ülést tartott, melynek tárgyalása ma is legnagyobb részt német nyelven folyt le. Az első előterjesztés bizottsági jelentés volt a bélyeg és illeték törvjavaslat tárgyában. A kamara elfogadta a javaslatot, mely szerint gyökeres változtatások eszközlendők rajta. A Székesfehérvárott tartandó országos kiállitás végrehajtó bizottsága megkérte a kamarát, hogy támogassa a 79-iki kiállitást. A kamara utasitotta állandó kiállitási szakosztályát, hogy egyetértőleg az orsz. magyar iparegyesülettel tegye meg a kellő intézkedéseket. A kamara továbbá felkéri a miniszteriumot, hogy szak enquetet hivjon egybe a végett, hogy a szeszkereskedésekben a suly-mértéket hozzák be az ürmérték helyett. A miniszter leiratot küldött, miszerint mit szól a kamara ahhoz, hogy Románia, a vele fönálló keresk. szerződés 13. §-a értelmében némely kiviteli áruczikkeknél a származási bizonyitványnak, másoknál pedig a facturáknak előkérésére jogositva levén, azt alkalmazni akarja. A kamarának keresk. szempontból ez ellen nem lehet észrevétele, csak boszantásokba ne menjen át a dolog, erről a miniszterium értesittetik.

A kamarailletékek beszedése a pénzügyminiszter által az egyenes adókkal együttesen rendeltetvén el, a főváros értesitette a kamarát a jövőbeni beszedés módozatai felől. A szakosztályi javaslat ennek bejelentése kapcsán oda megy ki, hogy az 1874-ik évi fönnálló hátralékok töröltessenek, a 74-ik éven inneni hátralékok pedig irassanak össze s ennek behajtási költségeire a kamara valamely összeget szavazzon meg. A kamara az előterjesztettet elfogadja s megszavaz circa 2000 frt összeget mivel vagy 20,000 frt mégis remélhető a hátralékokból. Mivel pedig a megszavazott költség fedezetéről is kell gondoskodni, a teljes ülés már most megállapittatni kéri a kamarai illeték adókulcsát 1%-ban, mint ezelőtt. — A mult évi kamarai jelentés megvizsgálására bizottság küldetett ki. — Ezután felolvastatott a kereskedelmi miniszter leirata, melylyel leküldi a lüttichi consul jelentését; e szerint a magyar gyapju kivitele Belgiumba fokonkint csökken, mivel a kereskedők szállitmányaikban a kikötött könnyüségtől hátrányosan eltérő gyapjut küldenek, aztán az alsóbb részekben rosszabb nemüt tesznek a zsákba. A miniszter azt hiszi, tán a börzei üzansz-szabályokban van a hiba; kéri a kamara és tőzsdei delegáltjai által a szabályokat e részben megvizsgáltatni. Bár az elnök szerint a consul ur tévedésben van, mind azon általa kivánt czél érdekében a tőzsdével együtt a kamara közremüködni fog. A lüttichi consul franczia nyelven irta jelentését, s hogy a budapesti kamara megértse, a minist. leirat mellett német nyelven melllékelték. Az aradi kereskedelmi kamara a marhakereskedésnek nyugotra terelése s a déli és keleti határokra örök s határzár alkalmazása érdekében tett fölterjesztését küldé meg pártolás végett. Az állittatik a kérvényben, hogy Oroszországban több millió rubellel rendelkező részvénytársulat van, mely föladatát abban találja, hogy Magyarországra beteg, ragadó nyavalyáju marhákat importáljon. Az ülés hosszu vita után, melyben Reiser, Bróde L., Csepregi, Kochmeiszter, s többen vettek részt, elhatározta némely pesti czégek megkeresését, s ezek véleményétől tette függővé elhatározását a pártolás iránt. — A pozsonyi keresk. kamara a bagatelltörvény oly módositását kéri az országgyüléstől, hogy a döntő biróság a hitelező székhelyén levő biróság legyen, s hogy a hitelező költségei birói uton megállapittassanak. Hosszabb vita eredt meg, de a vége az lett, hogy a teljes ülés dr. Brode, Szvetenai és Csepregi urakból bizottságot küldött ki a bagatell törvényről tanácskozás végett, vajjon mennyiben sérti a kereskedők érdekeit. A magyarországi gyógyszerészek egyesülete, miután a Chinin kereskedelmi ára mindig emelkedik, a gyógyszertári ár fölemelését kérték a miniszteriumnál.

A miniszterium enquetet hiv össze az ár megállapitására nézve oly módon, hogy mind a gyógyszerészek mind a betegek érdeke egyformán képviseltessék. Ezen enquetbe a kamara a maga részéről a Kochmeister Frigyes utódai czéget küldi. Végül kimondatott, hogy a kamara a forró hónapokban nem tart teljes ülést, ha nem az ügyek elintézését az elnökségre bizta.

—

Jelentés a vetések állásáról.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministeriumhoz f. évi junius hó 10-ig beérkezett hivatalos tudósitások szerint.)

(Vége.)

Somogymegye (Marczali járás.) Mind az őszi, mind a tavaszi vetések igen szépek és gazdag termést igérnek. A rétek igen szépek; szőlő gazdag termést igér. (Szigetvári járás.) Az őszi vetések kitünően állnak; a tavasziak közép termést igérnek. Kapás növények és takarmány középszerüek, (Tabi járás.) Buza igen jó; rozs kielégitő; árpa és zab középszerü; kapós növények igen jók; szőlő rendkivüli termést igér.

Sopronmegye. Buza középszerü; rozs középen aluli; árpa közép; zab jó; tengeri, répa, lóhere és rétek meglehetősen állanak.

Szabolcsmegye. Buza jó közép: rozs középen alul, árpa és zab jó, repcse kielégitő, kaszálók szépek, gyümölcs kevés, szőlő szép termést iger.

Szebenmegye. A vetések állása átalában igen szép és a vetemények minden neme gazdag termést igér.

Szepesmegye. Buza közép; rozs rosz; árpa és zab jó; széna kevés; gyümöcs semmi.

Szörénymegye, A vetések állása átalában kitünő. A gyümölcsfák gazdag, szilvafák rendkivüli termést igérnek.

Torontálmegye. Ószi vetések átalában jó, tavasziak közép termést igérnek. A repcze-termés nem a legjobb; ellenben a kapás-növények igen szépen állanak.

Vasmegye. (Bögötei járás.) Buza középszerü; rozs jó: tavasziak és kapás növénynk átalában jók; gyömölcs sok; szőlő igen szép. (Kisczelli járás.) A vetések átalában minden tekintetben kielégitő termésre nyujtanak kilátást. Kapás növények igen szépek, gyümölcs kevés.

Veszprémmegye. (Veszprémi járás.) Buza jó; rozs jó közép; árpa és zab igen jó; kapás növények igen jók; rét és legelő középszerü; gyümölcs kevés: szőlő nagy termést igér. (Zirczi járás,) Buza jó középszerü; rozs ritka; tavasziak jók; takarmányfélék csekélyek.

Zemplénmegye. (Homonnai járás.) Buza közép; rozs középen alul; árpa és zab jó; kapás növények igen jók; széna és gyümölcs kevés. (N.-mihályi járás.) Buza tulbuja; rozs jó; repcze és tavasziak szintén jók; gyümölcs semmi. (Szerencsi járás.) A vetések átalában középszerüek. (Stropkói járás.) Buza középszerü; rozs rosz; tavasziak meglehetősek; széna kevés. (Varannói járás.) Buza és repcze jó; rozs gyenge; árpa és zab jó; kapás növények szépek; széna-termés kitünő; gyümölcs termés türhető.

—

A budapesti gabna és értéktőzsde jun. 17.

Gabnatőzsde. A hangulat általán kedvezőbb, s mind a mellett, hogy a tulajdonosok kinálatai élénkek, a malmok és üzérek nagy vételkedvet mutattak, ugy hogy a finom buza 10—15, alsóbb 5—10 krral drágábban volt eladható, mint szombaton. A forgalom tegnap és ma mérsékelt volt, körülbelül 28.000 mm.; rozs és zab 20, árpa 25 krral áremelkedést mutat fel, s könnyen volt eladható. A következő hivatalos jegyzések történtek:

Értéktőzsde. Kedvező berlini hirek már a tegnapi forgalomban nagy élénkséget keltettek különösen délután a magánforgalomban rohamos hausse fejlődött, osztrák hitel részvények 244-ig, magyar hitel részvények 225.50-ig emelkedtek.

Buza, tiszai 600 mm. 79.4, 42.25, 200 mm. 79. 12.07½, 300 mm. 79, 12—15, 100 mm. 79.08, 12.15 hozzáadással, 100 mm. 78, 11.75 sárga, 200 mm, 78, 12.05, 190 mm. 78.8, 11.75, 100 mm. 77.08, 11.60, 500 mm. 77.5, 11.85, 700 mm. 77.05, 11.60, 500 mm. 76.05, 11.55, 400 mm. 76, 11.50, 700 mm. 75, 10.95, 100 mm. 75 és 100 mm. 76.5, 11.25, 300 métermázsa 75.08, 10 frt 50 kr hozzáadással, valamennyi három hónapra. Fehérvári 300 mm. 78 12.—, 1200 mm. 76 11.80, mindkettő három hónapra. Somogyi 300 mm. 79 11.70, három hónapra. Pestmegyei 300 mm. 80 12.—, 500 mm. 79 11.85, mindkettő három hónnpra. Bajai 1500 mm. 76.8 11.25, három hónapra. Bánáti 300 mm. 75 10.75, 300 mm. 75 19,75, mindkettő három hónapra. Északmagyar 400 mm. 77 10.— üszkös, 100 mm. 76 10.40, 350 mm. 76.5 10.50, 300 mm. 75.5 10.50, 500 mm. 71.5 7.90, mindannyi három hónapra. Bihari 400 mm. 77.5 10.50, három hónapra.

Buza 400 mm. 7.— hozzáadással, 300 mm. 7.30 készpénzzel.

Tengeri régi 3200 métermázsa 6,90 készpénzzel.

Zab 100 mm. 6.60, 500 mm. 6.50, 300 mm. 6.50 készpénzzel.

A határidő mérsékelt forgalomnál meglehetősen változatlan.

Usance-buza szept.—októberre 10.22½ pénz, 10.27½ áru.

Tengeri juniusra 6.92 pénz, 6.97 áru.

Zab szeptember—októberre 6.47½ pénz, 6.52½ áru.

Káposzta repcze aug.—szept. 15⅝ pénz, 15⅞ áru.

Bánáti repcze jul.—augusztusra 15.— pénz, 15⅛ áru.

A mai előtőzsdén igen szilárd hangulat uralkodott, jelentékenyebb összegre terjedő értékesitések azonban csekélyebb reactióra adtak okot, osztr. hitel részv. 242.75 és 142 között keltek, magyar hitel részv, 224.50-en vásároltattak. A magyar aranyjáradék igen kedvelt volt és 90—80-ig emelkedve vásároltattak.

A déli tőzsde noha Bécsből alacsonyabb árfolyamokat jeleztek, igen szilárd hangulatban volt, oszt. hitel részvények 241.80—242.80 között mozogtak, magyar hitel részv. 223-on voltak keresettek, magyar aranyjáradék igen kedvelt 90.85—21-ig emelkedve vásároltatott.

A valuta lanyha, 20 frankos aranyak 9.38-on, markjegyek 57.80—57.85-ön keltek.

Helyi értékek közül: fővárosi takarékp. részvények 357-ig, alagut részv. 71-ig emelkedtek, I. magy. bizt. részv. 1800-an vásároltattak.

Zárlatkor osztr. hitel részv. 242.20—242.30-on, magy. hitel részv. 223—233.50-en, magy. aranyjáradék 91.05—91.10-en maradtak.

—

Bécsi tőzsde.

Bécs, jun. 17. (Az „Egyetétés" távirata.) [Jegyzések 12 óra 45 perczkor.] A mult szombati berlini hausse természetszerüen maga után vonta az itteni játékpapirok gyors emelkedését is, ugy, hogy a kiválóan hitelrészvények egész 243-ig emelkedtek. A mai előtőzsde lett volna hivatva consequentiakat ezen meglepő előhaladásból vonni, mert az üzérkedés általánosságban a realizálásra irányult, mely természetesen csak mérsékelt árfolyam mellett volt lehetséges. Az üzlet kiválóan a bankpapirokra irányult, melyeknél nagy változások, de egyszersmind heves árváltozások is fordultak elő, s a hivatalos táviratok megérkezésekor, melyek a congressus eddigi tárgyalásait részben eredményteleneknek, s különösen a török küldöttek magatartását tartozkodóknak tüntették fel, ekkor beállt a reactió, és magával rántotta az előbbi emelkedések jó részét.

A renték meglehetősen emelkedtek, vasutak és egyáltalán sorompópapirok, nem igen jöttek forgalomba. A valutákat is alig érintette a kedvező helyzet.

Jegyeztettek: Hitel részvények 241.50—239.60, Anglobank 115—112.25, Uniobank 68.25—67.25, Bankegylet 96.25—94.25, Bankrészvények 864—863, magyar hitelbank 225—222.25, Kár. Lajos vasut 254—253.75, Államvasut 260.75, Kassa-Oderbergi vasut 107, Lombardok 78.50—78.25, Gőzhajó részvények 453—450, Rente 64.85—64.45, magy. arany rente 91.25—91.10, osztr. ar. rente 74.80—74.80, magy. vasuti kölcsön 101.70, 20 frankos arany 9.37—9.39, birodalmi márka57.80—57.92½.

A tizenegyórai zárlatkor. Hitelrészvények 240.40, Angló bank 113.25, Unio bank 67.25, Magy. hitelbank 223, Rente 64.50, 20 frankos arany 9.38½.

Déli tőzsde iránya jobb volt, de az üzlet nyomott maradt. Jegyeztettek: Hitelrészvények 240.80. Angló bank 113.60, Unio bank 67.50, magy hit. bank 223.25, Károly Lajos vas. 253.75, államvasut 260.50, rente 64.55, arany rente 74.70, magy. arany. rente 91.10, 20 frankos arany 9.38. birodalmi márka 57.90.

Az élénkség azonban később szünetelni kezdett, s különösen a sorompókban volt észlelhető, mert csak kevés áru után történt tudakozódás. Az árfolyam az előbbeni maradt; vasuti értékek tegnapelőtt óta alig változtak.

Jegyeztettek: Hitelrészvények 241, Anglobank 113.50, Unió bank 67.50, magy. hit. bank 223.50, Bankegylet 94.50, bankrészvények 862, Károly Lajos vasut 255, Lemberg-Czernovitz-Jassy-i vasut 123.50, Erzsébet vasut 176, Ferencz József vas. 134.75, Északi vas. 21.70, Kassa-oderbergi vas. 106.75, Lloyd részv. 493, Északkeleti vas. 110, Rudolf pálya 119, Lombardok 79, államvasut 260.50, Tramway 155.25, Észak-nyugoti vasut 115.50, Pardubitzi 84, rente 64.60, ezüst-rente 66.60, arany rente 74.70, magy. arany rente 91.20, török sorsjegyek 27, 20 frankos arany 9.37, birodalmi márka 57.90, ezüst 102.65, London 117.20 117.40.

Egy óra 30 perczkor jegyeztettek: Hitelrészvények 240.90, Angló bank 113.25, Unió bank 67.50, Bankegylet 94, bankrészvények 860, Alföldi vasut 120.50, Erzsébet vasut 176.75, Lemberg-Czernovitz.-Jassy-i vasut 123.50, Ferencz-József vas. 135, Lloyd részv, 493, Gőzhajó részv. 449, Rudolf pálya 119, Lombardok 79, államvasut 261.50, Tiszavasut 194.25, Tramway 154.50, északnyugoti vasut 116, Pardubiczi vasut 84.50, papir rente 64.60, arany rente 74.75, magy ar. rente 91.25, 20 frankos arany 9.37½, bir. márka 57.85, ezüst 102.60, London 117.15—117.30. Szilárd, lassu üzlet.

—

Bécsi és külföldi üzleti tudósitások.

Páris, jun. 16. (Az „Egyetértés" távirata.) (Boulevardi forgalom.) Három százalékos rente 77.30, öt százalékos rente 113.15, olasz 77.25, török consolok 16.30, Ottaman bank 451. Az uj hat százalékos egyptomi kölcsön 284, arany rente 64.75, magy. aranyrente 80.75, török sorsjegyek 58.75. Szilárd.

Bécs, junius 17. (Az „Egyetértés" távirata.) Buza őszre 10.70—10.75, tengeri juniusra 7.30—7.40, bánáti 7.40—7.50, zab junius—juliusra 6.60—6.70, őszre 7.80—7.90, rozs magyar 7.80—7.90, kereskedelmi zab 6.40—6.50, uj tengeri 7.30—7.40, ó román 7.30—7.40. 100 klgként.

Bécs, junius 17. (Az „Egyetértés" távirata.) (A St.-Marxi baromvásár.) Bejelentetett 5017 db, a vásártéren tényleg 4539, és pedig; 2053 db magyar, 2121 db lengyel. 365 db német faju; továbbá a jövő szerdai vásárra 105 db vesztegzár alatt levő ökör. A közlekedés nagyon vontatott, az árak 3—3.50-el leszállottak. Az árak következők voltak: magyar hizott ökör 49—56.50, lengyel 50—53, német 52—56 100 kilogrmonként.

Bécs, junius 17. Hitelrészv. 240.90 Galicziai 255.— Államvasut 261 —. Hitel-sorsjegy 164.50—. Napoleond'or 9.38—. Arany 5.59.— Frankfurt 57.20. Porosz pénzutalvány 57 85. Arany jár. 74.70. Angol-Osztrák 113 – . Lombard 78.75 Tramvay —.—. Rente 64.55. 1860-as 114.—. 1864-es 139.—. Ezüst 102.50. London 117.15. Általános épitőbank —.—. Török sorsjegy 27 25. Angolépitőbank —— Unio-bank—.—

Bécs, junius 17. Magyar földteherm. kötvény 78.25 Salgó-Tarján 90.—. Magyar hitel 224 40. Magyar záloglevél 95.50 Erdély 109 50. Magyar keléti vasut 67.75 Magyar sorsjegy 79.25 Magyar földhitel 57.50. Magyar vasuti kölcsön 100.50 Angló magyar —.—. Franco magy bank —.—. Alföld 120.50. Magyar északkeleti vasut 116.— Kel.-vasuti elsőbbségi kötv. 65.75. Tiszai vasut 194.— Arany járadék 91.20.

Vidéki-piaczok.

Kunszentmiklós, jun. 16. (Az „Egyetértés" tudósitása.) Tegnap igen szép esőnk volt; ma délelőtt tiszta fényes napunk volt, délután ismét borus esőre változó időnk van. A tegnapi eső a hosszas szárazság után nagyon jótékonyan hatott terményeinkre, különősen a kukoricza és krumpli sinlette a száraz időt. — Buza, rozs, árpa zab vetéseink ott, a hol a gondos és szorgalmas gazda nem sajnálta a fáradságot a trágyázásra — szépek; legalább is középtermést várhatunk. Széna, minthogy kellő időben rétjeink esőt nem kaptak — kevés lesz. Gyümölcsből: alma körte semmi, — kajszin és őszi baraczk, valamint dió is a mult évihez képest bőven mutatkozik; megy és cseresznyével már el van árasztva piaczunk a szőlő bő termést igér.

A piaczi árakat következőkép jelezhetem tiszta buza 8.10, kétszeres 6.60, rozs 6.20. kukoricza 5.50, árpa 4.20, zab 2,50, — szalonna 75 kr, zsir 90 kr klgrammként.

Zombor, junius 16. (Bárány Zsiga tudósitása az „Egyetértés" részére.) A több mint három hét óta tartott roppant forróság után, tegnap este 5-től 7½ óráig tartott azon rég óhajtott eső, mely habár igen későn, mégis még jókor jött, hogy rá mondhatjuk: minden csepp egy aranyat ért. Habár most a pessimisták az jósolják, hogy ezen eső a zabnak semmit sem fog használni, mégis constatálható, hogy ez annak, nagy használatot tett, és pedig olyat, hogy már most könnyebb szivvel várhatjuk az aratást, sőt tapasztalt gazdák azt állitják, hogy ha néhány nap mulván ismét eső lesz, a zab még egy jó középeredményt fog hozni. Buzában az eredmény nagy lesz, hanem az a baj, hogy igen sok üszög találtatik benne; igaz, hogy némely földeken alig 5 százalékot, hanem másokban 30—40 százalék sőt még több található. Tengeri-, bab, burgonya és kenderre ezen eső kitünő volt, bizonyosat azokban csak két-három nap mulván tapasztalható. A repczearatás többnyire már elvégeztetett, erről következő levelemben fogom tudósitani.

Marosvásárhely, jun. 17. (Az „Egyetértés" tudósitása.) Ma tartatott urnapi vásáron az üzleti forgalom rosz volt, a vásáron pangot minden, ára semminek sincs.

Arad, junius 15. (Gabnaárak). Buza, minősége szerint 9—10.50 között váltakozik. Rozs és árpa nem volt forgalomban, zab határozottan áll 6.10 kr. Kukoricza 6.30-ra emelkedett, bánáti repcze 13—13.75 kö-ött; Káposzta repcze 14—14.25 között.

Mezőtur, jun. 16. (Piaczi árak). Buza 10.50—11, árpa 6—6.50, kukoricza 6 frt 6 frt 10 kr.

—

Vegyes közlemények.

Budai sorsjegyek. A budai sorsjegyek huzása vasárnap délután volt. A **20,000** frtos főnyereményt a 40064, a másodikat az **1000** frtost a 31647; ezeken kivül az 5 darab **200** frtost: 4429, 8835. 1631, 3309, 33851; továbbá 18 darab **100** frtost; sz. 20878 10205 38556 22576 17159 44141 17512 47653 49316 24541 24393 32445 47548 13306 4401 41712 35507 16234. Végre kihuzatott még 575 darab **60** forintos, ezeket a következő számok nyerték: 15454 49548 10169 9032 43252 35055 10777 33524 3280 1531 49776 27174 40783 24832 6154 27424 17851 440 22125 24597 18409 22567 47850 34057 21414 31044 5473 25897 27944 14868 36082 19212 44305 11578 19108 41822 22779 4962 49387 34895 40052 24520 42791 43703 25264 18230 38845 27987 29645 39086 17162 27407 28285 20002 18782 13633 49964 48586 200 38150 45644 2065 42897 45874 44780 47342 26124 9669 37008 13817 29588 42886 7511 2238 47395 11784 38791 21426 31051 36094 22868 16434 49500 17476 24041 9833 49669 34367 8804 3474 29966 20335 21384 13341 21772 22049 29675 45225 11541 30933 36927 27238 33549 26518 711 18678 19585 20897 4505 10843 1139 9228 6219 45952 2329 2787 6304 47891 13170 335 31960 47617 7908 19740 42843 12845 49798 12936 17345 19867 24311 11573 26451 27255 16647 22876 6387 40886 7191 25827 18183 29792 44019 45037 9896 9986 7941 40466 21851 6496 49924 24103 9728 35669 4047 25980 25970 9423 3188 14585 31205 4768 12102 13280 15200 11078 11671 42516 10960 34917 13654 28463 40380 7906 30750 22775 12208 24291 37142 12933 424 47723 45117 34574 4730 2821 46020 31805 36337 23418 2549 15159 7901 37696 43007 46907 47527 27884 13673 2210 3262 13450 46873 40208 37768 20600 6431 13512 2817 8741 7631 15890 6263 542 33010 41017 24545 30603 46593 34889 39324 35625 17726 26102 2827 29683 36061 10328 44194 22233 35177 22645 46328 28780 48161 44447 509 2847 49559 33395 2004 7387 18547 12870 43808 41020 41264 14895 29504 26062 15356 21124 48684 6581 38185 40715 17050 32214 11676 1071 39817 40153 11128 18752 19455 18115 11597 39497 5530 40177 23973 12539 2243 32474 41484 15833 83951 8946 39115 26974 8009 30247 20118 33740 19816 22139 14614 18178 973 16365 41405 37743 20398 18793 26532 36903 7898 9158 13922 25268 33080 13963 16164 1358 10549 44168 35753 41903 18369 44487 37019 33716 39001 6218 37527 44761 26247 19256 25089 2613 2467 25417 5335 16388 28941 1043 25087 7469 20632 19819 49425 10356 24501 28940 2183 5152 26395 35502 1321 12922 20631 29067 45204 11833 35082 26384 35731 6510 42343 26098 28364 34185 8019 49171 16001 32548 28615 26761 41734 12543 34881 78 15083 31536 31433 21571 43215 34261 5151 35275 41092 37036 41990 42438 27815 8021 2524 48341 44014 40003 40370 7263 42121 33404 5248 23740 31210 13336 12618 16832 2725 5095 5606 13374 10319 33089 15486 22286 44530 29287 49747 39916 14815 27905 18242 25663 9406 1141 29772 18311 16987 22267 11515 38631 590 17178 18145 48585 29415 12509 24111 35057 8705 10948 7848 1022 30137 46852 26005 42650 10766 22764 1287 33902 23100 36308 17883 7450 8036 38858 32917 6498 33360 27392 9225 18420 1662 22810 24266 37819 43000 17939 49862 3819 1164 48038 29099 32747 39429 19316 18863 47287 4772 18105 11425 10012 46462 34340 14802 18963 23113 43973 6933 3232 14697 19909 49127 9443 18484 685 18840 7486 31453 10830 38174 10074 15251 5331 16130 8905 8725 45944 39291 94 24759 41817 29119 21749 27863 7122 26710 11178 43553 36945 34511 25021 26227 12586 5594 10699 25972 16409 37439 9148 23265 15313 40965 35823 40681 4085 20033 13236 39937 10600 39558 13676 5784 3182 2341 24666 37668 28190 248 46809 39056 36375 43282 32675 22863 39139 3010 16414 18638 9584 37258 46993 7376 46210 2074 6955 33227 20105 14956 45160 25399 18581 18104 27632 46823 34338 16395 9824 44158 41329 16370 13230 16957 39409 19106 39985 44183 46526 970 558 26722.

A nadragi vasipar-társulat, melynek székhelye Bécsben van, mult évi mérlegét 13,565 frt vesztességgel zárta le. Alaptőkéje 200 frtos 2895 részvénybe fektetett 579,000 frtból áll, azonban csak 2359½ részvény van teljesen befizetve. Összeegyeztetve ezen eredményt a többi magyar vasipar vállalatokkal, melyek 1877-ik évre meglehetős kedvező eredményt értek el, ezen társulat munkaképessége nem a legdicséretesebb módon nyilvánul mihelyes Krassó megyében Nadrágon vannak és 1873. évben alakult. 1874. évben 12.147 frt tiszta nyereményt, az az 2½%-ot, 1875. évre 3% osztalékot mutatott ki, már 1876-ban szintén 14.395 frt veszteséget tüntett ki a mérleg.

—

Napirend junius 18-án.

Naptár. Kedd. Kath. Marczel. Prot.: Gerváz. Görög-orosz Junius 6. Besszarion. — Napkél 4 óra 2 perczkor Nyugszik 7 óra 59 perczkor.
Muzeumban nyitva van a régiségtár d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.
Képviselőház ülést tart d. e. 9 orakor.
Függetlenségi-kör értekezlete d. u. 4 órakor.
Föv. tanács ülése d. e. 9 órakor.
Orsz. képzőmüvészet kiállitás nyitva d. e. 10—12 óráig d. u. 2—4 óráig.
Orsz. képzőmüvészeti csarnok d. e. 9 órától d. u. 4 óráig nyitva.
Orsz. gazdasági és tanszermuzeum d. e. 10—12 és d. u 2—4 órák közt nyitva.
Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9 órától, d. u. 1 óráig
Egyetemi könyvtár nyitva d. u. 2—7 óráig.
Akademiai könyvtár nyitva d. u. 3—7 óráig.
Állatkert nyitva egész nap.
Magyar daltársulat előadást tart a „Komlókertben" este 9 órától kezdve.
Eszterházi képtár nyitva d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.

Csávolszky Lajos
felelős szerkesztő és kiadótulajdonos.

HIRDETÉSEK.

Kitünő szerkezetü és bámulatos olcsó
szóró és tisztitó rostàk.

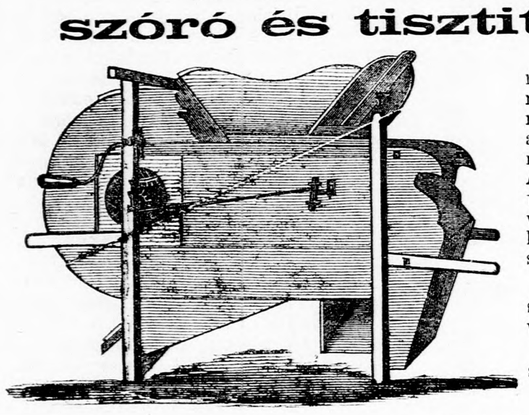

A rosta két rendbeli: Szóró és tisztotó rosta. A szóró-rosta 3 láb és 4 hüvelyk átmérőjü szél-dobbal s 18 hüvelyk átmérőjü magas kerékkel, mely a szél-kanniban belől a piszkitástol fedezve van. Minden gabonanemhez szükséges rosta szövetekkel el van látva. A rosta elején, a szövetek elhelyezésére, láda van alkalmazva. Könnyü hajtásu és erős szele van. A garadjában garmada piszkáló készülékkel van ellátva. A szilárd és csinos készületü mü **ára 55 frt.**

A tisztitó-rosta épen olyan, mint a szóró-rosta alsó-rázóval és rosta-rámákkal van ellátva. **Ára 60 frt.**

A fentebbi rosták jóságát és czélszerüségét az alábbi bizonyitvány is igazolja.

Bizonyitvány. Mi alólirottak bizonyitjuk, hogy **Simon István** mező-turi lakos, okleveles gépész, asztalos mester és birtokos már 17 éve foglalkozik szóró és tisztitó rosta készitéssel, miket mi mint terménykereskedők és földbirtokosok, mind a Budapestre szállitott termények megrostálásánál, mind a gazdálkodásban szórásnál és tisztitásnál sikeresen használunk, ugy hogy azokat mint **szilárd, jókészületü,** helyes és czélszerü szerkezetüeket, **tartósságuk és olcsóságuknál** fogva, ugy a kereskedőknek mint a gazdálkodóknak melegen ajánlhatjuk.

Mező-Turon 1878. május 2-án **Holländer** Károly, **Bleier** Salamon, **Schneer** Leopold, **Csillag** Károly, **Lutzer** József **kereskedők, Bódi** István, **Csató** Bálint, **Virág** Sándor **gazdálkodók.**

A megrendelések egyenesen alólirthoz Mező-Turra intézendők. A megrendelt rosták a mező-turi vasuti (tiszavidéki vasut állomáshoz ingyen szállitatnak, minden dij nélkül

SIMON ISTVÁN.

FEHÉR MIKLÓS

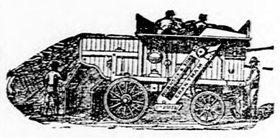

mezőgazdasági gépraktár tulajdonos.

Budapest,
Üllői-ut 12. szám „Köztelek."

Bécs.
Pragerstr. 13. „Hotel Hungária."

Képviselője és vezérügynöke

R. Hornsby & Sons
(Grantham Anglia)

és számos hirneves bel- és külföldi gazdasági gépgyárosoknak. — Ajánlja a nagyérdemü gazdaközönségnek: **R. Hornsby & Sons** általános elismerésben részesült és a **legkevesebb tüzelő anyagot** fogyasztó **gőzmozgonyait** kivánatra szalmatüzelő készülékkel, valamint a legkevesebb pótrészeket igénylő **gőzcséplő-gépeit,** (melyek legutóbb az 1877-ik évben Christianiában tartott nagy nemzetközi cséplőgép-versenyen **az első dijjal és a nagy éremmel lettek kitüntetve)** rendeletre biztonsági önetetővel felszerelve, ugy szintén egyéb kitünő gazdasági gépeit. Árjegyzékek kivánatra dijmentesen és bérmentve megküldetnek.

ROBEY ÉS TÁRSAI

BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 1. SZÁM,

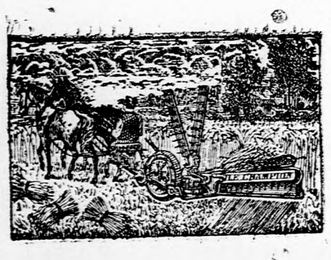

állandóan nagy készletet tartanak a legczélszerübbnek ismert

kaszáló- és aratógépekből,

angol és amerikai

lógereblyékből,

legolcsóbb árak mellett, s ajánlják egyuttal legnagyobb munkaképességgel biró hires

gőzgépeiket, gőzcséplőgépeiket

magánetető szerkezettel vagy a nélkül.

Kivánatra nagy képes árjegyzékek ingyen küldetnek.

Bécsi igérvények frt 2.50 } és bélyeg
Hitel-igérvények frt 4.50 }

A kettő együtt csak frt 6.50 és bélyeg.

Huzás julius 1-én.

Főnyeremény 400.000 frt.

Nyitrai és társa,

Budapest, váczi-utcza 27. sz.

Majdnem ingyen.

A vagyonbukott svájczi óragyártól meg vagyok bizva, hogy a még raktáramban található **legtartósabb** és **legfinomabb zsebórákat,** leggyorsabb befejezése miatt, minden árban elárusitsam, azért valóban mesés potom árért a szó teljes értelmében

ajándékozom

eladási árak:

1000 diszes cziiinder óra valódi ezüst nehéz fedéllel darabonként frt 7, 7.50, 8, 9.

700 jó járó valódi nehéz ezüst ancre óra 15 köves darabja frt 10, 11, 13.

500 igen finom valódi ezüst rementoir óra kules nélkül felhuzható dbja frt 11, 12, 15, 16, 18.

1200 valóban értékes valódi ezüst **tüzben aranyozott** női óra dbja frt 10, 17, 18, 19, 20.

1000 rementoir óra kules nélkül felhuzható müarany óra még maguk az aranymüvesek által is a valódi aranytól meg nem különböztethető dbja frt 8, 9, 10.

1300 czilinder óra valódi ezüst nikliből, melyet még valódi szakemberek is ezüstnek tartanak dbja 5 frt.

Minden óráért jótállás vállaltatik, ezenkivül minden vevő egy diszes talmi arany lánczot metaillonnal együtt kap **ingyen**, mely oly szép és elegáns mintha valódi aranyból lenne.

Megrendeléseket kér a Weisz-féle óra liquidatió
Bécs, Postgasse 24.

Vidékre az órák utánvét vagy a pénz előleges beküldése mellett küldetnek.

Keresni ez a jelszava minden halandónak. Minden rangu férfiak, de csak a vidéki városokban, községekben, falukon, gyártelepeken, bányatelepeken, kik magoknak különösen még ez évben minden költség nélkül dus mellékjövedelmet óhajtanak biztositani, sziveskedjenek levél utján jelentkezni, „Mellékkereset 400" jelige alatt **Lang Lipót hirdetések felvételi irodájában** Budapesten, Dorottya-utcza 8. szám.

Egy igen kelendő tárgynak forgalombahozatalára, melylyel semmi költség nem jár, a vidéken minden rangu és rendü egyének kerestetnek. Irásbeli kérdezősködéseket ***„Mellékkereset"*** czim alatt továbbittanak ***Haasenstein és Vogler,*** Budapest.

Gummi-ruganyos

SÉRVKÖTŐK.

Legujabb találmány a Bogand tanár által Amerikából behozott ruganyos sérvkötő ugy urak, mint hölgyek és gyermekek részére. Ez rugók nélkül egyedül **gummi**-ból van müvészileg összeállitva, s czélja, hogy még a legidültebb sérveket is a legrövidebb idő alatt egyenlő helyzetbe hozza, s mind nappal a legerősebb munkában, mind éjjel alvásközben használható, a nélkül, hogy a sérvben szenvedő akadályozva volna foglalkozásában. Nagyon hasznos, hogy ez még éjjel is a testen maradhat, mivel különösen jó s kellemes nyomást gyakorol a szenvedő részre.

Angol és francia acél-kötők, suspensoriumok, szövöttek, **gummiból,** valamint szarvasbőrből valók nagy raktára.

Méhfőcskendők, légvánkosok, ágybetétek, tisztulásfelfogók, övszerek, gummiharisnyák és mindenféle gummiáruczikkek.

Sérvkötőknél kérem tudtul adni, hogy jobb- vagy baloldalra, vagy kettősek kivántatnak-e, szintugy a test bőségét is.

Megrendeléseket utánvét mellett pósta fordultával teljesit

POLITZER MORICZ,
sérvkötő-készitő,
Budapest, Deák Ferencz utcza.

Besenbek,

különleges orvos,

gyógyit gyökeresen, fényes siker biztositása mellett, mindennemü

itkos betegségeket,

az **önfertőzésnek** minden következményeit, u. m. **magömléseket,** az ingerlékeny gyengeséget, **tehetetlenséget** (elgyengült férfierőt), **húgycsőfolyásokat,** a nemzőrészek bujakóros és bujasenves fekélyeit, húgycsőszüküléseket, **nöknél** az ugynevezett fehérfolyást, bőrkiütéseket, a húgyhólyag betegségeit, vizelési nehézségeket.

Rendel naponkint reggel 9—4-ig és este 7—8 óráig. Lakik: **Budapest, belváros, „Ferenczieк bazára," I-sö emelet a II-ik lépcsőn 3 ajtó.** Dijjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerek megküldetnek.

A gyógyitási dij mérsékelt..

BUDAPEST
legolcsóbb
butorbevásárlási forrása.

Arjegyzék.

1 pár 1 ajtaju chiffon	32—35 frt
1 pár 2 ajtaju „	40—45 frt
1 pár finom faragványnyal	50—60, 100 frt
1 pár ágy	22. 26, 30, 40, 50, 60, 100 frt
1 db éjjel szekrény	6, 7, 8, 10, 15 frt
1 db 1 ajtaju mosdó-szekrény	12—14 frt
1 db 2 „ „	15—18 frt
1 db kredenez	25, 30, 40, 50, 150 frt
1 db franczia kihuzó étkező-asztal 6 lábbal	
12 személyre	16 frt
18 „ 6 lábbal	20 frt
24 „ 9 „	35 frt
1 db salonasztal	16, 20, 25, 60 frt
1 db iróasztal	18, 22, 25, 36, 100 frt
Arany- és fakeretü tükrök	10, 15, 20, 30, 60 frt

Ülőbutor, saját gyártmány.

1 rips-garnitura, 1 kanapé, 6 szék	55 frt
1 „ 1 kanapé, 2 faut. 6 szék	90 frt
1 „ 1 kanapé, 6 faut	100 frt
1 goblin garnitura, 1 kanapé, 6 faut	120 frt
1 rips garnitura faragványnyal	120 frt
1 goblin „ „	140 frt
1 selyem „ „	180 frt
1 nyugdiván, rips	35 frt
1 „ csinvat	23 frt
1 „ czérnarips	28 frt

Mindenféle, itt fel nem sorolt butordarabok a legnagyobb választékban s a legjutányosabb árak mellett folyton készletben tartatnak.

Raktára a valódi Thonet-féle hajlitott fa-székeknek, 15%-al a gyári áron alól.

Vidéki megrendelések 10% felpénz mellett utánvéttel eszközöltetnek.

Képes árjegyzékek ingyen megküldetnek.

BUTOR-BAZÁR,
Oppodi és Ellenberger,
Deák Ferencz-utcza 5.sz. I. em.

Mellbetegek figyelmébe.

A Hoff-féle maláta-készitmények az egész világon legkellemesebb és leggyorsabban ható orvosszereknek bizonyultak hurut, sőt idült köhögés, valamint rekedtség, mell-, gyomor- és torok-bántalmak ellen; ugy szintén mindig erösitőleg és vérjavitólag hatnak üdülők, elgyengült és vérszegény egyéneknél is.

Köszönő-irat.

Zala-Egerszeg, máj. 10.

Miután tapasztalom, hogy a küldött valódi Hoff-féle maláta-egészségi-csokoládé mellbajomra kitünő eredménynyel van, kérek számomra leggyorsabban öt kilo csokoládét utánvéttel küldeni. Tiszteletlettel

PERNICZ GYULA,
főpinczér az „Arany-bárány" szálloda.

A Hoff János-féle cs. kir. udvari maláta-készitmény gyár
Bécs, I. Bräunerstrasse 8.

Hoff János fiókja:

BUDAPESTEN, kalap-utcza 10. szám.

Olcsóbb mint bárhol!

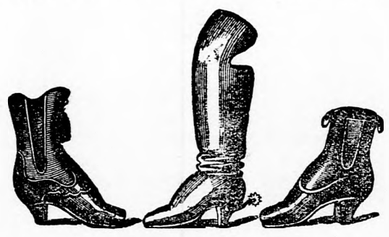

WERTHEIMER MÁRKUS

Budapest,

IV. ker., ország-ut, a Károly-kaszárnya épületében,

jó hirnevében álló a főváros egyik legnagyobb czipő-áru ráktárában

az „arany csizmához"

kuphatók nagyban és kicsinyben:

Nők számára.

Regatta-czipő legfinomabb eberlasztingból vagy bőrből	3 frt — kr
Lakk-Regatta vagy spaglival, legfinomabb faj, igen csinos diszitéssel	4 frt — kr.
Legfinomabb eberlaszting komodczipők magas sarok s kitünő szép csokorral	2 frt — kr.
Bőr-czugos topánok, 6" magas szárral, legfinomabb zergebőrből és erős dupla talppal	4 frt — kr.
Legfinomabb eberlaszting czugos topán 6" magas szárral, lakorral vagy nélküle	3 frt 80 kr.
Eberlaszting czugos topán, 6" magas szárral, lakkorral és erős dupla talppal	4 frt — kr

Urak számára.

Chagrain v. zergebőrczipő lakorral és erős dup. talpl.	4 frt 80 kr
Legfinomabb borju vikszos czugos topán, erős dup. talpl.	5 frt — kr
Regatta v. féltopán, czuggal vagy füzővel, lakorral	4 frt 50 kr
Legfinomabb külföldi keztyűbőr	5 frt 50 kr

Továbbá minden koru fiuk, leányok és gyermekek számára topánok kaphatók 1 frt 50 kr., 3 frt 20 kért,

Vidéki megrendelések az árbeküldése vagy utánvétel melle pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Az árúk tartósságáért jótállás biztosittatik.

HIRDETÉSEK

e lap részére,

felvétetnek

a kiadó hivatalban

(himző-utcza 1. sz. a.)

Megjelent és az „Egyetértés" kiadó-hivatalában (himző-utcza 1. szám) kapható

PÉTERY KÁROLY

kitünő szép regénye, az

UTOLSÓ BEBEK.

Ára a három kötetnek 3 forint.

Megrendelhető utánvét mellett.

A „Komlókertben"

ujonnan szervezett magyar dalt´rsulat tart naponként előadásokat, mely egyetlen egy a fővárosban.

A terem nyárra felnyitva van, ebédre és vacsorára üde és kellemes hely.

Kitünő borokkal és házias magyar ételekkel pontos szolgálatot ajánl

tisztelettel

Parragh Gábor.

Minden sorsjegynek biztosan huzatni kell!

1878. deczember 1-én lesz az utolsó sorozathuzása

a cs. kir. osztrák

1839-ki államsorsjegyeknek,

melyeknek **1879-iki márcz. 1-iki** huzásnál valamennyinek nyerni kell. Az összes nyeremények **9 millió forintot** tesznek, melyek között vannak **800.000 forint, 75.000 frt, 20.000 frt** stb. nyeremények.

Ilyen huzás, mint ez, melynél **minden sorsjegynek nyerni kell,** valóságos unicum, azért senki se mulassza el az alkalmat abban részt venni. Hogy egy ily sorsjegy megszerzését mindenki részére lehetővé tegyük és megkönnyitsük, elhatároztuk azokat jegy megszerzését mindenki részére lehetővé tegyük és megkönnyitsük, elhatároztuk azokat igen apró havi-részletfizetések mellett eladni, amint az alábbi jegyzék mutatja:

1 egész sorsjegy	10	havi részlet	frt *100.—*	irtjával
1 ötöd	10		frt *20.—*	
1 fél	10		frt *10.—*	
1 negyedrész	8		frt *7.50*	
1 tizedrész	8		frt *3.—*	
1 huszadrész	6		frt *2.20*	

Ugyanezen sorsjegyek a legkisebb nyeremények lehuzása mellett.

1 egész sorsjegy	10	havi részlet	frt *57.50*	irtjával
1 ötöd	10		frt *11.50*	
1 fél	9		frt *6.—*	
1 negyedrész	9		frt *4.10*	
1 tizedrész	7		frt *2.15*	
1 huszadrész	7		frt *1.20*	

Az első részlet beküldése után a bélyeggel ellátott okmány a sorsjegy sorozata és száma följegyzésével azonnal megküldetik. Több sorsjegy megrendelésénél kivánatra különböző sorozatok küldetnek. ***Megbizható ügynökök a vidéken elfogadtatnak.***

Bécsi igérvények 2 frt 50 és bélyeg

Hitelsorsjegy igérvények 4 frt 50 és bélyeg

A kettő együtt csak 6 frt 50 és bélyeg.

Huzás már jul. 1-én.

főnyeremény 400.000 frt

Nyitrai és társa Budapesten

váczi-utcza 27. szám alatt.

Hydraul, meszet, portlandi-cementet, fedélpapirokat és portl. cement lemezeket

(saját találmány) ajánl és árjegyzéket felhivásra ingyen küld

Weisz Ignátz irodája

Budapest, V. Nádor-utcza 13. szám alatt.

Ferencz-csatorna-részvény-társaság

és a

Ferencz-csatornai vontatóhajózási vállalat.

Tisza—Budapest—Győr.

Az egyedüli rövid és egyenes vonal a Tiszára, Budapest és Győre s vissza.

Ezen vonal a **legcsekélyebb biztositási dijakat** teszi lehetőkké, nagy idő megkimélést nyujt, valamint pontos szállitást és a hajózoknak oltalmat. **Igen leszállitott** s a **legolcsóbb átvételi dijtáblázatokat** biztosit, s mellőzi az aldunai **veszély** és **késedelmeket.**

Munkaképes vontató-hajók a Tiszán, valamint a Dunán is a csatorna torkolataihoz és onnan, folyton rendelkezésre készen állanak.

Az olcsó átmeneti dijtáblázatok s kimeritő felvilágositások a fentebbi társulat központi irodájában Budapesten, Thonetudvar ban vagy a **főügynöknél.**

Geiringer és Bergernél *Baján,* vagy **John Miksánál** *Budapesten,* **Rosenbaum Adalbertnél** *Szegeden.*

Kauser, ügykezelő.

SIGL G.

gépgyáros

Bécs és Berlinben,

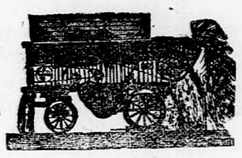

Főraktára és javitó mühelye:

Budapest V. feldunasor 48. sz.

a Szt.-Margithid közelében,

ajánlja legjobbnak elismert

gőzmozdonyait

szabadalmazott szalmafütő készülékkel vagy a nélkül, továbbá legczélszerűbben javitott

gőzcséplőgépeit

és járgány-cséplőgépeit, malmait, vető- és kaszáló-gépeket, valamint mindennemü

gazdasági gépeket és szereket.

Az árak az arany magas árkelete következtében sokkal jutányosabbak, mint a külföldi gyártmányoké.

Titkos betegségeket

bármily nemüeket, különösen a

tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt),

továbbá **bőrbajokat, vizelési nehézségeket, hugycső szüküléseket** friss és idült **nyákfolyást,** nőknél az ugynevezett **fehérfolyást, a bujakóros fekélyeit** és másodrendü bujakórt minden alakjaiban és elcsufitásaiban, az önfertőzés minden következményeit, mint ondófolyás, éjjeli magömléseket, sőt a **végképi tehetetlenséget** is, **katonai és polgári** főkórházban, mint a magángyakorlatban a legujabb tapasztalatok s buvárlatok nyomán és évek hosszu során át sok ezer esetben kipróbált egyszerü módszerrel, kiválóan tartós siker biztositása mellett, jod és higany nélkül bámulatos gyorsan s alaposan gyógyit (ujonnan keletkezetteket 48 óra alatt)

WEISS J.

gyak. **orvos, sebész és szülész,** az itteni cs. katonai **főkórházban** volt osztályorvos, bel- és külföldi tudományos és humanitási társaságok rendes és tiszteletbeli tagja, és több kitüntetés tulajdonosa.

Rendelő intézet: Budapest, belváros, uri-utcza 6. sz. a „Harisch-féle bazár-hoz czimzett házban.

Naponkint d. e. 7—10-ig d. u. 1—4-ig, este 7—8-ig.

Várószoba minden egyes beteg részére elkülönitve.

Dijjal ellátott levelekre azonnal válaszoltatik, és a gyógyszerek megküldetnek. Ugyanott kapható a hires mü: **„Az elgyengült férfierő,"** ennek soknemü okai és alapos gyógyitása. Ára 2 frt 50 kr.

Budapest, nyomatott Schlesinger és Wohlauer könyvnyomdájában, (Rostély-utcza, Károly-kaszárnya.)

Az „Egyetértés“ melléklete

— 167-ik számához. —

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése junius 17-ikén.

Elnök: Ghyczy: jegyzők: Horváth, Gullner, Orbán.

A miniszterek közül jelen vannak: Perczel, Bedekovics, Trefort.

Elnök bemutatja Jász-Nagykun-Szolnokmegye kérvényét az angol szövetség tárgyában, ugyane megye kérvényét a buzarozsda tárgyában, a vágujhelyi izr. hitközség kérvényét a zsidó vallásalap felosztása ellen.

Kiss Miklós a főrendiház jegyzője, kihirdetés czéljából áthozza a főrendek jegyzőkönyvi kivonatát a vámszövetségről, vámtariffáról, Lloydszerződésről és bankról szóló javaslatok tárgyában.

A jegyzőkönyvi kivonatok fölolvastatnak; az egyetértés e kérdések körül a két ház közt teljesen helyre van állitva.

Molnár Antal, az állandó igazolási bizottság előadója, jelenti, hogy a nevezett bizottság Füzesséry Sándort a szabályszerü 30 nap föntartásával igazolta.

Tudomásul vétetett.

Marsovszky Jenő bemutatja az igazságügyi bizottság jelentését az erdélyi birtokrendezési ügyek bélyegmentességének meghosszabbitásáról szóló törvényjavaslat iránt.

Az osztálytárgyalás mellőztével fog napirendre tüzetni.

Simó Lajos a gazdasági bizottság jelentését nyujtja be az országház telke iránt további tiz évre kötött szerződés tárgyában.

Napirendre fog tüzetni.

Ürményi Miksa napirend előtt kiván szólani, s a miniszterelnök szombaton tett nyilatkozatait elégteleneknek tartja azon kérdésre nézve, vajjon a ház eloszlásának ideje alatt nem kell-e tartani olyan külpolitikai eseményektől, melyek az országgyülés együtt létét sürgetőn követelhetnék. Kér erre nézve felvilágositást.

Tisza Kálmán arra utal, hogy az Ürményi által minap fölvetett két kérdésre nézve ő szabatosan nyilatkozott, ha Ürményinek egyéb kérdeni valója van, tegye meg kérdését a házszabályok szerint interpelláczió alakjában s akkor ő meg fogja fontolni, hogy államérdek szempontjából lehet-e és mit felelnie.

Ezután harmadszor való felolvasásban elfogadtatik a kereskedelmi szerződések hatályának meghosszabbitásáról szóló tvjavaslat, mely hason tárgyalás czéljából a főrendekhez fog átküldetni.

Következik ezután a nyolczvan milliós adósságról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Márkus István előadó csak röviden a kormányjavaslattal szemben elfoglalt álláspontok rövid constatálására akar szoritkozni. — A házban nem lehet vélemény eltérés a fölött, hogy a bankadósság Magyarországot jogilag nem terheli. A felfogások különfélesége csak ott kezdődik, hol a konfliktus megoldására alkalmazandó politikai eszközök megválasztásáról kell itéletet mondanunk. S e tekintetben azt hiszi a bankbizottság, hogy az el nem fogadásból származó bajok és anyagi hátrányok komoly megfontolást igényelnek. Egy gyakorlati expedienst kell keresni, mely a vitát elintézze, s az ország jogi álláspontján csorbát még se ejtsen. — Ez expediens a bankbizottság véleménye szerint a jelen törvényjavaslat. Ha ez engedményt tesz is az osztrák érdekeknek, mégis kifejezést ad a magyar jogi álláspontnak is. — Azért a kérdés csak az, hogy a megoldás által reánk háruló terhek arányban állanak-é az általa nyujtandó előnyökkel. Ha az egyszerübb számitás kedvéért a változó bankjövedelemtől eltekintünk és ugy veszszük fel, mintha a 24 milliót hatvan egyenlő kamattalan részletekben fizetnők, ugy a számitás alapját egy 60 évi 400,000 frtos változatlan évjáradék képezi. Ez évjáradék tőke értéke nem egészen 6.500,000 forint. Ezen összeg a teher, melyet magunkra vállalunk, s melynek elfogadását — mind ezt latra vetve — az ország érdeke tőlünk követeli. Ajánlja a bizottság jelentésének elfogadását.

Chorin Ferencz a kiegyezés koronájának látja e javaslatot s a legszégyenteljesebbnek tartja mindazok közül, melyek kiegyezés neve alatt benyujtattak. (Helyeslés balról.) A magyar törvényhozás 1867-ben változtathatlan összeget vállal el az absolut Ausztria által csinált államadósságokból, s ha vannak a törvénynek pontjai,melyek szerint követelések formálhatók, az csak Magyarország javára, de nem ellenére történhetnék. Utal a szelvényadó, a sóbányautalványok stb. ügyére, melyek mind a mi javunkra támasztanának jogczimet. Ezek azonban mind nem vétetnek számba, hanem még Magyarország ellen formáltatnak igények.

Igaz, hogy sem a kormány, sem a bankügyi bizottság többsége tulnem teszi magát a jogügyszemponton, melyet mintegy platonicze fentartanak. De azt mondják: meg kell fizetni az adósságot mint sarczot Ausztriának, a dualismus zavartalan fentartásért. A javaslat e szempontból való indokolását szóló immorálisnak, az alkotmányos fogalmak arczulcsapásának tekinti (Élénk helyeslés balról.) Soha még arra nem volt példa, hogy egy állam azért, mert vámjövedelmeiről lemond, s az ipar érdekei felett való szabad rendelkezéstől eláll, még reá is fizessen. (Élénk helyeslés balról.)

Nem akar rekriminálni, de igen nehéz e rekriminálástól tartózkodnia, mikor e javaslat elfogadását ugy ajánlják, hogy általa a kiegyezés több részeinek áldásai ránk nézve el ne veszszenek. De hát ránk nézve előnyös-e az iparvámok emelése, a bankkérdés uj megoldása s nem inkább Ausztriára nézve előnyös-e? (Tetszés.) Ő a jelen javaslatban az első lépést látja a dualismusban megállapitott államrend felforgatására, a mit igazolva lát az által, hogy Ausztriában az államférfiak egymásután támadást intéznek a kiegyezés azon alapgondolata ellen, mely Magyarországnak a gazdasági önrendelkezés jogát fentartja; ez irány tovább terjedésétől, ha a nép látja, hogy közgazdasági érdekeket pénzügyi tekintetekből, pénzügyieket közgazdaságiakból feláldozunk, eljutunk oda, hogy a népnek az alkotmányosságba vetett bizodalma megrendül. (Élénk helyeslés balról.)

Az előadó beszédére nézve megjegyzi, hogy az akaratlanul is a joglemondás tanának lett szószólójává; ő pedig azt vallja, hogy a nemzetek létét a jogért való küzdelem biztositja, a lemondásban a nemzet halálát látná. (Tetszés balról.) Ötven éven át emlékeztetve lesz a nemzet, hogy volt percz, melyben kormánya s országgyülése együttesen oly gyönge volt, hogy Magyarország törvényesen megirt jogának, e kétségbevonhatlan jognak, érvényt szerezni nem tudott. (Tetszés balról.) Ő nem akar e gyöngeségben részes lenni s azért ellene szavaz a javaslatnak. (Élénk tetszés és helyeslés balról.)

Széll Kálmán pénzügyminister Chorin beszédére felel s ki akarja emelni azon pontokat, melyekből a jelen törvényjavaslat megbirálásánál ki kell indulni. Nem ijesztik a vádak, melyek e törvényjavaslat miatt immoralitással, alkotmány feladással illeték, hanem azt hiszi, hogy e törvényjavaslat elfogadása a józan politika számitásával összeegyeztethető. Indokolni akarja állitásait. A t.-javaslat elfogadásával nem hódolunk — mint Chorin képviselő gondolja — külső kényszernek, melyet az osztrák parlament dictuma reánk rótt, hanem csak azon kényszernek, mely a körülmények józan megitéléséből ered. A kérdés az, jobb-e szavazást megejteni, vagy a törvényjavaslattal a kiegyezést is visszavetni. A bankadósság kérdése 1868-ban keletkezett. Ez idő óta utasitották visszv magyar részről is azzal, hogy a követelés Magyarországot nem illeti. A kiegyezés megnyitásával azonban most e kérdés, mely a bankkérdéssel szorosan egybefügg, többé el nem odázható. A tiszta negatió terén maradni többé nem lehetett, keresni kellett módot, mely az egyességet is lehetővé teszi, s Magyarország jogát sem adja fel. Szónok azt tartja, hogy a kiegyezés az ország érdekében van, s azért a szerinte vele kapcsolatos bankadósság ilynemü megoldása is szükséges. A bankadósságra az első tiz év alatt körülbelől snnyit fizetünk, mennyi a bank tiszta jövedelméből reánk jut. Ez tiz év alatt tesz 3 millió forintot. A fennmaradó s 50 év alatt fizetendő 21 millió forint pedig körülbelől 6 millió 464,571 forintyi tőkének felel meg. Ezért csak akkor beszélünk helyesen 24 millióról, ha hozzátesszük, hogy azt 60 év alatt kamat nélkül fizetjük.

Chorin azt mondja, hogy el kellett volna vetni a kiegyezést, s inkább provisoriumot behozni a status quo alapján s csak azután uj kiegyezést csinálni. De kimondhatná azt e házban, hogy három évi status quo alapján jobb egyességet lesz képes csinálni? E még a lehetőség esetén is, mit eredményezne a provisorium? Roppant terheket Magyarországra nézve; többet fizetnénk az osztrák-magyar Lloydnak, elesnénk a pénzügyi vámoktól; nem vennénk be annyit czukorból, szeszből, s hozzá még a restitutió kérdése sem volna oly szerencsésen megoldva. A közeli tiz év alatt nem fogunk többet fizetni a 24 millióból, mint mennyit 1879-ben vesztenénk a restitutióval, ha a status quo fentartatnék. Szónok azért azt hiszi, hogy ha egyes tételekben lehetett volna is többet kieszközölni, „nagy vonásokban“ „jobb“ kiegyezést nem hozhattak volna még sem létre. Kéri a házat a törvényjavaslat elfogadására. (Élénk helyeslés a középen.)

Bujanovics Sándor a 80 millió bankadósságban való részesülést a kiegyezés á r á n a k tekinti, más czime a törvényjavaslat elfogadásának nem lehet. Azért mindazoknak, kik a kiegyezésben az ország anyagi gyarapodásának megbénitását látják, kötelességük a törvény elvetésére szavazni. Szónok azt hiszi, hogy még az esetre is, ha a restitutió is latba vettetik a kiegyezéssel, még akkor sem lesz kedvezőbb az utóbbi által létre hozandó közgazdasági helyzet. E törvényjavaslat elfogadásával budgetönket évenkint 400 és nehány ezer forinttal megterheljük, ha ez öszszeget 50 éven át culturális, ipari, gazd. czélokra forditánók, a kiegyezés kétes előnyeinél nagyobb eredményt érnénk el. Nem fogadja el a törv. javaslatot. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Lichtenstein József az előadó számitásával szemben, egy más számitással él a bankadósság tekintetében, s felveti a kérdést, mily eredmény mutatkoznék, ha a 80 millió adósság részben nem terhelné Magyarországot.

Ha a most Austriának fizetendő összegeket a maguk számára 60 éven keresztül tőkésitenők, ugy megkapnók a 24 millió tőkének összegét, s annak a 6%-os kamatjával legalább a tőke háromszorosát. Ezt csak azért emliti, hogy ne higyje az ország, miszerint az elvállalandó teher 6½ millió hanem valójában 24 millió. S mi hajtson bennünket e javaslat elfogadására. A jogi szempont nem, mint ezt mindenki elismeri. De méltányossági tekintet sem létezik. A kérdés mostani stadiumában csak az, hogy az osztrák nemzeti bank követeli, miszerint a 80 millióban való részesülést Magyarország mondja ki, s annak egy részére Ausztriáért girot vállaljon. Szónok bővebben indokolja nézetét. Végül egy személyes kérdésben szólal fel a pénzügyminister ellen, egy a pénzügyi budget-vita alkalmával szónokra tett élcze miatt.

Széll Kálmán szavait helyreigazitja.

Wahrmann Mór is személyes kérdésben szót emel, s kijelenti, hogy Lichtenstein képviselő által beszédében idézett szavait nem a házban, hanem a bizottságban mondta, s az ily szavakat a házban felemliteni, a parlamentarismus szabályaival összeegyeztethetőnek nem tartja.

Németh Albert: T. ház! (Halljuk! Halljuk!) A miniszterelnök ur hajdani ellenzéki műszótárában emlékezem egy kifejezésre a melyet ő mindig használt az akkoron Magyarországot kormányzó kabinet fejei ellen, és ezt ő elnevezte egy szóval: rendszertelenségnek, s hogy ezen rendszertelenséget tőle kitelhető uton módon megszüntesse és jó utra terelje, egy határozati javaslatot nyujtott be, melyet a ház valóban el is fogadott, mely határozati javaslat azt tartalmazza, hogy a kormány köteleztetik, hogy a budgetet szeptember 15-ig elkészitse, hogy a háznak elég ideje legyen azt behatólag tárgyalni és az év végéig el is végezni.

T. ház! Most már hála istennek junius havában vagyunk, tehát az ujból is letelt egy félév és alig pár napja, hogy a pénzügyminiszter a költségvetés resumejét benyujtotta s azon a t. ház rövidesen az és sürgőssen ülésnek alig félórája alatt átment. Most azt kérdem a miniszterelnök urtól, legyen szives, keressen a kormányzati frasoologiából oly kifejezést, mely a jelen helyzetet kellőleg difiniálja. (Derültség balfelől és a szélsőbaloldalon.) Ha akkorában rendszertelenség volt a kormányon, mi az a rendszer, mely most divatozik? De minthogy én loyalis ellenfél vagyok, ajánlkozom egész készséggel arra, hogy ezen hinárból kisegitsem. (Derültség a balon. Halljuk! Halljuk!)

Ez nem rendszertelenség többé, ez egy nagyon mélyen átgondolt ördöngös rendszeresség, (Derültség.) mely rendszeresség, t. képviselőház, megkezdődött ezelőtt 4 évvel február 3-án és a jelen országgyülési cielusnak befejezésével betetőztetik, megkoronáztatik.

Ezen ördöngös rendszerességnek fázisait végig elemezve, rájövünk a pillanat sajgó fájdalmára, ezen ujabb adósság elvállalására, melyre jogilag Magyarország nemcsak hogy nem kötelezhető, de megvédendő azokkal szemben, kik e kötelezettséget reánk tukmálni kivánnák. Ime t. ház, ott van az 1867. XV. törvényczikk, mely expresse és határozottan kimondja, hogy az adósságokból Magyarország jogilag semmiféle néven nevezendő pénzbeli számadásra, annál kevésbé ily nagy mérvü 80 milliós összegben való részvételre nem kényszerithető. S ime t. ház, ha ezen általam jelzett ördögnös rendszernek minden fázisain végig megyek, mi történt? A tisztelt miniszter ur e képviselőházban programmbeszédjében, mely első lépcsőjét vetette meg, ama fényes pályának, melyen ő itt Jakab lajtorján immár az ég felé emelkedve most egy tökéletes angyali chorus zenéjét hallhatja Bécsben, (Derültség.) a kiegyezésre nézve ekként nyilatkozott: „Mindaddig, mig a közel szomszéddal a bankegyezmény meg nem köthető, addig az idegenhez fordulni nem fogok.“ Igen sokan t. barátaim közül már erre nézve igen correcten azon megjegyzést nyilvánitották a képviselőházban, hogy ez annyit tesz, hogy Európának minden pénzpiaczát végig fogja járni, és ha teljességgel sehol és senkivel nem jut eredményre, akkor fogja az osztrák nemzeti bankot belevonni a negotiatióba.

Midőn egy miniszterelnök ily kifejezéssel lép a képviselőház többségeinek élén a kormánypártra, akkor nagyon természetes, hogy a kiknek érdeke minél alábbra szállittatni az egyezkedés mérlegét, drágábban szabják meg azért és nagyobb áldozatot követelnek. A t. miniszterelnök ur, hogy műszaki szót használjak — mindig en échellon retirált oda, a hol ma van s megfogta igen t. ifju barátomat Márkus Istvánt, ép ugy mint annak idejében a ház nagy jogszagászát — akarom mondani szakjogászát, mely szót Madarász képviselő társamtól tanultam, de az uj szavakban nem vagyok nagyon jártas, tehát csak a szakjogász szót használom, (Derültség a balon.) mondom, a mint megfogta a parlament hirneves szakjogászát Csemegi Károly, hogy ő védelmezte egyedül Tisza Kálmán ministerelnök ur azon rendeletét, mely Magyarország nyilatkoztató gyülekezésre való szabadságát confiscálta, épen ugy Markus István előadó urat, ki midőn conticuere omnes intentique ora tenebant előre lép védőjeképen eme nagyfontosságu törvényjavaslatnak. Én igen jól emlékszem, hogy nagyon megdöbbentem, midőn nem lévén akkor Pesten, a lapokban olvastam, hogy a bankügyi bizottság elé tereltetvén ezen kérdés feletti vélemény nyilvánitás, miután a Lajtántuli országgyülés e kérdést a quota-bizottsághoz utasitotta, az igen t. előadó ur, Márkus István, előállott azon inditványnyal, hogy Magyarország részéről is a quota-bizottsághoz utasittassék ezen ügy. Midőn ezen inditványát megtevé, Wahrmann Mór igen t. barátom és Horváth Lajos t. képviselőtársam kijelentették, hogy ezen inditvány őket annyira meglepé, hogy ők a felett rögtön magokat tájékozni nem képesek, hanem kérik, hogy a bankügyi bizottság jövő ülésében bővebben formulázva terjessze elő ezen inditványt a t. előadó ur. És ugy történt. De már akkor bezzeg megszünt minden scrupulositás, (Derültség balfelől) mert akkorára ők is belátták, hogy jó lesz biz ez, s igy a quota-bizottsághoz lőn utasitva az e kérdés feletti nyilatkozás. Pedig hát t. ház minek kelett vala történni? A banküvyi bizottságnak kategoricze ki kellett volna jelentenie, hogy mintán ezen kérdés tisztán jogi kérdés, s határozottan azon jogi fogalmon alapszik, melyet a 1867: XV. t.-cz. meghatároz, a felett nyilatkozni magát nem tartja illetékesnek, hanem átteszi a kérdést a képviselőház jogügyi bizottságához, és a képviselőház jogügyi bizottságának lett volna feladata nyilatkozni, tartja e Magyarországot kötelesnek ezen 80 millióban való részvételre vagy sem; (Helyeslés a szélső baloldalon) de nem is az történt, hanem a kérdés áttevődött a quóta bizottsághoz, s midőn annak t. előadója Márkus István ur eme határozatot a háznak bejelentette, legelőször is felénk fordulva azt méltóztatott mondani, hogy ő ezen pártnak sympathiájával, kedvezésével nem igen dicsekedhetik, és előre el van készülve, hogy ellenszenvvel fogjuk fogadni jelentését. Nem szólottunk semmit, én sem, mert azt mondá csakhamar rá, hogy milyen igazságtalanság volna előre is elitélni eme müködést; midőn a quóta bizottságnak nincs és nem is lehet más feladata, mint erélyesen meggyőzni a Lajtán-thuli országgyülést követelésének jogosulatlanságáról és nekik tudtukra adni, hogy ebből teljességgel semmi sem lehet, mert Magyarország épen az 1867: XII. t.-cz. rendelvénye szerint semmiféleképen nem köteleztethetik ezen 80 millióban való részvételre. Vártam tehát, figyelemmel olvastam Bécsben a lefolyt tanácskozásokat, de megvallom azon gladiator szerepét elvártam volna a t. előadó urtól (M á r k u s I s t v á n közbeszól: Nem is voltam ott!) vagy hogyha tőle nem legalább elvártam volna azon elvbarátaitól, kik azon bizottságnak tagjai voltak. De ez nem történt; igy tehát igazolva van az, hogy valóban egy ördöngös rendszeresség követtetett e kérdésben, melynek most utolsó stadiumában, a nagy münek betetőzésénél állunk. Ha már t. ház figyelemmel veszem azon iszonyatos nagy áldozatokat, melyek Magyarország részére a lefolyt hét hónap alatt itt a képviselőházban egynehány szavazattöbbséggel megszavaztattak, ha a mindinkább kedvezőtlenebb közgazdasági s financzialis viszonyokat tekintem, engedje meg a tiszt. előadó, Márkus István t. képviselőtársam, ha hozzá fordulok egy keserü jóslattal, a midőn olyan könynyen veszi, hogy 50 év alatt mennyi leszlefizetve és igy milyen könnyen keresztül megyünk ezen terheken, félek, felek, miután mi már 50 év mulva ennek áldásában, de keserveiben sem fogunk részesülni, hogy a nemesis őt fogja utolérni, mert ő mint a háznak legifjabb tagja, a természet rendje szerint oda van utalva, hogy átkát eme nyilatkozatnak s a levágott rendszernek az ő különben igen fényes és sympathikus előadásával támogatott eme kilátásnak ő fogja élvezni keserüségét. (Tetszés a szélső baloldalon.)

Azt mondja a t. képviselő ur, és a t. pénzügyminiszter ur is csak ugy könnyen, hogy 8 millió jön be a bankegyezmény következtében Magyarországra eső javadalomból. Gratulálok neki, de nem hiszem el, hanem vigyázzon rá a t. pénzügyminiszter ur, hogy ne csináljon az utókor ő reá olyszerü calembourgt, mint a 48-as években a horváth bánra irva van, a ki egy halom bankjegyre mutatva azt mondta az itteni élelmezéséért és beszállásért pénzt kérő Pest városa küldöttének, rámutatva egy halom bankjegyre, mely egy szögletben feküdt, hogy ott van, vigyen belőle amennyi kell: „Sie sind sämmtlich auf die Revenuen des Königreiches basirt, es ist nur eine Schwierigkeit, wo man sie einkassirt. Dies ist, versichert unser Held gerade so wie baares Geld, vielleicht noch etwas besser.“ Ha talán ilyen módon vigasztal bennünket, ezzel megvallom az országgyülés bezárásával küldöm közé, a hol a dob pereg, a hol az adóexecutióban elveszik az utolsó véka buzát, a mivel az ember éljen, mig az ujat le nem aratja a vigasztalást, ezt nem viszem haza, hanem ezen okoskodást a t. pénzügyminister örömére és használatára neki magának hagyom.

Márkus István, t. képviselő ur pedig engedje meg, hogy egy horoskopot állitsak fel politikai jövőjére.

Én 10-éves kis fiu voltam, midőn szülőim házánál egy emigrans franczia családból egy öreg nő afféle bon felette gondoskodott és engem chansonettre tanitott. A chansonett igy szól: (Halljuk!)

Je suis un enfant gaté à la miniature
J'aime les petite pâtés à la confiture
Si vous voulez m' en donner
Je suir préte à les marger
La bonne aventure aux gais
La bonne aventure.

A chansonettet 40 és nehány év alatt megtartottam, később felserdülvén, még akkor a girondisták történetét nem irta meg Lamartine arany tollával, de mégis az öreg asszony esteli órákban sokat beszélvén róla, példálóztam neki, hogy nekem jobban tetszenek a juliusi napok történetei, mint a bonne aventure-ös kedves ifiunak dallama. Ő azt mondta, maradjon maga hiven a mellett, a mit gyermekkorában magának énekeltem, a másik vész és küzdelem teljes pályára, lehet halálra, lehet örökös szegénységre kárkoztatná. — Én az utóbbit tartottam meg, és lelkem meggyőződése szerint most is inkább a rómainak ama szavát tartom keblemmel összhangzónak: malo periculosam libertatem, quam quitam servitiem, mintsem hogy a patisseriák és az ifju kort oly nagyon kecsegtető és örömre keltő rózsás pálya iránt a legkisebb irigységet érezzek. Hagyom ezt Márkus István képviselőtársamnak. És sajnálom, hogy nincs jelen, de nem várhatom, mig bejön, mert megigértem neki a corridoron, hogy megemlékezem róla, t. i. Csemegi t. képviselőtársamról. Ő a legnépszerütlenebb, az ország közszabadsága ellen intézett ügyben a miniszterelnök urat egyedül maga védelmezte, midőn mindenki hallgatott.

Most Márkus t. képviselő ur az ő nyomdokaiba lépvén, sokkal nagyobb szolgálatot tesz a miniszterelnök urnak, mint tett Csemegi képviselő ur, a ki szolgálatáért szent István-rendet kapott. Én óhajtom, hogy őt magát a sz. István-rendestül, szőröstől, bőröstől akassza a miniszterelnök ur a Márkus István ur nyakába. (Hosszas derültség balfelől.)

Elnök: Sokat mondott a t. képviselő ur, a mik egyátalában nem tartoznak a tárgyhoz, s érveknek nem tekinthetők; én nem tettem és az általános vitában nem is tehettem rájok észrevételt. De azt nem hallgathatom el, hogy utolsó szavai a parlamenti illemmel nem egyeztethetők össze. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Orbán Balázs: T. ház! A korszakokat jellemzik és vezérlik a jelszavak, melyek magasztos elhatározásokra, dicső tettekre tüzelik a népeket, ha a szabadság szótárából vétettnek; tespedésre és sülyedésre kárhoztatják ha a reactió lomtárából kerestetnek elő. A nemzeti ujjá születés és nagygyá létel jelszavai tündököltek az 1848. korszak homlokzatán, hova ama dicső korszak nagy emberei a „szabadság testvériség egyenlőség“ jelegeit vésték. Ezek varázshatása alatt, ezek valósitásáért oly csodás hősiséggel küzdött a magyar, hogy Európa bámulatba ejtett népei nagykorúsitását elismervén a polgárosult és hivatott népek tanácsában kiváló helyet jelöltek számára.

Alig választ el nehány évtized ama nagy korszaktól s hová törpiték a nemesitő vérkeresztségen átment nemzetünket a jelen kis emberkéi, kik amaz, a világ népeivel közös, nagy jeligék helyett az alkalmazkodás, meghunyászkodás és jogfentartás jezsuiticus jelszavait tüzték gyászlobogójukra. E hamis jelszavakba kapaszkodva rombolnak le mindent, mit ezred év küzdelmei létrehoztak, mit 1848. oly hatalmasan tetőzött be. Ők az elmélet és a gyakorlat közti finom megkülömböztetést használják irtó fegyverül, a jogot elméletileg fentartják mindenben, de gyakorlatilag annak érvényesitését elodázzák.

Igy elméletileg önálló államnak mondják Magyarországot, de gyakorlatilag az államiság minden kellékeit feladják s alárendelt tartománynyá, kifosztott gyarmattá sülyesztik.

Elméletileg elismerik, hogy pénzügyeink önálló kezeléséhez kétségbevonhatlan jogunk van; elméletileg azt sem tagadják, hogy nemzetgazdászati tespedésünk orvoslására, zilált hitelviszonyaink rendezésére, állam háztartásunk egyensulyának rendbehozatalára: az önálló bank elengedhetlen kellék; a felállitása iránti jogot is megtartják a papirosan, de a gyakorlatban a minket nyomorgató és tönkre tevő osztrák bankot teszik sorsunk urává.

Pénzügyi önállóságunk feladása már önmagában is érzékeny veszteségeket okoz hazánknak. a 80 milliós bankadósság harmad részben való átvállalása pedig egyenesen a nyilvános kifosztás jellegével bir. Ki volt már több izben mutatva s jogilag megállapitva, miszerint Magyarország semmi szin alatt sem kötelezhető arra, hogy ezen adósságból egyetlen fillért is fizessen; a kormány és a ház bizottságai is indokolásaikban azt többszörösen hangsulyozzák, a jogot elméletileg a nemfizetéshez fentartják, mindazonáltal gyakorlatilag a 24 millió frt átvállalására kötelezik szegény hazánkat.

Csengery Antal elnöki beszéde,

melyet a m. t. akadémia XXXVIII-ik közgyülésén tartott

(Folytatás.)

A nyelvujitás tulságai mellett emlitsem-e a szókötés mindinkább terjedő idegenszerüségét. Csuda-e, ha ilyen körülmények közt akadémiánk, a mely kezdetben a neologia zászlóját lobogtatta, mint nyelvünk őre, szükségesnek vélte most külön folyóirat alapitásával is gátot vetni Arany Jánosként a magyartalan magyarság megdöbbentő invasiójának? Miveltebb nyelveket is fenyeget olykor hasonló veszély. Ismerik önök az angol kritika folytonos küzdelmét az Amerikából és a gyarmatokból behozott kifejezések és szólásmódok ellen.

Az akadémiai föladata őrködni nyelvünk fölött, csak növekedett fontosságában, mióta idegen hatalom ellen biztosságban érezzük e kincset s a hazafi gond, nem tudva, hogy önmagunktól is van ok félteni, nem tartja szükségesnek körüle virasztani.

Annál szükségesebb ez az őrködés, tisztelt közönség, mert a mi eddig csak elméletileg vonzott, a gyakorlati élet szüksége gyanánt is állván előttünk, irodalmunk rendszeresebben és nagyobb mértékben most kezdi magába fölvenni, a mit más nemzetek a tudomány és irodalom terén alkottak; most kezd csak válni minden oldaluvá, törekedvén elsajátitani az összes müveltséget. S nehéz föladat, de okvetlenül megoldandó, hogy a midőn nyelvünk modernné válik is, megőrizze nemzeti voltát. Ugyanaz az átalakulási folyamat, a melyet Olaszországban is látunk, az általános, nemzeti élet fölpezsdülése óta. S ha Dante nemzete is érzi jelenleg is, mint Villari irja, mennyire nehéz oly irodalomban, mely még nem hóditotta meg a közmiveltséget, az irónak modernnek és egyszersmind nemzetinek lenni: a fensőbbség némi érzetével veszszük tudomásul, hogy Olaszországban merőben különböző szójárásokat beszélnek még a müveltek is, mig mi általában elmondhatjuk már, hogy ugyanazon egy nemzeti nyelven szól az összes müvelt magyarság.

Ha az egységes nemzeti élet hiányában keresi az olasz az érintett körülmény egyik fő okát; nem kereshetjük-e viszont mi is egyik okát az örvendetes jelenségnek, a melyet emliték, abban a körülményben, hogy nyelv dolgában a központi törvényhozás egy nemével birunk akadémiánkban; — oly nemével a törvényhozásnak, a melyről már Teleki mondotta, hogy nem tulajdonit magának más hatalmat, más tekintélyt, mint a melyet a legtisztább inditó okok, a bátor, de szerény ügyekezet, és az igazságnak, az elvégre is mindenen diadalmaskodó igazságnak őszinte hirdetése ad?

Nélkülözhetjük-e immár ezt az ellenőrző és szabályozó befolyást? Miután akadémiánk nyelvmivelő társulatból, istennek hála, egyszersmind a tudományok akadémiája lett: szabad-e felednünk a tudományok mivelése mellett a m a g y a r n y e l v e n mivelés jelentőségét; nem kell-e a tudós akadémiában is, mint arany János mondá, mindig maradni valaminek az egykori nyelvmivelő társaságban is?

Francziaországban, tisztelt közönség, a tudományok akadémiái mellett maiglan fennáll a franczia akadémia. Nem hiszik, hogy feladata be volna fejezve, habár a franczia nyelv, helyes irás és szófüzés tekintetében, a legkisebb részletekig kimivelt, prózai és költői kifejezéseiben a leggyöngédebb árnyalatokig szabályozott nyelv, elannyira, hogy idegen alig értheti meg a franczia kritika érzékenységét. — Szabályozottság, a melylyel igen jól egybefér a styl változatossága. Igaz, hogy a kristály tisztasága némi merevséggel párosul. — De ez a szigor, ez a szabályozottság és szabatosság alapitotta meg szellemi tárgyakban és az emberiség közös ügyeiben a franczia nyelv világuralmát; mig világossága az értelmiségnek kiváltságos nyelvévé tette. Nincs nyelv, a melynek törvényei szorosabban meg volnának állapitva. Innen a kifejezések szabatosságának az a kötelezettsége, amelyet a franczia senkinek sem enged el, a ki tollat fog kezébe. S attól. a ki az irodalomban lép föl, megköveteli, hogy ismerje és teljesitse az előadás törvényeit is. A franczia iró, kivétel nélkül, gondot fordit e tekintetben is munkájára. Kitünő tudományos irók, mint az előadás mesterei, a szépirodalom legjobb neveivel állanak egy sorban; s nem kisebb büszkeséget helyeznek a koszura, a melyet az Akadémie Française-tól nyernek, mint arra az elismerésre, a melyet az Académie des Sciences nyujt nekik. Nisard szerint — s ez a valódi franczia felfogás — ott veszi kezdetét az irodalom, a hol a müvészettel találkozunk. Az előadás müvészete, s a franczia nép nagy érzékenysége ezen érdem iránt a tudománynak is szélesebb körben szerez részvétet, fokozza az iró hatását, biztositja müve fenmaradását, S innen van, hogy a beszéd és irás tisztasága, szabatossága, a kifejezések nemessége és szépsége az irói körökön tul is anynyira el van terjedve a franczia nemzetnél.

Olyan tökély a melyet csak az angol nyelv és irodalom közelit meg, az élő nyelvek és irodalmak közül, azon különbségekkel, a melyek e két nagy nemzet szellemi sajátságának eredményei. A német nyelv és irodalom távol van ezen eszménytől. A kik e tudós nemzetnél mesterei az előadásnak, maguk is franczia befolyás alatt állottak. Ezek azonban csak kivételes jelenségek. Mint a berlini akadémia tudós titkára irja, a németben a szép forma érzéke, az izlés, a müvészi elem kevésbbé van kifejtve, mint a francziában. Elmélkedő, philosoph nép, mely inkább az igaz, mint a szép után törekszik. Egy nép sem tanulja többet a régi világ remekiróit: de ez a tannlmány is több hatással van nálok a philolog, mint a stylista kiképzésére. Némi tekintetben áll reájok, a mivel a francziák vádolják, hogy nincsenek sajátos szavaik, sajátos kifejezéseik, hogy philosophiájuk nem birja határozottan kifejezni elvont eszméit, csak megközeliti, gyanittatja mintegy. A mennyi iró, csak nem annyi helyesirás; a hány vidék, annyi kiejtés; a népies és irodalmi nyelv nagy ellentétei, s a styl rendkivüli elhanyagolása, kivált a tudományos iróknál. Egyáltalán, hogy az utóbb idézett német tekintély szavaival éljek, nyelv tekintetében olyan állapotok, a melyek nem méltók egy nagy mivelt néphez, s a melyek megfoghatóvá teszik előttünk, miért nem lehet a német nyelv világ-nyelvvé, miért nem vetekedhetik e részben az angollal és francziával.

S kitünő férfiak, a kik érzik e nagy mivelt néphez nem méltó viszonyokat, miként vélnek segithetni e bajokon? Ugyan azon uton, tisztelt közönség, a melyet a franczia nemzet követett; azon az uton, a mely e tudományos intézet alapitására vezette nálunk is a legnagyobb magyart. Mikor a német egység nagy eszméje valósulni kezdett, e világtörténeti esemény elragadó befolyása alatt inditványozta Du Bois-Raymond, a berlini tudományos akadémia titkára, egy központi intézet alkotását a német nyelv akadémiájában, hogy e nyelv törvényeit kifejtse s mindazon eszközökkel, a melyeket a franczia akadémia alkalmazott, elömozditsa nemzeténél a beszéd és irás müvészetét is.

Nem tartozik ide tisztelt közönség, vizsgálni az okokat, a melyek miatt e nagy eszme mind e mai napig nem létesült. Főleg politikai tekintetek, a melyek miatt a tudományok nagy német akadémiája sem jöhetett mindeddig létre, a melynek szükséges voltát Mohl Róbert oly alaposan kifejtette. Én csak az irányt akartam megjelölni; azt a nagy fontosságot, a melyet a miveltségben messze előre haladott nemzetek is tulajdonitanak a nyelv és irodalom akadémiájának napjainkban is. — S rámutatva a tökély azon fokára, a melyre a franczia nyelv emelkedett, és a melyre, mint eszményre tekinthet sok tekintetben a tudós németség is, éreztetni akartam mintegy a nagy közönséggel is, hogy nem törekvéseink erőtlensége, hanem a feladat nagysága az oka, ha azon nagy czélok közül, a melyeket akadémiánk elé alapitóink bölcsessége tüzött, bármily nagy előhaladást tettünk e téren, az első sincs még megközelitve. Hiszen tisztelt közönség, nem kisebb e föladat, mint a különleges nemzeti szellem termékét, nemzeti nyelvünket, eredeti sajátságainak megőrzése sőt kifejtése mellett, az egyetemes emberi szellem szabaton és müvészi közegévé emelni. Oly föladat, a mely karöltve jár akadémiánk másik, nem kevésbé nagy és soha be nem fejezhető föladatával, a tudományok mivelésével és terjesztésével. Mert az irónak egyaránt kell birnia nyelvét és szaktudományát, s a nyelvész és tudós együttes közremüködése által juthat el valamely irodalom arra a fejlettségre, a melyen az általános igazságokat, ha ugyan élő és örökké fejlődő szervezetről szólván, Nisard e kifejezését használnom lehet, véglegesen megállapodott nyelven fejezi ki.

S ha nyelvünk kiképezése sem eszközölhető tudományos müködés nélkül; ugyanez a nemzeti hüség, mely nyelvünk mivelését, a nemzet önfenntartása érdekében legelső feladatául jelölte ki tudományos intézetünknek már ezen okból is másik, nem kevésbbé fontos teendőjévé tette szükségképen a tudományok magyar nyelven mivelését és terjesztését is.

Teljes ismeretével birt Széchényi, minő hatalom rejlik e szóban: tudomány. Tudta, hogy nemzete jövőjének biztositása végett, a mi összes politikájának egész élete,müködésének irányelve volt, nem kevésbbé szükséges e nemzet szellemi erejének f e j l e s z t é s e, mint f e n n t a r t á s a. S ha aggodalmas óráiban nem egyszer, mint mondá, ugy tünt fel előtte a magyar, mint vajmi éhes és sovány sas, mely a civilisatiótól elszigetelt szikla kupján ül, mig a nyavalygós üntulbecsülési álmainak vége nem szakad: a reformer azon boldog perczeiben, a melyek erőt adnak a küzdelemre, a hit és remény szárnyain szállt képzelete azon szebb jövö felé, a melyben jóslata szerint l e s z Magyarország; és látta az ideál népet, mely személyes erényeiben és lelki fensőségében birja az olvasztó varázst. A mely nép pedig élni akar, ugymond, ilyen olvasztó szerepre kell emelkednie, Egyedül felsőség által menthetjük meg szerinte fajtánkat, vagy sehogy sem. Nem a mennyiség hirdette e székből, hanem a minőség a szellemi erőnek sarkalata. Őt nem ijesztette csekély számunk, de fennmaradásunkért azért remegett, mert fajtánk anyagi, mint szellemi léte oly fölötte könnyü. Nem azért forog veszélyben lételünk, mert kevesen vagyunk, hanem mivel sulyunk parányi.

Ime, tisztelt közönség, az inditó okok, a melyeknek következtében a magyar nyelv akadémiája mellett, mely a magyar nemzetiségben s ezzel összes állami életünkben gyökerezik, létre kellett jönni egyszersmind a tudományok akadémiájának is; létre azért, hogy megszerezzük, s a mennyiben meg van, fejlesszük e fontos tényező által is azt a felsőbbséget, a mely e földön fajunknak egyedül biztosithatja a vezéri szerepet, hogy megszerezzük és fejlesszük az által is azt a szellemi erőt, a mely előrehaladottabb miveltségek terjeszkedési ösztöne ellen egyedül tesz képessé nemzetet kitartó küzdelemre; és hogy a bennünket magyarrá, magyar nemzetté idomitó sajátságok megőrzésével

Mi a mesterileg összebonyolitott kérdésnek a quota-bizottsághoz való utasitását, a kétségtelen jognak alkudozás tárgyává tételét előzetesen is elleneztük, mert átláttuk, s jóelőre megis jósoltuk, hogy az a 24 millió frt bankadósságnak átvállalását eredményezendi.

Ezt mi előre tudtuk, mert már ismerjük a kormány azon taktikáját, mely szerint a várat megkerülés által keritteti kézre. Ezen finom strategia jelezve volt a hires ostendei levélben, fájdalom sokan ültek fel ezen diplomatikai cselfogásnak, attól a hazára jót remélvén. Csakhogy a kormány az osztrák megátalkodottság várának ostrománál soha sem alkalmazta még a megkerülés taktikáját, hanem igenis alkalmazta mindig és mindannyiszor, valahányszor a nemzeti jogok és érdekek erős várát kellett az ellenség kezébe játszani.

A megkerülés taktikája játszotta oda az önálló magyar vám- és bank erődjét s azzal egész jövőnket az osztrákoknak. A cselfogások lövegeit, a többnemü recompensátiók képezték, melyekkel kerülő utakon a haza erős hadállásait kapitulátióra birták; de a kilátásba helyezett recompensatiók aztán egytől-egyig füstbe mentek, vagy a mi még ennél is roszabb uj terhekké változtak át.

A bankegyezménynek sem hiányzott a maga reconpensationalis háttere, nem is váratott az sokáig magára; mert ime megérkezett a 80 milliós bankadósság harmadának átruházásában.

A kormány és a bizottsági indokolás azzal igyekezik vigasztalni bennünket, hogy a jogfentartás nagy elve e kérdésben is meg van óva, ki levén mondva, hogy Magyarországot semmi szin alatt nem lehet ezen adósságban való részvételre kötelezni, hanem hát a kiegyezés meghiusulásának meggátolásáért recompensátióként mégis át kell azt vállalnunk. Vagyis, elméletileg ugyan nem tartozunk semmivel; de gyakorlatilag azért fizetünk mindent a mit az osztrákok jónak látnak reánk róvni. A kiegyezéshez nagyon illik a recompensátió, a mennyiben mindkettő az ököl jogon alapuló kifosztatásunkban határoztatik meg.

Érezte a kormány is, mert lehetetlen nem éreznie, hogy itt hazánk ellen egy kárhozatos attentatum követtetik el, igyekezik is azt mindenképen szépiteni; és el kell ismernünk, hogy a keserü méreg-lapdacsok megaranyozását egészen a büvészetig vitte. A bankadósságban való részesitésünknek szépitő mezét fel is találjuk az indokolásban, hol az mondatik, hogy az átvállalás a legközelebbi 10 év alatt anyagi áldozatot nem ró hazánkra, mert annak törlesztésére a banknyeremény forditatik, a mit eddig hazánk ugy sem élvezett; a fennmaradandó rész törlesztésére pedig egy 50 éves hosszu cyclus szabatik meg.

Humor szülte élcznek vennök az indokolás ez érvét, ha az ország törvényhozása elibe terjesztett okmányban nem olvasnók; igy azonban a törvényhozás méltósága szánszándékos arczul csapásának másnak nem mondhatjuk, mert oly hülyeséget csak még sem lehet komoly meglett férfiakból álló népképviseletről; sőt még annak kormányt támogató többségéről sem, hogy egy ily képtelen állitásnak hitelt adjon, hogy egy ily vastag ámitásnak felülüljön. Mert hisz abból, hogy az osztrák bank eddig szabadalom nélkül fosztotta hazánkat, nem következik, hogy az ezutáni kifosztatásunkra szabadalmat adjunk. Ha az osztrák bank jegyforgalmának egyedáruságáért eddig nekünk mit sem fizetett: nem következik, hogy államkincstárunkat e biztos jövedelmétől ezután is megfosztatni engedjük.

Az indokolás maga is elismeri, hogy a banknyeremény minket illető része még a közös bank és az 50 milliós nyomorult dotatió mellett is évenkint megközeliti a fél milliót, a valóságban pedig, ha csak a mostani tényleges forgalmat vesszük is számitási alapul, az nem annyit, hanem a lekötött tiz év alatt 30 milliót adna ki. Azonban nekünk veszteségünk mérlegelésénél nem a jog és nemzetellenes jelen helyzetet, hanem egy önálló magyar jegybank lehető nyereményét kell számitásba vennünk, és akkor egészen más eredményt vonhatunk ki, mert Magyarországnak, hogy a sokoldalu igényeknek megfelelhessen, oly jegybankkal kellene birnia, a mely az érczfedezetre kibocsátott bankjegyeken felül legalább is 100 milliónyi contingentalt, vagy bankszerü fedezetre kibocsátott jegyforgalommal birjon; ha már most ennek kamatját hanem havonként tökésitett kamatok kamatjait számitásba vesszük, az 10 év alatt 50 millió hasznot hajtana államkincstárunknak.

Ezen egyedül helyes számitás szerint 50 milliót, sőt az önök izlése szerinti közös banknál is 30 milliót dobnak oda recompensatióként az osztrákoknak, az ezt követő 10 év alatt s a 10 évet követő 50 évre még ráadásul átvállalják a fennmaradandó 21 millió frtot, mely a mi zilált hitelviszonyaink közt nem 20 milliót, hanem legalább is annak kétszeresét teszi, mert önök közgazdasági politikája még a feltevés lehetőségét is kizárja, hogy 10 év mulva kedvezőbb pénzügyi helyzetbe jöjjön hazánk. Ez uj adósságot tehát kölcsönből kellend törlesztenünk, mi az átvállalt terhet nagy mérvben fogja sulyosbitani. Hazánk vesztesége tehát e gyönyörü üzletnél, ha az önálló banknyeremény mérlegét vesszük zsinormértékül, 90 millió a közös bank mellett sem kevesebb 50—60 millió forintnál.

A kormány és a bizottsági indokolás azzal vigasztal bennünket, hogy a 10 év letelte után sem fogja ez az ország adó erejet igénybe venni, mert, bár miként rendeztessék is a bankügy, annak jövedelme bizonnyal fedezni fogja a következő 50 év alatt az átvállalandó adósság esedékes részleteit. Ez érv a legsulyosabb vádpontot képezi kormányunk ellen, mert annak valódi értelme az, hogy nem elégesznek meg azzal, hogy 10 évre az osztrák bank önkényeinek dobják oda pénzügyeinket, hanem az azt követő 50 évre is lekötik jövedelmi forrásaink egyik jelentékenyebbikét. Csoda, hogy kormányunk ily bőkezüsége mellett, még mennyei jussunkat is ráadásul nem követelik az osztrák bank emberei.

De eddigi felszámitásom, csak az állami veszteség mérlegét mutatja; ennél azonban jóval többre megy azon veszteség, a mi ez intézkedés folytán az állampolgárokra fog sulyosodni, mert a mily bőkezü kormányunk az osztrák bank, ép oly szükmarku hazánk irányában; hisz az az 50 milliós dotatió mit — hitelvesztett, kün elfogadást nem nyerő — pénzjegyekben hazánknak juttatnak, nem arra való, hogy hitelszükségleteinket fedezze, hanem hogy, a banknak hasznot hajtó, hitel pangásunkat még tetézze. Semmi ezt kézzel foghatóbban nem bizonyitja, mintha e dotatiót az ország lakóira felosztjuk, a midőn kitünik, hogy egy egy lélekre 3 forint nehány krajczárnál több nem esik. Avagy, ha közös kiadásaink, adósság kamataink, és vasuti kamat garantiánk 100 milliót jóval tulhaladó, évi összegét viszonyitjuk e dotatióhoz, mely annak felét se teszi; már pedig ezen tartozásaink mind kimennek az országból, s abból vajmi kevés szivárog ide vissza.

Semmi sem természetesebb, hogy egy országban, honnan ily roppant künnrekedő összegek vándorolnak évente ki, ily csekély dotatió mellett meg kell akadni minden fejlődésnek, minden életképes nemzetgazdászati mozgalomnak, minden forgalomnak. Egy ily országban mindenki az uzsorakölcsönre van szoritva, s mindezt végeredményben, az adófizetők kimerülése és az államcsőd követendi. És önök arra kényszeritik az országot, hogy mindezen rosznak okozóját még 90 milliónyi praemiumban is részeltesse. Szép bibliai jámborság ez, mely a követ dobót, kenyérrel dobatja vissza, csakhogy az ily eljárást a politikában eszeveszettségnek szokták nevezni.

Továbbá az indokolás azzal akarja a kigyó fulánkját kivenni, hogy ezen adósság átvállalásánál az osztrák bankkal semminemü közvetlen kötelezettségi viszonyba nem lépünk, hanem csakis az osztrák állam részére kötünk le bizonyos évi járadékot. De hisz t. ház! épen ez képeziaz eljárás botránykövét, hogy mi az osztrák államnak, tehát a tékozló adósnak adósitjuk be magunkot. Ismétlődése ez azon spanyol koldus históriájának, ki a szoros utba helyezett szent kép alatt puskát szegezve kért alamizsnát.

Azt mondja az indoklás, hogy az átválalás által csak a normális viszony helyreállitása czéloztatik. De hát kérdem normális viszony-e az, a miben mi Ausztriával együtt élünk? Hisz ez tiszt. ház, valódi ostromállapot, melyben sarczolnak minket könyörtelenül minden téren, a közös kiadásoknál, a vámnál, a banknál, tarifiánál, restitutióknál, Lloydnál, Dunagőzhajózásnál, vasutainknál, sőt még adósságaink kamatjainál is.

Azt mondja végre az indoklás, hogy a politikai eszély parancsolja a gyakorlati kiegyenlités keresését, és a gyakorlati kiegyenlitést akként értelmezik, hogy fizessünk mindig az osztrákokért, s engedjünk mindenben az osztrák követeléseknek: engedjünk mindig mi, és soha ők. Mi a szegények, a kiéltek, a végletekig kizsaroltak vállaljunk el minden terhet, mig ők: a mi három százados munkánk gyümölcsein felgazdagultak, csak a könynyitést élvezzék. A terhet hordjuk mi, a hasznot vegyék el ők. Megvallom t. ház, hogy ez nagyon furcsa alkalmazása a méltányosságnak s még furcsább magyarázata azon politikai eszélynek, melynek synonimját a hülyeségben találjuk fel.

T. ház! Én a 80 milliós bankadóság kérdését a közös bank folyományának tekintem, az a kárhozatos kiegyezési törvények kiegészitő részét képezi. Összefoglalták azt magok az osztrákok, valamint kormányunk is oly módon terjeszté azt a t. ház elibe, mint az összes kiegyezési törvények zárkövét, melynek el nem fogadása amazoknak egész teljeségükban való meghiusultát vonná maga után. Erre is vonatkozik tehát a t. háznak azon határozata, hogy az összes kiegyezési törvények, és igy ez is, csak együttesen terjeszthetők szentesités alá, miből önként következik, hogy az egyiknek elbukta a többinek is érvénytelenségét vonja maga után.

E határozatba vettem én t. ház reményemnek utolsó horgonyát, mert én a haza üdvét érdeklő ügyekben opptimista vagyok. Nem tehetek róla, de én a hazaszeretetet, a haza javára való törekvést oly közös, lételünkkel összeforrott Isten által az emberi kebelbe oltott érzetnek hiszem, miszerint nem tudok magamnak oly fásult szivet képzelni e hazában, melyben ez érzelem gyökeret ne vert volna. Nem tudom feltenni, hogy lehesen e háznak oly tagja, a kinek szive meg ne döbbenjen, lelkiismerete figyelmeztetőleg fel ne szólaljon. a midőn szavazatát adja azon öntudattal, hogy az a haza végtelen károsodását, sőt vesztét vonhatja maga után.

Igaz ugyan, hogy a szomoru tapasztalatoknak egy hosszu sora áll mögöttünk, oly dolgok történtek, a melyeket hihetetlennek, a magyar sziv dobbanásaival összeférhetlennek, a magyar kebel romlatlanságával össze egyezhetlennek tartottam; de azért én még se tudok a javulás és a helyes utra térés lehetőségének édes reményéről lemondani; nem tudom feltenni, hogy a magyar nemzet választottjainak kebléből kihalt légyen egészen a honszeretet azon nemesitő érzete, mely még a börtön lakóiból is képes hősöket és honvédőket alkotni.

Uraim! népképviselők! e végzetes perczben, midőn nem csak önök reputatiója, hanem a haza sorsa felett vettetik el a koczka, szálljanak magukba, és engedjék keblükbe behatolni azon villanyszikrát, mely bizonynyal fel fogja gyujtani ott a hazaszeretetnek hamvadozó szent lángját. Ma önök egyetlen szavazattal helyrehozhatják mind azt, a mit három év alatt mulasztottak. Ma a vétséget erénnyé, a hazakárositást honmentéssé, a kárhozatot üdvösséggé, az átkot áldássá, a bélyeget ragyogó érdemkoszoruvá változtathatják át. A haza nemtője, mely könyezve fordult el, ihlettől ragyogó arczczal fogja áldó kezeit önök fölé terjeszteni, s ez áldás dicsfénye késő unokáikra is szét fog áradozni.

De ha mindezek nem képesek a reactio jégkérgét kebleikről leolvasztani.

Elnök: Bocsánatot kérek, nagyobb tisztelettel méltóztassék a képviselőház tagjairól szólni. Illendő szayakkal meglehet mondani, de olyanokkal nem, melyek semmiféle művelt társaságban nem tartatnak az illemmel megegyeztethetőknek. (Élénk helyeslés jobbról, ellenmondás balról.)

Orbán Balázs: Ha ez utolsó perczben sem képesek egy honmentő elhatározásra; akkor kár volt a büntető codexbe paragraphust nem iktatni, mely a 80 milliós bankadósság átvállalását ócsárlókra is szigoru büntetést szab, miként gondoskodtak már a közös ügyek nyolczadik szentséggé való avatásáról.

Igy azonban, sőt még büntető codexi intézkedéssel sem fogják megakadályoztatni, hogy önök ez ujabb államcsinjét a haza összes lakói hazaárulásnak ne bélyegezzék.

Elnök: Ezért a nyilatkozatért, melylyel a ház többségét hazaárulással vádolja, ezennel rendre utasitom a képviselő urat. (Élénk helyeslés a jobbról. Felkiáltások a balról: csak nézet dolga.)

Orbán Balázs: Itt a nemzet a biró, miniszterek és az igennel szavazó képviselők a vádlottak padján ülnek. Fölmentést csakis a törvényjavaslat elvetésével nyerhetnek. Én részemről elvetem azt s általánosságban sem fogadom el a részletes tárgyalás alapjául.

Elnök: Miután még többen vannak feljegyezve, holnap délelőtt 10 órakor folytatni fogja a tanácskozást.

Törvényszéki csarnok.

Az országos és nemzetközi biztositó-társaság intézői elleni fenyitő per végtárgyalása.

[Ötödik nap jun. 17.]

Az előző napokon keresztül vitt tárgyalások pótlására a törvényszék kiadta a szakértőknek a hamisitásokra vonatkozó iratokat; a pénztárkönyv megvizsgálása után az elnök csupán 2 frt különbözetet konstatál és azt hiszi, hogy decz. 10-én az elnökség nem vett át készpénzt. Stranszky bemutatta másolatkönyvét annak begyőzésére, hogy Stoicshoz irt két levelet s ezekben nyiltan ki van téve, hogy a Nemzetközinél nyilt állások elnyerésénél, az alkalmazott köteleztetik a biztositékot intézeti részvényekben letéteményezni.

Stranszky egy biztositó iratot kapott kelet nélkül, melyben provisiót — és pedig 8 frt 50 kr. darabjáért — igértek neki a részvények elhelyezéseért, kiállitva Batthyányi és Hirschfeld által. Stranszky vallja, hogy eziránt a gróffalés a báróval beszélt.

Hirschfeld rendesnek találja az eljárást, de megjegyzi, hogy ennek semmi foganatja sem volt.

Gr. Batthyányi előadja, hogy e provisio levél felszámitás végett keletkezett Hirschfeld ajánlatán az igazgatók tanácskozni fognak. A szakértők véleménye szerint a részvényivek és elismervényeken szemlélhető aláirások részbenWottitz A. kezétől származnak. Vannak azonban oly rászvényjegy aláirások is, melyek ugyan nem Wottitz által irattak, de mind sikerült utánzásai az eredeti aláirásoknak; ésegy kéz által készitettek. A szakértők ezen véleményére vádlott Wottitz, illetve védője; konstatálni kérte, hogy a tények által bizonyitott valódi aláirásokat is hamisaknak véleményezik, mert Neugebauer és Várady aláirására is azt mondák a szakértők, hogy hamisak — holott az illetők nem tagadták azok valódiságát.

Gr. Batthyányi mindezt nem tagadja. Gr. Csáky ajánlotta Bodonyit, kivel aztán kissé bizalmasabban beszélt, miután Stranszky által ajánlva lett a 2400 frtos fizetéses pénztárnoki állásra. Deutsch igazgatóval akkép egyezett meg, hogy 5000 frt óvadékot akkép fizeti le, hogy 2500 frtot azonnal letesz, 2500 frtot pedig az állás elfoglalásakor, Midőn a 2500 frtot lefizette, Fuchs kérdezte. hogy a nagy vagy kis cassába tegyék-e? az mondatott, hogy a 12,500 frttal együtt majd elküldik a vezérügynökséghez Zágrábba. Beszélgetve mindenféléről Fuchs igen jól adta midőn elmondá, kicsivel kezdjük, nagygyal végezzük, mutatta neki a magyar nemzeti bank alapszabályait és biztatta, hogy ott lehet majd jó állásra szert tenni. Eleintén pénztárnoknak, utóbb főkönyvvezetőnek, végre irodafőnöknek nevezték ki. Ezt látva, hogy itt lehet mindenki a mi akar, lemondott az állásról és visszakérte biztositékát, meg is kapta a biztositékrészvényeket. Kára 3000 frtra rug.

Deutsch csupán azt mondja, hogy tanu nagyon elhatározatlan volt, melyik állást foglalja el — a biztositékot intézeti részvényekben vették át — midőn lemondását tudatta Dörner, meg is küldötték neki részvényeit, a zágrábbi pénzküldeményre vonatkozó beszédéről mitsem tud. Dörner ebbeli állitása valótlan.

Grünhut Edét organisatornak fogadták fel a szokott módon.

Bodonyi Kajtár Kálmán részvényjegyzéseit valóknak ismeri, mert az természetesnek találja, hogy a főhivatalnokok részvényesek is lehetnek, midőn a „Tisza“ főtisztje volt szintén kellett 10 részvényt per 100 frt venni, ma valamennyi nem ér 5 garast. Nem lett rábeszélve, önszántából jegyzett. A gróf protegálta, s igy lett a Nemzetközi hivatalnok, Deutsch nem is jó szemmel nézte ezt. Elutazott szervezni, de előbb figyelmeztette a grófot, hogy vigyázzon nehogy befonják és károsodjék.

A károsultak sorrendjében hallgatták ki Borovitz Manó kaposvári aranymüvest. Biztositó ügynökséggel már régebben foglalkozván, midőn olvasta a hirlapokban a Nemzetközi életbeléptetését, levélileg jelentkezett ennél a vezérügynökség miatt; késznek nyilatkozva készpénzbeli biztositékot nyugtani. Január 8-ikán Budapestre jött és Deutsch igazgatóval értekezett, minek eredménye egy szerzőpés lőn. Tanu megnyerte a vezérügynökséget 800 frt fix fizetés mellett. A biztositék 1000 forintból állott, melyet tanu lefizetett és szerződésileg beleegyezett e pénzen intézeti részvényeket jegyeztetni. Mindjárt összeköttetésük elején figyelmeztette tanu az igazgatóságot, hogy ne állapitson oly csekély dijjegyzéket, minthogy aggályt kelt az a közönségnél Végre is megszüntette a viszonyt visszakérte biztositékát — de csak részvényeket kapott. Már pedig ő nem vett részvényeket s ezt határozottan ki is jelentette akkor, de gr. Batthyány azt mondá, hogy csupán 1/2 év mulva beleegyezésével fektetik a 1000 frtot intézeti részvényekbe. — Gróf Batthyány erre nem is emlékezett, sőt kijelenté, hogy nem hiszi, miszerint igy alkudozott volna.

Fuchs nem tud semmit a dologról, mire Borovitz is kijelenti, hogy Fuchs nem vett befolyást az alkudozásra.

Deutsch nem tett megjegyzést Borovitz előadásához. A biztositék akkép volt szolgáltatva, miként az irott szerződés szerint megállapodtak. Tanu nem oly tapasztalatlan, hogy aláirt volna olyasmit, mihez nem járult, már pedig a szerződés világosan részvényjegyzésről szól.

A törvényszék Dörner Ferenczet és Lamberger Vilmost meghiteltette.

Ezután felolvasták a választmányi jegyzőkönyveket, melyek az intézet január havi müködésére vonatkoznak. Deutsch és Fuchs már ekkor felkérettek, hogy mondjanak le az intézet .vezetéséről. Deutsch hajlandónak nyilatkoztt állását a titkári állással felcserélni, Fuchs azonban csupán végkielégités esetén akart engedni. Ekkor az igazgató tanács kijelentette, hogy leköszön és a kormányt erről értesiti és biztos kiküldetését kéri.Már a jövő ülésen Fuchs és Deutsch késszégesen átadták lemondásukat az intézetnél. Február hó 2-án Fuchs végképen lemondott állásáról. Mindezekről ki lett ma hallgatva báró Splényi, Fuchs Miksa és Fakh Gedő volt igazgatók, Splényi és Fakh nem igen tudtak egyebet mint a mit a jegyzőkönyvek tartalmaznak, de Fuchs Miksa (nyugati vasut igazgatója) érdekes képét ecsetelé az akkori nyomós viszonyoknak, csupán gr.Batthyányi iránti szivességből akarta az örvényfelé gördülő intézetet megmenteni, a tanácsban sokat fáradt az ujra organizálásn, igyekezett kiküszöbölni azon elemeket, melyek az intézet létét veszélyeztették. Persze folyton azt hivé, hogy azon 100,000 frt, melyet az igazgatók kimutattak valóságos értéket képvisel! De a gróf gyenge volt — a sok könyörgésnek engedve nem tiltotta ki a hivatalnokait — tanu tehát visszalépett, ámbátor, hogy itt ugyis hiába minden törekvése sem az igazgatótanács sem a két igazgató nem látták azon örvényt, mely felé hajtanak és mely előtt álltak, hiába óvta és figyelmeztette őket tanu, nem kerülték el sorukat. Deutschot csupán néhány napi müködéséből ismeri, nagy tevékenységet fejtett ki és a szakmáját ugy látszik értette is; Fuchs aligazgatóról egyáltalán mitsem tud, igen szerény embernek tünt fel.

Még kihallgatták Rosenstern Károly tanut, ki Hannoverben Einbek-ben született, 33 éves és gr. Lónyay Menyhért szt-lőrinczi birtokán gazdatiszt. Az időben hirlapokból vett tudomást egy 3000 frt fizetéses nyilt állásról Stranszky elvezette Deutschhoz, ki Royal belge czég alatti hivatalban fel is fogadta Stanszkytól már eleve megtudta, hogy 4000 frtot kell Nemzetközi részvényekben deponálni adott tehát készpénzben 2000 frtot és egy 2000 frtos váltót, ezen szerzett 80 részvényt, de kikötötte szerződésileg az igazgatósággal, hogy kilépte esetén készpénzben kell ovadékát visszaadni. Midőn észrevette az intézet mibenlétét, felmondott. Habár nem tudja, hogy ki volt a terjesztő — mégis egyáltalán a hivatalban azon hiedelemben éltek, hogy a Royal belgenek filiálja a „nemzetközi“ pénztárnoksága alatt gr. Batthyánynak kezeihez nem fizetett semmit.

Három távol levő tanu vallomását olvasták fel. — Matuska Ferencz liquidátor 300 frtot jegyzett részvényekre, Telek András hivatalszolgának 500 frt kautiója és egy havi fizetése veszett oda, vallomása végén elmondja, hogy őt és Juszt collegáját báró Hirschfeld elküldte haza és a butorokat eladta és elhordatta. Magyar Imre liquidátor két havi fizetést igényel.

Gr. Battyányi és Hirschfeld csupán Telek Andrásra vonatkozólag azt mondják, hogy megtiltották kautio mellett szolgákat fogadni. Deutsch megjegyzi arra,hogy ne menjen minden az ő bőrére a kautiót felvette a pénztár, midőn már az elnökök disponáltak. Azokat illeti a felelősség. Fuchs Miksa és Rosenstern Károly tanuk meghiteltetése után 3 órakor berekesztették a tárgyalást.

Hajóforgalom junius 16-án.

A főváros Duna balpartján következő vizi jármüvek kötöttek ki: Ottenwald Antal m. h. 40 mm. kenyér és 40 mm. zabbal Sz.-Ujfaluból. Neuman Mór m. h. 150 mm. gyümölcsesel Szt.-Endréról. Liptay János m. h. 50 mm. gyümölcsesel Tóthfaluból. Csery Mihály m. h. 10 mm. gyümölcsesel Sz.-Monostorról. Gräf János m. h. 30 mm. zöldséggel Obudáról. Luczenbacher Pál m. h. 1700 mm. kőszénnel Táthról. Bruder Márion m. h. 80 km. falkővel Bogdányból. Bruder Márton m. h. 80 km falkővel Váczról, Simon János m. h. 45 mm. gyümölcsesel Váczról. Nikolay János m. h. 5000 db járdakővel Bogdányból. Pancsovai társaság csavargőzöse 736 mm. kukoricza, 260 mm. buza, 17 mm. vadrepcze és 156 hectoliter borral Pancsováról. Kohn testvérek m. h. 159 mm. árpa, 1220 mm. buza, 376 mm. kukoricza és 500 mm. zabbal Verbászról. Luczenbacher Pál m. h. 342 met. tüzifával Verőczéről. Dungyerszky Lázár m. h. 300 mm, kukoricza, 1300 mm. zab és 400 mm. buzával Suláról, Vallenfeld Károly m. h. 6000 db koczkakővel Bogdányból.

Budapesti szinlapok.

Kedd, junius 18-án.

NEMZETI SZINHÁZ.

FIGARO LAKODALMA.

Opera 4 felv. Személyek:

Almaviva	Láng	Figaro	Kőszeghy
Grófné	Tannerné	Marcelina	Saxlehner
Cherubin	Nádayné	Bartolo	Tallián

Kezdete 8-adfél órakor.

NÉP-SZINHÁZ.

Kolumbus Kristóf.

Eredeti, látványos szinmü 10 képben, zenével és tánczczal

A képek czime:

I. A kordovai szép özvegy. II. Kolumbus a király tanácsa előtt. III. Indulás a páloszi kikötőből. IV. Zendülés a hajón föld! föld! V. Csendélet Kuba szigetén. VI. Atezték város Haiti szigetén. VII. A vetélytársak nagy tusája. VIII. A lisszaboni földrengés. IX. Kik térnek vissza? X. Nagy bevonulás az ujvilág kincseivel Barszellónába.

Személyek:

Fernando	Jány	Pinzon	Tihanyi
Izabella	Lukácsyné	Don Rodrigo	Solymosi
Beatrix	Rákosi Sz.	Francziskó	Horváth
Portugál kir.	Kovács I.	Alonczó	Eőri
Kamarás	Bakonyi	Czoczó	Adámi P.
Kolumbus	Együd	Dodó	Enyvári

Kezdete 8-adfél órakor.

Vizállás és időjárás.

Junius	Névszerint	Méter 0 fölött	alatt	Változik:	Időjárás
17	Budapesten	3 62	—	apadt	esős
17	Pozsonyban	3 28	—	"	száraz
17	M.-Szigeten	0 91	—	"	"
17	Szatmáron	0 65	—	"	"
17	Tokajban	0 97	—	"	"
.7	Szolnokon	0 94	—	"	felhős
17	Szegeden	2.11	—	apadt	"
16	Aradon	—	0.55	"	száraz
16	Nagy-Becskereken	0.28	—	"	"
16	Bezdánnál	2.26	—	"	"
16	Verbászon	1.79	—	"	"
17	Eszéken	2.74	—	áradt	esős
17	Barcson	2.38	—	"	"
—	Mitrovitzon	—	—	"	"
—	Zimonyban	—	—	"	"
17	Sziszeken	5.10	—	"	felhős
17	O-Orsován	3 35	—	apadt	tiszta

---

a nyugoti polgárisodás minél bensőbb tényezőjévé válhassunk.

Miért idézem föl e rég közhelyekké vált igazságokat? kérdheti méltán a tisztelt akadémia. Azért tisztelt közönség, mert a midőn ezen intézet iránt a nemzet áldozatkészségét időnkint hanyatlani látjuk; mindannyiszor szükséges a figyelmeztetés, hogy gróf Széchényi szavával élve, sajátságos politikai viszonyaink között, nemzeti ujjászületésünket tekintve, a magyar tudományos akadémia egy főtényezőt képez; hogy ezen intézet, mint a titkári jelentés a mai nap is tényekkel teszen bizonyságot róla, teljesen át van hatva a kötelesség érzetétől, a melyet e föladat reá rótt; s hogy e kötelesség teljesitésében, a tudományok terjesztését illetőleg, sohasem járt el se rendszeresebben, se több eredménynyel, mig a tudományok mivelésében kifejtett munkásságának az intézet anyagi ereje vet immár határt.

Tetézzem-e a közhelyek idézését más közhelyekkel, a tudományok mivelésének és terjesztésének hasznairól, hogy akadémiánk iránt ébresszem a szunnyadni kezdő részvétet? Van-e férfiu, aki a közügyek intézésével foglalkozik, a ki nem tudná ma, milyen nagy erő rejlik e nehány szóban: nemzeti miveltség és mivelt nemzetiség? Van-e törvényhozó, a ki nem tudná, hogy a törvényeknek is törvényei vannak, a melyekre a tudomány tanit * Van-e polgár, a ki nem tudná, mennyire tisztul és fokoztatik erejében ősi erényünk, a hazaszeretet is, a szépnek, jónak és igaznak ismerete által? Se köz-, se magán életben nem lehet helyes gyakorlat eszmény nélkül.

Értelmes lény semmit se tehet, hogy meg ne kérdezze, mi a legjobb, a mit tehet. Valamely igazság szemlélete egyedül, a mi bennünket fentarthat és vezethet a cselekvés akadályai közepett. Az elmélet vezérfénye nélkül sötétben botorkál a gyakorlat. Az eszményire való tekintet szintoly elengedhetetlen a valódi politikusnak, mint a tiszta geometria tudása a mechanikusnak. A közigazgatás bonyolult gépezete is szakértelmet kiván napjainkban: a mint nem bizható a gőzmozdony vezetése egyszerü kocsisra. Népek sorsa fölött tudomány dönt a csaták terein. S az államnak és társadalomnak vannak ellenségei és pedig épen azok a legveszélyesebbek, a melyek ellen az arzenálok nem nyujtanak fegyvert, csak a tudomány nyujt. Folytassam-e tovább? tisztelt közönség. A müvelt iparos és földmivelő is tudja immár, hogy a természet fölött gyakorolt uralom a civilisatió legbiztosabb mértéke; és hogy az ember uralmát e földön azon törvényeknek köszönjük, a melyeket a tudomány codificál. A történelem mutatja, hogy maga a vallásos szemlélet is tisztult és emelkedett időnkint a müveltség terjedésével; megszabadult a régi civilisatió anyagias fölfogásától, levetkezte babonaságait, türelmetlenségét.

Mindezek, tisztelt közönség, általánosan elismert igazságok. S ha kétségtelenül áll, hogy minden tudomány előtt ideál lebeg, a melyet megközeliteni igen, elérni sohasem lehet: az iránt sem lehet kétség, hogy a tudományos intézetek föladata sem oldható meg soha végképen, a melyek a tudományok mivelését és terjesztését tüzték czélul.

Csak az lehet tehát a kérdés: minő az a szerep, a mely e nagy föladat teljesitése körül a tudományos akadémiákat illeti? Igazak e — mert egyedül ez igazolhatná ilyen intézetek iránt a részvétlenséget, — igazak-e a vádak, a melyeket főleg az akadémiákon kivül álló tudósok és nem tudósok az akadémiák ellen általában felhoznak? Igaz-e, a mit Francziaországban is, másutt is emlegetnek olykor, hogy ezen intézetek nem alkalmasak többé a tudományok előmozditására, s hogy a mint gunyolva mondják, a tudományok ezen czéhei szintugy tulélték magukat, mint a középkor más zárt testületei, ha idején voltak is, a midőn a tudományok előmozditása szintugy közsegélyre szorult, mint az ipar némely ágai, melyek kezdetben csak az állam védszárnyai alatt fejlődhettek, de utóbb a szabad ipar tárgyaivá lettek, s hogy általában nem is tesületek. hanem magán tudósok viszik előre a tudományokat, mig a tudományok ismert conservativismusa a tudományok haladásának nem egyszer inkább gátot vet?

Nem, tisztelt közönség, ezek a vádak általában nem igazak, nem igazságosak, s ha kivételesen egyes esetekben igazolhatók is, inkább a szervezet, mint az intézmény ellen szólanak; semmi tekintetben nem állhatnak pedig azon szervezetre, a melyben a magyar tudományos akadémia fennáll. Kis körre szoritott zárt testületeknél főleg nagy irodalmakban megeshetik olykor, mig ki nem halnak már megválasztott halhatatlanai, hogy e testületeken kivül állanak a nemzet legnagyobb tehetségei. Akadémiánk ismer ugyan fokozatot is a tudományos érdemek méltatásában, de egy vagy más minőségben rendre fölveszi magába, s mondhatni, magában foglalja koronkint, valaki csak komolyan és sikerrel foglalkozik köztünk a tudománynyal. Sőt mig ezt tehetné is, talál módokat bevonni munkássága körébe azon tudományos erőket is, a kiket még nem vett föl kebelébe. S a tudományok ezen köztársaságát, mint gróf Teleki József megjegyezte már, a szabadság eleveniti. Teljes biztositék a vélemények elnyomása ellen, a melyek itt egymást kölcsönösen ellenőrzik. Már föladata, az eszmék érlelése és terjesztése is, a legnagyobb nyilvánosságot teszi ez intézet kötelességévé.

Ha téved, a mi emberi dolog, mindenki itélhet eljárása fölött. S ha itélet mondásaiban, a melyeknek mindenkor kifejti inditó okait, szigoru némelykor akadémiánk, a mi oly gyakran idézi föl a neheztelést: ne feledjük, hogy a tudományok e legfensőbb intézetének kötelessége fölemelkedni a szépnek, jónak és valónak elveihez, hogy a tökély legfensőbb lépcsőjéről mutasson olykor mértéket nemzetünknek, magasabb föladatokat tüzzön a szellemi törekvések elé minden téren. Annál nagyobb szükség, tisztelt közönség, minél inkább leereszkedik időnkint az irodalom a sokaság szinvonalához.

Akadémia, tisztelt közönség, nem járhat el máskép, ha föladatának meg akar felelni.

Az akadémiák az egyedüli intézetek az államban, a melyeknek czélja, minden más, minden mellék czél kizárásával, egyedül a tudomány; mig például az egyetem, szakpályákra is képezvén, a tudományt az állam czéljaira hasznositani is törekszik. S megtörténik, hogy a mint, fájdalom, példákkal igazolhatnók, ez utóbbi czélnak nem egyszer feláldozza másik nem kevésbbé fontos föladatát, épen azt, a mely valódi tudományos intézetté tesz. A tudós akadémiák mutatják leginkább azt a fontosságot, a melyet valamely nemzet a szellemi törekvéseknek tulajdonit. Mondhatnók, az eszme tiszta cultusa holott csak a közérdek magasabb fölfogása, a melyre a miveltség emelkedettebb fokán jutnak el az államférfiak. Mert habár a tudós tudománynak mivelésén és előmozditásán kivül nem is ösmer egyéb czélt: az emberi mivelődés összes történelme mutatja, hogy a gyakorlati élet legfontosabb haladásai, az ipar legtermékenyebb gondolatai gyakorlati eredményekkel nem törődő, tisztán tudományos kutatás következményei.

Hogy a tudományok mivelőinek, a nemzet legkiválóbb tehetségeinek ilyen intézetben egybehozása a szakértők olyan tanácsát állitja elő, a melyet a törvényhozások és kormányok is sok esetben nagy haszonnal megkérdezhetnek: legyen elég csak röviden érintenem. Fontosabb körülménynek tartom arra a közvetlen haszonra hivni föl itt a tisztelt közönség figyelmét, a mely a tudományok különböző ágait képviselő, kiváló tudományos erők hasonló egyesitéséből származik magára a tudományra nézve.

Már maga azon körülmény, hogy intézet, a melynek czélja a tudomány önönmagáért, egy nemzet részéről áldozattal is fentartatik, szükségkép emeli a tudomány mivelőinek is állását, tekintélyét a közönség előtt, a mely minden esetben hajlandó azt a fontosságot, melyet valamely ügynek tulajdonitnak, átvinni az ügynek képviselőire is. S az irodalom és tudomány embereinek e megbecsülése az osztályról az egyesekre is átszáll azzal a kitüntetéssel, a melyet ilyen intézetek választása ad. Nem kis sulyt fektetek, tisztelt közönség, e szóra: választás. Mert ha a közélet más terein a kinevezés sok esetben nagyobb biztositékot nyujt a közérdeknek; tudományos érdemeknek a tudományok mivelői magok a legilletékesebb birái. S az a kitüntetés, a melyet maga a szakértelem nyujt, ha nem is zárja ki minden esetben a részrehajlást, általán véve a legigazságosabb mértéket nyujthat a közönségnek az irodalom és tudományok terén szerzett érdemek fokozatáról is.

S mig a közelismerés, a nemes ambitiónak kielégitése magában is ösztönzőleg hat a nehéz pályán a tudományosság, a képzettség az a magasabb mértéke, a melyet egy tudományos intézet követel, szükségkép emelkedésre buzditja az elmét.

Nem látjuk-e tisztelt közönség, mikép törekszik korunkban minden érdek a szövetkezésből, egyesülésből is meriteni erőt? Nem látjuk-e, hogy magok a tudományok mivelői is minden szakban szükségesnek tartják, tudományuk előbbre vitele és terjesztése végett társulatokban egyesülni? És nem ok nélkül, tisztelt közönség. Mert ha igaz is, hogy egyes tudósok viszik előre a tudományokat: ki fogja tagadni, hogy a tudományok mivelőinek folytonos érintkezése, eszmecseréje olyan tudományos légkört teremt, a mely a tudományok fejlődésére már magában is kedvezőleg hat? Az ilyen társulatok közelebb hozzák az uj erőket a régi tekintélyekhez; tervszerüleg vezetik, buzditják, irányozzák, egyszersmind ellenőrzik a tudományos munkásságot; kijelölik a kutató ész elé a tudományok ujabb problémáit, koszoruikkal, jutalmakkal is buzditván a tehetségeket azok megoldására; s birálataik, a melyeknek alaposságát a több oldalu megvitatás biztositja, gyorsabban és biztosabban állapitják meg mind az eredményt, mint a tévedést. Emlitsem-e még a társulatok és egyesületek hasznosságát különösen olyan föladatokra nézve, a melyek csak munkafölosztással létesithetők, s a melyeknél kis erők is nagy szolgálatokat tehetnek olykor nagyobb tehetségek vezetése mellett?

Emlitsem-e a tudományok forrásainak s nagy gyüjteményes munkáknak kiadását, a mely sok erőnek hosszas időn keresztül következetes közremüködése által, s olyan áldozattal eszközölhető, a mely magán vállalkozástól annyival kevésbbé várható, minél kisebb az ilyen munkák kelendősége?

S ha általában igaz, hogy a magánvállalkozásnak az irodalom terén a munkák kelendősége vet határt: nem föladat hárul a tárulatokra oly müvek kiadása körül is, a melyek különben nem jelenthetnének meg. És minő munkák ezek? Gyakran épen azok, a melyek a tudományok anyagait, épületköveit hordják egybe, vagy szorosan tudományos tartalmuk miatt nem számithatnak nagy közönségre.

(Vége következik.)